

SERMAYE PİYASASI KURULU 2010 FAALİYET RAPORU

SERMAYE PİYASASI KURULU
Faaliyet Raporu
2010

ANKARA, 2011

SPK Faaliyet Raporu

İÇİNDEKİLER

TABLolar	VI
GRAFİKLER	VIII
KISALTMALAR	IX
KURUL BAŞKANININ MESAJI	X
1. SERMAYE PİYASASI KURULU	1
1.1. MİSYON, VİZYON, GÖREV VE YETKİLER	1
1.2. KARAR ORGANI VE ORGANİZASYON	4
1.2.1. Karar Organı	4
1.2.2. Organizasyon	6
1.3. BÜTÇE	8
1.4. PERSONEL	9
2. DÜNYA EKONOMİSİ	11
2.1. GELİŞMİŞ EKONOMİLER	13
2.2. GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER	14
2.3. MALİ PİYASALAR	15
2.4. BORSALAR	16
3. TÜRKİYE EKONOMİSİ	19
4. TÜRK SERMAYE PİYASALARI	25
4.1. MENKUL KIYMET STOKLARI	26
4.2. KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI	28
4.3. İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI	29
4.3.1. İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı	30
4.3.2. Yabancı Yatırımcıların Hisse Senedi İşlemleri	35
4.3.3. Tahvil ve Bono İşlemleri	36
4.4. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI	38
4.4.1. Yatırım Fonları	38
4.4.2. Yatırım Ortaklıkları	45
4.5. PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ	48
4.6. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI A.Ş.	50
4.7. MERKEZİ KAYIT KURULUŞU VE YATIRIMCILARI KORUMA FONU	52
4.8. İSTANBUL ALTIN BORSASI	53

4.9. İMKB TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.	54
4.10. TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ	55
4.11. ARACI KURULUŞLAR	56
5. SERMAYE PİYASASI KURULU 2010 YILI FAALİYETLERİ.....	59
5.1. DÜZENLEME.....	59
5.1.1. Yönetmelikler	59
5.1.2. Kurul Tebliğleri.....	62
5.1.3. Kurul Kararları.....	66
5.2. DEVAM EDEN DÜZENLEME VE DİĞER ÇALIŞMALAR	71
5.3. KAYDA ALMA	73
5.4. İZİN.....	74
5.4.1. Aracı Kuruluşlara Yönelik İzinler	74
5.4.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler.....	75
5.4.3. Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin İzinler.....	77
5.4.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler.....	77
5.4.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler	78
5.5. GÖZETİM.....	78
5.5.1. Halka Açık Anonim Ortaklıkların Gözetimi.....	78
5.5.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi.....	79
5.5.3. Aracı Kuruluşların Gözetimi.....	81
5.5.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi.....	81
5.5.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi	82
5.5.6. Piyasa Gözetimi.....	82
5.6. DENETİM.....	83
5.7. MUHASEBE VE BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI.....	89
5.7.1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları.....	89
5.7.2. Bağımsız Denetim Standartları	89
5.8. DAVALAR, SUÇ DUYURULARI VE İDARİ TEDBİRLER	90
5.8.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar	91
5.8.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar.....	92
5.9. AVRUPA BİRLİĞİ (AB) UYUM ÇALIŞMALARI	93
5.9.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon...	94
5.9.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler	95

5.10. ULUSLARARASI İLİŞKİLER	97
5.10.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü	97
5.10.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ile ilgili çalışmalar ..	101
5.10.3. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)	103
5.10.4. İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB) ile ilgili Çalışmalar	103
5.10.5. İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi ile ilgili Çalışmalar.....	103
5.10.6. Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Uluslararası Forumu (IFIAR) ile ilgili Çalışmalar	104
5.10.7. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabıtları	104
5.10.8. Kurulumuzca Düzenlenen Uluslararası Eğitim Programları	106
5.10.9. Diğer Faaliyetler	106
5.11. LİSANSLAMA FAALİYETLERİ	106
5.12. BİLGİLENDİRME	109
5.13. BİLGİ SİSTEMLERİ	109
5.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları	110
5.13.2. Kurumsal İnternet Sitesi.....	111
5.13.3. Yatırımcı Portalı	112
5.13.4. Sistem ve Ağ Alanındaki Çalışmalar	112
5.13.5. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi.....	113
5.13.6. Avrupa Birliği Destekli Projeler	113

TABLÖLAR

TABLO 1.1.	KURULUN 2010 YILI GELİR VE GİDERLERİ	8
TABLO 1.2.	KURUL PERSONEL DURUMU	9
TABLO 2.1.	DÜNYA EKONOMİSİ ÖZET VERİLERİ	11
TABLO 2.2.	DÜNYA BORSALARININ PERFORMANSLARI (%).....	17
TABLO 3.1.	TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER	22
TABLO 4.1.	SERMAYE PİYASALARINA İLİŞKİN GÖSTERGELER	25
TABLO 4.2.	MENKUL KIYMET STOKLARI	26
TABLO 4.3.	KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI (BİN TL).....	28
TABLO 4.4.	KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI (MİLYON \$)	29
TABLO 4.5.	İMKB HİSSE SENEDİ PİYASASINA İLİŞKİN TEMEL GÖSTERGELER.....	32
TABLO 4.6.	HİSSE SENEDİ NEDENİYLE İMKB KOTUNDA BULUNAN ŞİRKETLERE İLİŞKİN TEMEL GÖSTERGELER.....	33
TABLO 4.7.	YABANCILARIN SAKLAMA BAKİYELERİ VE ALIM-SATIMLARI	36
TABLO 4.8.	TAHVİL VE BONO PİYASASI İŞLEM HACİMLERİ.....	37
TABLO 4.9.	A TİPİ YATIRIM FONLARININ PORTFÖY DAĞILIMI (%).....	41
TABLO 4.10.	B TİPİ YATIRIM FONLARININ PORTFÖY DAĞILIMI (%).....	42
TABLO 4.11.	A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ TOPLAM PORTFÖY DAĞILIMI (%)	42
TABLO 4.12.	BORSA YATIRIM FONLARININ MEVCUT DURUMU	44
TABLO 4.13.	FON SEPETİ FONLARININ MEVCUT DURUMU	44
TABLO 4.14.	A TİPİ YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU	46
TABLO 4.15.	B TİPİ YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU.....	47
TABLO 4.16.	GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU	47
TABLO 4.17.	PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİN MEVCUT DURUMU	49
TABLO 4.18.	VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI HACİM BİLGİLERİ (2010).....	50
TABLO 4.19.	İSTANBUL ALTIN BORSASI	54
TABLO 4.20.	TAKASBANK A.Ş. ÖZET VERİLERİ (2010)	55
TABLO 4.21.	ARACI KURULUŞLARIN FAALİYET BELGELERİ	56
TABLO 4.22.	İKİNCİ EL PİYASA İŞLEMLERİNİN ARACI KURULUŞLAR BAZINDA DAĞILIMI.....	57
TABLO 5.1.	KAYDA ALMA BAŞVURULARI VE SONUÇLARI	73
TABLO 5.2.	SPK İZNİNE TABİ FAALİYETLER VE BU FAALİYETLERİ YÜRÜTEBİLECEK KURULUŞLAR.....	74
TABLO 5.3.	ARACI KURULUŞ BAŞVURULARI.....	75
TABLO 5.4.	KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI BAŞVURULARI	76

TABLO 5.5.	HALKA AÇIK ANONİM ORTAKLIKLARIN BAŞVURULARI.....	77
TABLO 5.6.	DENETİM ÇALIŞMALARININ KONULARINA GÖRE DAĞILIMI.....	85
TABLO 5.7.	İMKB PİYASA SUÇLARI İHBARLARI HAKKINDA BİLGİLER.....	86
TABLO 5.8.	İŞLEM YASAKLI SAYISI.....	86
TABLO 5.9.	DENETİM SONUCUNDA UYGULANAN YAPTIRIMLAR	87
TABLO 5.10.	İDARİ PARA CEZASI UYGULAMA NEDENLERİ VE TUTARLARI.....	88
TABLO 5.11.	MASAK DENETİMLERİ	89
TABLO 5.12.	KURUL İŞLEMLERİNE KARŞI AÇILAN İDARİ DAVALAR	91
TABLO 5.13.	KARARA BAĞLANAN İDARİ DAVALAR	91
TABLO 5.14.	KURUL ALEHİNE AÇILAN HUKUK DAVALARI.....	91
TABLO 5.15.	KURUL TARAFINDAN YAPILAN SUÇ DUYURULARI VE AÇILAN KAMU DAVALARI	92
TABLO 5.16.	KURULUN BAŞVURUSU ÜZERİNE AÇILAN VE KARARA BAĞLANAN DAVALARA İLİŞKİN BİLGİLER.....	93
TABLO 5.17.	KURUL TARAFINDAN AÇILAN HUKUK DAVALARI.....	93
TABLO 5.18.	KURULCA İMZALANAN İKİLİ MUTABAKATLAR	105
TABLO 5.19.	LİSANSLAMA SINAVLARI	108
TABLO 5.20.	BİLGİ EDİNME BİRİMİ FAALİYETLERİ	109

GRAFİKLER

GRAFİK 3.1.	İÇ BORÇLANMADA ORTALAMA VADE VE HAZİNE BONOSU FAİZ ORANLARI	21
GRAFİK 3.2.	TL/ABD DOLARI KURU AYLIK ORTALAMASI VE STANDART SAPMASI	22
GRAFİK 4.1.	MENKUL KIYMET STOKLARI	27
GRAFİK 4.2.	KAMU VE ÖZEL SEKTÖR MENKUL KIYMET STOKLARININ PAYI.....	27
GRAFİK 4.3.	İMKB-100 ENDEKSİ VE İŞLEM HACMİ	31
GRAFİK 4.4.	PIYASA KAPİTALİZASYONU (MİLYAR \$).....	34
GRAFİK 4.5.	PIYASA KAPİTALİZASYONUNDAKİ YÜZDE DEĞİŞİM.....	34
GRAFİK 4.6.	YABANCILARIN SAKLAMA BAKİYELERİ	35
GRAFİK 4.7.	BORSA VE BORSA DIŞI TAHVİL VE BONO GÜNLÜK ORTALAMA İŞLEM HACMİ ..	38
GRAFİK 4.8.	A VE B TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİNİN SAYISAL DAĞILIMI	39
GRAFİK 4.9.	A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ TÜRK LİRASI BAZLI PORTFÖY DEĞERİ	39
GRAFİK 4.10.	A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ ABD DOLARI BAZLI PORTFÖY DEĞERİ	40
GRAFİK 4.11.	A TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİ	40
GRAFİK 4.12.	B TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİ	41
GRAFİK 4.13.	EMEKLİLİK YATIRIM FONU TÜRLERİ	43
GRAFİK 4.14.	VOB İŞLEM MİKTARI	51
GRAFİK 4.15.	VOB İŞLEM HACMİ	51
GRAFİK 4.16.	AÇIK POZİSYON SAYISININ GELİŞİMİ.....	52
GRAFİK 5.1.	2008-2010 DÖNEMİ SUÇ DUYURULARI (KONULARINA GÖRE DAĞILIM)	92

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
DİBS	: Devlet İç Borçlanma Senedi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
EMBI	: Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi
EMC	: Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi
FED	: ABD Merkez Bankası
GİP	: Gelişen İşletmeler Piyasası
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GSYO	: Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı
HM	: Hazine Müsteşarlığı
İAB	: İstanbul Altın Borsası
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
IMF	: Uluslararası Para Fonu
IOSCO	: Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
LIBOR	: Londra Bankalararası Faiz Oranı
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MİFİD	: Finansal Araç Piyasaları Direktifi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
MSCI	: Morgan Stanley Sermaye Endeksi
NYSE	: New York Borsası
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
PYŞ	: Portföy Yönetim Şirketi
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPKn	: Sermaye Piyasası Kanunu
TAİEX	: Teknik Yardım Bilgi Paylaşım Ofisi
TAKASBANK	: İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEFE	: Toptan Eşya Fiyatları Endeksi
TSPAKB	: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
VIX	: Hisse Senedi Piyasası Oynaklık Endeksi
VOB	: Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.

KURUL BAŞKANININ MESAJI

Sermaye Piyasası Kurulu, kurulduğu günden itibaren ülkemiz sermaye piyasasının adil, güvenli, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak amacıyla, uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, sade, objektif ve anlaşılabilir yaklaşımlarla düzenleme ve denetleme faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Kurul, geçtiğimiz yıl içerisinde de ülkemizde etkin ve güvenilir piyasa şartlarının sağlanmasına yönelik denetleme ve düzenleme çalışmalarına devam etmiştir.

Dünya tarihindeki en büyük finansal krizlerden birinin ardından küresel ekonomideki toparlanma 2010 yılında devam ederken, özellikle geçtiğimiz sene gerçekleştirdiği %9'a yakın büyüme oranı ile OECD ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ülke olarak Türkiye tüm dünyada dikkatleri üzerine çekmeyi

başarmıştır. Başta Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin bozulan ekonomik ve mali yapıları kaygı verirken, Türkiye'nin son dönemde gerçekleştirdiği olumlu performansa ek olarak bütçe açığının ve borç stoğunun azaltılması neticesinde ülkemiz dünya genelinde yıldızı en çok parlayan ülkelerden biri haline gelmiştir. Ekonomideki olumlu gelişmeler derecelendirme kuruluşlarının kredi notumuzu -hala olması gerekenin altında kalmasına rağmen- iyileştirmesini sağlamış, yurt içinde ve uluslararası arenada ekonomimizin geleceğine duyulan güveni artırmıştır. Ülkemizin bu başarısında hiç kuşkusuz geçmiş krizlerden edindiğimiz tecrübelerin ve aldığımız derslerin yanında, gerek yönetim gerekse denetim anlamında yeniden yapılanmanın büyük rolü olmuştur. Finansal sistemimizin son on yılda geçirmiş olduğu reform süreci şu anda sorunlarına çözüm arayan, başta Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere, diğer ülkeler için de önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Türkiye ekonomisinde yaşanan olumlu gelişmelerin yanısıra, geçtiğimiz sene içerisinde Halka Arz Seferberliği kapsamında gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri ve seminerler neticesinde 2010 yılı Türkiye sermaye piyasası açısından halka arzların artarak canlanması anlamında çok önemli adımların atıldığı bir yıl olmuştur. Kurulumuz tarafından yapılan, halka arz süreçlerinin daha hızlı ve kolay hale getirilmesine yönelik çalışmalar neticesinde hem Türkiye'nin önde gelen şirketlerinin hem de KOBİ'lerin halka açılmaya teşvik edilmesi sağlanmıştır. Yapılan çalışmaların da katkısıyla ülkemizde halka arzların sayısında eski yıllara oranla büyük bir artış başlamış ve 2010 yılı içerisinde 22 şirketin paylarının halka arzı gerçekleştirilmiştir. Yeni halka arzların yanında özel sektör borçlanma senedi piyasalarının geliştirilmesine de geçtiğimiz dönemde büyük önem verilmiş ve bu doğrultuda Kurulumuzca yapılan çalışmaların sonucunda otuzun üzerinde özel sektör tahvil yatırımcılara sunulmuştur.

Yine geçtiğimiz yıl içerisinde; yatırımcıların hisse senedi piyasalarında yapmış oldukları yatırımların ileriye yönelik aşırı fiyat dalgalanmalarından kendilerini korumalarını sağlayabilecek aracı kuruluş varantları ve gelişen piyasalar için alternatif bir araç olarak kira sertifikaları yeni araçlar arasında yerini almıştır. Diğer taraftan, tüm bu gelişmeler

ışığında ülkemiz sermaye piyasalarının küresel piyasalara entegrasyonunu hızlandıracak ve Türk sermaye piyasalarında gerek araç çeşitliğinin artmasına gerekse piyasa derinliğinin oluşmasına katkı sağlayacak olan yabancı sermaye piyasası araçlarının sermaye piyasalarımızda işlem görebilmelerine yönelik düzenlemelerimiz de meyvesini vermiştir.

Ürün çeşitliliğini artırıcı düzenlemelerin yanında sermaye piyasası kurumlarının geliştirilmesine yönelik olarak girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının faaliyet alanlarının kapsamı genişletilmiş, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının halka arz sürecini hızlandırıcı düzenlemeler yapılmıştır. Emeklilik yatırım fonlarının yatırım yapabilecekleri ve yatırım fonlarının portföye dahil edebilecekleri araçlarda çeşitlilik sağlanmış, yatırım fonları için sektörde rekabeti artıracak düzenlemeler yapılmış, değerlendirme alanında mesleki örgütlenmeyi sağlayacak olan Değerleme Uzmanları Birliği'nin kuruluş işlemleri tamamlanmıştır. Ayrıca 2010 yılı Kurulumuzca yürütülmekte olan ve aracı kurumların mali durumlarını izlemeyi amaçlayan sermaye yeterliliği sisteminde, gerek aracı kurumlar üzerindeki maliyet unsurlarının azaltılması ve gözetim faaliyetinin daha etkin hale getirilmesi gerekse de bürokratik yazışmaların azaltılması amacıyla elektronik imza sistemine adım attığımız bir yıl olmuştur.

Ülkemizin yurtdışında artan itibarına paralel olarak geçtiğimiz yıl, Kurulumuzun uluslararası faaliyetlerinde de önemli gelişmeler olmuştur. Haziran ayında yapılan Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü'nün (IOSCO) yıllık toplantısında başkanlığına seçtiğimiz Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi vasıtasıyla hem IOSCO'nun yeniden yapılandırılması çalışmalarında aktif rol üstlenilmiş hem de G20 çalışmalarına katkı sağlayan Finansal İstikrar Kurulu toplantılarına IOSCO'yu temsilen katılma hakkı elde edilmiştir. IOSCO çalışmaları kapsamında Kurulumuz liderliğinde üretilen veya hazırlanmasına aktif katılım sağlanan raporlar, farklı uluslararası platformlarda yeni finansal mimarinin oluşturulmasında ve standartların belirlenmesinde dayanak çalışmalar olarak dikkate alınmıştır. Yine geçtiğimiz yıl içerisinde Kurulumuz, Uluslararası Bağımsız Denetçi Düzenleyicileri Forumu'na ve İslami Finansal Hizmetler Kurulu üyeliğine kabul edilmiştir. İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari Daimi İşbirliği Komitesi bünyesinde de daha aktif rol üstlenilebilmek üzere Kurulumuz liderliğinde, sermaye piyasası otoriteleri arasında bir forum oluşturularak çalışmaların yürütülmesini teminen gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Bu kapsamda ilk olarak 2011 yılında Kurulumuzca bir seminer organize edilmesi karara bağlanmıştır. Tüm bu gelişmelerin yanında, geçtiğimiz yıl içerisinde Malezya, Azerbaycan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin sermaye piyasalarının düzenlemesi ve denetiminden sorumlu kuruluşlar ile işbirliği anlaşması imzalanmıştır. Sermaye piyasalarımızın tanıtımı ve bu ülkelerin piyasaları ile olası işbirliği imkanlarını değerlendirmek üzere aralarında İMKB, Takasbank, VOB, MKK gibi piyasalarımızdaki diğer kurumların temsilcilerinin de yer aldığı heyetle Malezya'da temaslarda bulunulmuş, Güney Kore'de ise ilgili ülke sermaye piyasası aracı kurumları ve fon yöneticilerinin de katıldığı Türkiye Sermaye Piyasaları konulu bir seminer ve tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.

2023 yılında Türkiye'nin dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi beklenen bir konjonktürde önümüzdeki yıllarda Türkiye'deki finans otoritelerinin ve ilgili diğer kurumların uluslararası etkinliğinin artması beklenmektedir. Bu süreçte bankalarımız ve aracı kurumlarımızın da artan ilgiyle paralel olarak bölgesel çapta bir etkinliğe sahip olmaları kaçınılmazdır. IOSCO EMC Başkanlığı ile birlikte, gerek bölge coğrafyasında yer alan ülkeler gerekse gelişmekte olan piyasalar ile çok daha sıkı bir işbirliği gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu işbirliği neticesinde, üyesi olduğumuz ve çalışmalarına katkı

SPK Faaliyet Raporu

sağladığımız uluslararası oluşumların benimsediği standartların uygulanmasında öncü olunması ve diğer ülkelere bu konuda yol gösterici bir misyon üstlenilmesi de 2011 yılı planları arasında yer almaktadır. Bu çerçevede özellikle OECD ile ortak projeler gerçekleştirilmesi hedeflenmekte olup, ikili işbirliği anlaşmaları imzalamak üzere çalışmalar da sürmektedir.

Halka Arz Seferberliği'nin ikinci aşaması olarak 2011 yılında sermaye piyasası ve sermaye piyasası araçları konusunda tüm ülke genelinde mevcut ve potansiyel yatırımcıları bilgilendirmeye yönelik bir dizi yeni faaliyet yapılması planlanmaktadır. Gençlerden yaşlılara, ilkokul öğrencilerinden ev hanımlarına uzanan geniş bir perspektifte, çok çeşitli ve farklı projelerle insanlarımızı sermaye piyasaları ve yatırım konusunda bilinçlendirmek üzere yürütülen çalışmalara önümüzdeki dönemde de devam edilecektir. Bu çalışmalar ülkemizde yatırımcı eğitiminin geliştirilmesi ve finansal okuryazarlığın artırılması ile ilgili Ulusal Stratejinin oluşturulmasına büyük katkılar sağlayacaktır. Bunun yanı sıra Kurulumuz tarafından, bireyler ve kurumların birikimlerini sermaye piyasalarına daha fazla yönlendirmesini ve sermaye piyasalarına olan ilginin artırılmasını sağlamak amacıyla farklı hedef kitlelerin ihtiyaçları ve donanımları gözetilerek, uygun iletişim kanalları aracılığıyla bilgilendirme yapılması ve farkındalığı artırıcı tedbirlerin alınmasına yönelik çalışmalar öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Geçtiğimiz yıl yaptığımız çalışmalarda olduğu gibi, önümüzdeki dönemde de gerçekleştirmeyi planladığımız faaliyetler ile sermaye piyasalarımızı büyütmeyi ve geliştirmeyi amaçlamaktayız. Özellikle yatırımcı haklarını koruyan ve piyasalara olan güveni tesis eden hukuki alt yapının oluşturulması yatırımcıların sermaye piyasalarına yönlendirilmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda hükümetimiz tarafından açıklanan İstanbul Finans Merkezi Strateji ve Eylem Planı'nın oldukça önemli bir başlangıç olduğunu düşünmekteyiz. Bu planın içerisinde yer alan eylemlerin bir an önce hayata geçirilmesi ve yeni eylem planlarıyla İstanbul'un sermaye piyasalarında bir cazibe merkezi haline getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle, hızla gelişmekte olan sermaye piyasalarımızı uluslararası bir finans merkezi olma hedefine taşımak için önümüzdeki süreç bulunmaz bir fırsat niteliği taşımaktadır. Bu fırsatın en etkin ve doğru şekilde değerlendirilebilmesi Kurul çalışanları olarak bizlerin ve ülkemiz sermaye piyasası ile ilgili diğer tüm sektör çalışanlarının üstün gayret ve emekleri neticesinde gerçekleşecektir.

Kurul'un çalışmalarında emeği geçen tüm mesai arkadaşlarıma bu vesile ile teşekkür eder, Türkiye'nin ve sermaye piyasamızın uluslararası düzeyde hakettiği yere ulaşması amacıyla çıkmış olduğumuz bu yolculukta sektördeki tüm çalışanların desteklerinin devamını dilerim.

A. Vedat AKGİRAY
Kurul Başkanı

1. SERMAYE PİYASASI KURULU

Bilindiği gibi Sermaye Piyasası Kurulu, tasarrufların menkul kıymetlere yatırılarak halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak ve sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını düzenlemek ve denetlemek amacıyla 1981 yılında çıkarılan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun (SPKn) vermiş olduğu görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulmuştur.

İdari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisi olan Kurul yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara'da olan ve İstanbul'da bir temsilciliği bulunan Kurulun ilgili olduğu Bakan, Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanındır.

1.1. MİSYON, VİZYON, GÖREV VE YETKİLER

Kurul, sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak için, uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif, sade ve anlaşılabilir yaklaşımlarla, hesap verilebilir düzenleme ve denetleme yapmayı kendisine "MİSYON" edinmiş ve ulusal ve uluslararası alanda öncü, dinamik ve saygın bir kurum olma "VİZYONU" nu benimsemiştir.

Kurulun temel görev ve yetkileri SPKn'de,

- Sermaye piyasası araçlarının ihracını, halka arz ve satışını düzenlemek ve denetlemek,
- Sermaye piyasası araçlarını Kurul kaydına almak ve kamu yararının gerektirdiği hallerde bunların halka arz ve satışını geçici olarak durdurmak,
- Sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurum türleri itibarıyla belirlemek,
- Sermaye piyasasında, gerektiğinde elektronik ortam da dahil, bağımsız denetim faaliyetine ilişkin esasları belirlemek,
- Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla, genel ve özel nitelikte kararlar almak ve her türlü mali tablo ve raporlar ile bunların bağımsız denetimlerinin, sermaye piyasası araçlarının halka arzında yayımlanacak izahname ve sirkülerin ve araçların değerini etkileyebilecek önemli bilgilerin kapsamını, standartlarını ve ilan esaslarını tespit etmek,
- Sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumlar, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların faaliyetlerini izlemek ve denetlemek,

- Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü yayın, duyuru ve reklamları izlemek, yanıltıcı ilan ve reklamları yasaklatarak gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara bildirmek,
- Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen mali tablo ve raporlar ile diğer belgeleri inceleyip değerlendirerek, SPKn'de belirtilen gerekli tedbirleri almak,
- Çağrı yoluyla hisse senedi toplanması ve vekaleten oy vermeye ilişkin esasları belirlemek,
- Vadeli işlem sözleşmeleri ve bunların işlem göreceği borsalarda faaliyet gösterecek kurumları düzenlemek,
- Menkul kıymetlerin ödünç alma ve verme, açığa satış ve repo işlemlerini düzenlemek,
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de sermaye piyasası araçlarının ihraç ve halka arzı konusunda gereken düzenlemeleri yapmak,
- Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması veya kaydi değer haline getirilmesi ve derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,
- Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ilişkin kuruluş, faaliyet, tasfiye ve sona erme esaslarını belirlemek ve bunları denetlemek,
- İlgili Bakanca istenecek incelemeleri yapmak; çalışmaları hakkında Bakana rapor vermek; sermaye piyasası ile ilgili mevzuat değişiklikleri hakkında önerilerde bulunmak,
- Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek,
- Sermaye piyasasında medya ve elektronik ortam da dahil yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek,
- Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacaklar, gayrimenkul değerlemesi alanında faaliyet gösterecek kişi ve kuruluşlar ile sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının mesleki eğitimi, mesleki yeterliliği ve mesleki ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez kurmak ve faaliyet esaslarını belirlemek,
- İnternet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek,
- Kanuna tabi anonim ortaklıkların genel kurullarında birikimli oy kullanılabilmesine ilişkin düzenlemeleri yapmak,
- Yabancı ülkelerin sermaye piyasalarında düzenleme ve denetime yetkili muadili kuruluşlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü iş birliği yapmak ve bilgi alış verişinde bulunmak

olarak belirlenmiştir.

1.2. KARAR ORGANI VE ORGANİZASYON

1.2.1. Karar Organı

Kurul Başkanı ve üyelerinden oluşan Karar Organı, kanunlarla Kurulun görev ve yetkisine verilmiş konuların tümünde en üst düzeyde görüşme ve karar alma yetkisine sahiptir. Karar organının, sermaye piyasalarının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla hazırlanacak, uygulamaya ilişkin genel hukuki yapıyı oluşturacak yönetmelik ve tebliğleri çıkarmak ve başvuru dosyalarını, inceleme, izleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak gibi mesleki nitelikli görevleri yanında idari nitelikli görev ve yetkileri de vardır.

Kurul Karar Organı, ilgili bakanlıkça önerilecek 4 aday arasından 2, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından önerilecek 2'şer aday arasından 1'er kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak 7 üyeden oluşur. Bakanlar Kurulu, adaylardan birini Başkan olarak atar. Kurul, Başkanın teklifi ile üyelerden birini ikinci başkan olarak seçer. Kurul Başkan ve üyeleri izleyen sayfada verilmiştir.

KURUL KARAR ORGANI

Prof. Dr. A. Vedat AKGİRAY
Kurul Başkanı

Abdulkerim EMEK
İkinci Başkan

İlhami ÖZTÜRK
Kurul Üyesi

Mithat HIZLI
Kurul Üyesi

Mustafa KORHAN
Kurul Üyesi

Vahdettin ERTAŞ
Kurul Üyesi

Muhammed Emin ÖZER
Kurul Üyesi

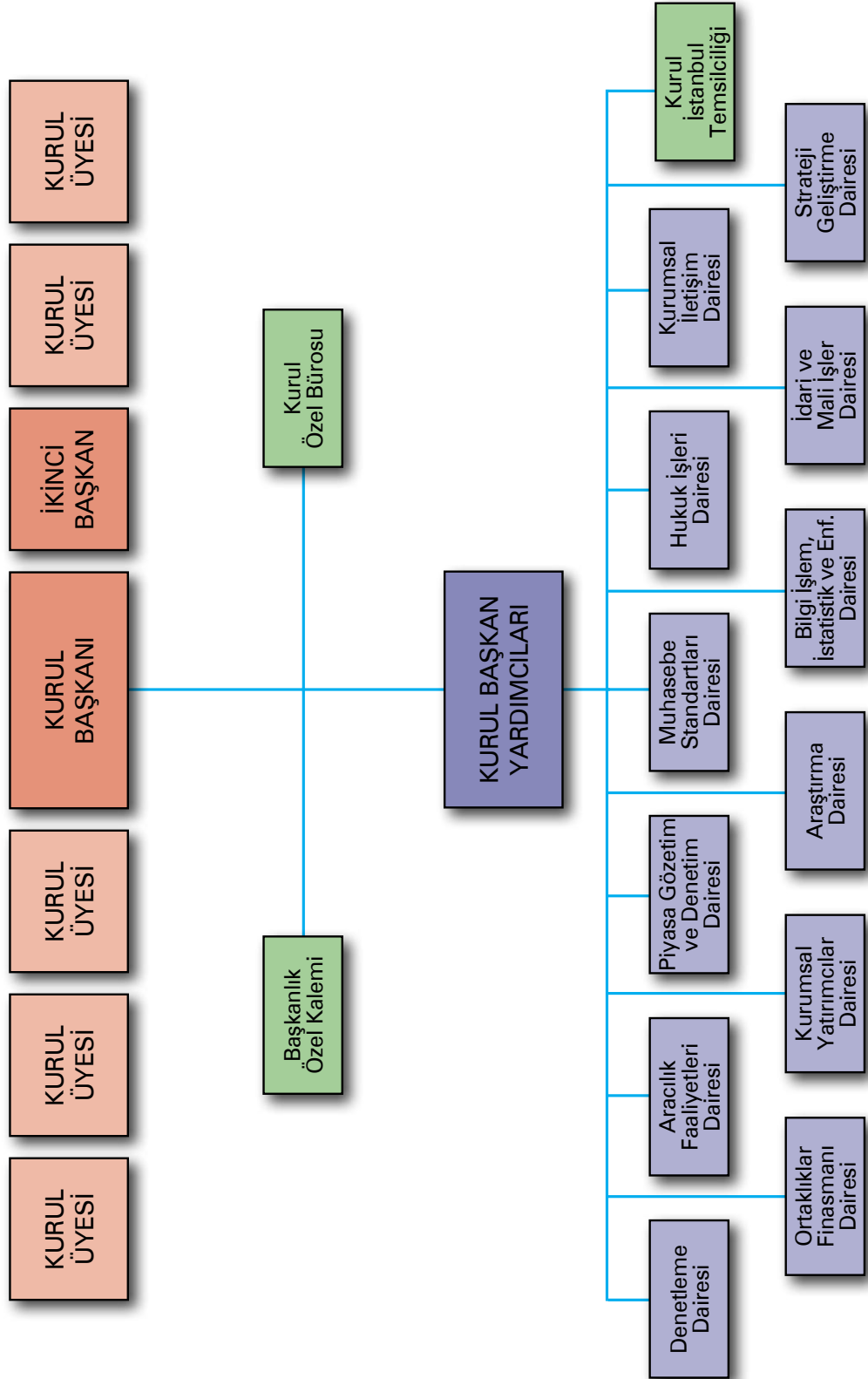
1.2.2. Organizasyon

SPK, Kurul Başkanı ve üyeleri (Kurul Karar Organı) ile Başkana bağlı olarak Kurul faaliyetlerini yürüten hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Kurul Başkanı, hem Karar Organının hem de yürütmenin başıdır. Kurul Başkan Yardımcıları hizmet birimleri arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Kurulun temel hizmet birimleri; Denetleme Dairesi, Ortaklıklar Finansmanı Dairesi, Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, Araştırma Dairesi, Muhasebe Standartları Dairesi, Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi, Hukuk İşleri Dairesi, Kurumsal İletişim Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi, İdari ve Mali İşler Dairesinden oluşmaktadır.

SERHAYE PİYASASI KURULU ORGANİZASYON ŞEMASI

1.3. BÜTÇE

Kurulumuzun 69,426,000 TL olarak hazırlanan 2010 Mali Yılı Bütçesinin 2009 yılından 2010 yılına devreden 7,369,832 TL tutarındaki nakit ile birlikte yıl içinde gerçekleşen 69,381,081 TL tutarındaki gelir ve 58,288,483 TL tutarındaki giderlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 1.1’de verilmiştir.

Tablo 1.1. Kurulun 2010 Yılı Gelir ve Giderleri

1-GELİRLER	(TL)	(TL)
Gelirin Türü	Programlanan	Gerçekleşen
Sermaye Piyasası Araçları Kayıt Ücreti	56,364,000	54,542,196
Lojman Kira Gelirleri	250,000	297,544
Diğer Gayrimenkul Kira Gelirleri	460,000	462,966
Borsalardan Alınan Paylar	10,000,000	12,637,934
Diğer Faizler	1,202,000	443,664
Diğer Çeşitli Gelirler	1,150,000	996,777
TOPLAM	69,426,000	69,381,081
2-GİDERLER		
Giderin Türü	Bütçe Ödeneği	Gerçekleşen
Personel Giderleri	41,842,049	39,024,238
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderleri	2,738,951	2,483,429
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	18,125,000	14,761,150
Cari Transferler	3,120,000	1,520,725
Sermaye Giderleri	3,600,000	498,941
TOPLAM	69,426,000	58,288,483
Kaynak: SPK		

Kurulun tüm giderleri emrinde kurulan özel bir hesaptan karşılanmaktadır. İhraççılar, Kurulca kayda alınan ve satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının ihraç değerinin %0.005 - %0.2’si tutarında bir ücreti bu hesaba yatırmaktadırlar. Ayrıca, borsaların kotasyon ve tescil ücreti ile borsa payından oluşan gelirlerinin %5’i de Kurul bütçesine gelir olarak kaydedilmektedir. SPKn’de, Kurulun gelirleri giderlerini karşılamaya yetmediği takdirde, açığın Hazine Müsteşarlığı Bütçesi’nden verilecek yardımlarla karşılanması öngörülmüş olmasına karşın, 1992 yılından beri Hazine yardımı alınmamıştır.

1.4. PERSONEL

Kurul personelinin hak ve yükümlülükleri, Bakanlar Kurulunca 24 Ağustos 1982 tarih ve 17792 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SPK Personel Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Kurul Personeli için tesis edilecek hizmet sınıfları ile personelin dahil oldukları sınıflara ve öğrenim durumlarına göre bu sınıfların giriş ve yükselinebilecek derece ve kademelerine ilişkin ortak hükümler, Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesinde öngörülen esaslara göre belirlenir. SPK devamlı personeli ile emekliliğe tabi görevlerden Kurul Başkanlığı ve Üyeliklerine atananlar hakkında 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Bu düzenlemelere göre Kurul hizmetleri, yarışma sınavı ile mesleğe başlayan ve yeterlik sınavından sonra uzman unvanını alan meslek personeli ve idari personel eliyle yürütülmektedir.

2010 yılı faaliyet dönemi içinde emeklilik, nakil, istifa ve görev süresinin sona ermesi gibi sebeplerle 14 personel ayrılmış, buna karşılık, hizmet birimlerinde işgücüne duyulan ihtiyaç nedeniyle 13 Meslek Personel Yardımcısı açıktan, 8 Meslek Personel Yardımcısı naklen, 3 Bilgi İşlem Personeli açıktan ve 5 İdari Personel açıktan alınmıştır. Kurulda 2010 yılı sonu itibarıyla 7'si karar organı, 38'i üst yönetim, 274'ü meslek personeli ve yardımcısı, 46'sı bilgi işlem personeli ve 178'i idari personel olmak üzere 543 personel görev yapmaktadır (Tablo 1.2).

Tablo 1.2. Kurul Personel Durumu

KURUL KARAR ORGANI	7
ÜST YÖNETİM	38
Kurul Başkan Yardımcısı	4
Daire Başkanı	12
Kurul İstanbul Temsilcisi	1
Daire Başkan Yardımcısı	11
Kurul Başkanlık Danışmanı	10
MESLEK PERSONELİ	218
Başuzman	74
Uzman	115
Başuzman Hukukçu	11
Uzman Hukukçu	18
MESLEK PERSONELİ YARDIMCISI	56
Uzman Yardımcısı	45
Uzman Hukukçu Yardımcısı	11
BİLİŞİM PERSONELİ	46
İDARİ PERSONEL	178
GENEL TOPLAM	543
Kaynak: SPK	

WAY
DEPT OF TRANSPORTATION

11-21 →
WALL ST

1-26 →
ROAD ST
OP

2. DÜNYA EKONOMİSİ

2010 yılında dünya ekonomisi %5 büyümüştür. Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - IMF) 2011 yılında dünya ekonomisindeki büyümenin %4.4'e gerileyeceğini öngörmektedir.

2010 yılında gelişmiş ülkeler %3, gelişmekte olan ülkeler ise %7.3 oranında büyümüştür. 2010 yılında, gelişmiş ülkeler arasında ABD, Euro Alanı ve Japonya ekonomileri sırasıyla %2.8 ve %1.7 %3.9 oranında büyümüşlerdir. Gelişmekte olan ülkelere bakıldığında ise; 2010 yılında en hızlı büyüyen bölge %9.5 ile Asya olmuştur. Gelişmekte olan ülkeler içinde en düşük büyümenin gerçekleştiği bölge ise %3.8 ile Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesi olmuştur.

2010 yılında tüketici bazlı enflasyon, gelişmiş ülkelerde %1.6, gelişmekte olan ülkelere ise %6.2 oranında gerçekleşmiştir. Tablo 2.1'de yer alan verilere göre Sahara Altı Afrika gelişmekte olan ülkeler arasında bu yıl en yüksek enflasyonun yaşandığı bölge olmuştur.

2010 yılında dünya mal ve hizmet ticareti, yaşanan toparlanmanın etkisiyle %12.4 yükselmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin ihracatı %14.5, gelişmiş ülkelerin ihracatı ise %12 oranında artmıştır. Öte yandan 2010 yılında gelişmekte olan ülkelerin ithalatı %13.5, gelişmiş ülkelerin ithalatı ise %11.2 yükselmiştir.

Tablo 2.1. Dünya Ekonomisi Özet Verileri

	2008	2009	2010
	Yıllık Büyüme Oranı (%)		
Dünya Ekonomisi	2.9	-0.5	5.0
Gelişmiş Ekonomiler	0.2	-3.4	3.0
-ABD	0.0	-2.6	2.8
-Euro Alanı	0.4	-4.1	1.7
-Japonya	-1.2	-6.3	3.9
Gelişmekte Olan Ülkeler	6.1	2.7	7.3
-Orta ve Doğu Avrupa	3.2	-3.6	4.2
-Asya	7.7	7.2	9.5
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	5.1	1.8	3.8
-Sahara Altı Afrika	5.6	2.8	5.0
-Güney Amerika ve Karayipler	4.3	-1.7	6.1
	Dünya Hasılası (Milyar ABD \$)		
Piyasa Kurları Üzerinden	61,268	57,920	62,909
Satın Alma Paritesi Üzerinden	70,038	70,124	74,265
	Tüketici Enflasyonu (%)		
Gelişmiş Ekonomiler	3.4	0.1	1.6
-ABD	3.8	-0.3	1.6

	2008	2009	2010
	Yıllık Büyüme Oranı (%)		
-Euro Alanı	3.3	0.3	1.6
-Japonya	1.4	-1.4	-0.7
Gelişmekte Olan Ülkeler	9.2	5.2	6.2
-Orta ve Doğu Avrupa	8.0	4.7	5.3
-Asya	7.4	3.1	6.0
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	13.4	6.5	6.9
-Sahara Altı Afrika	11.7	10.5	7.5
-Güney Amerika ve Karayipler	7.9	6.0	6.0
	Dünya Ticaret Hacmi (%)		
Dünya Mal ve Hizmet Ticareti	2.7	-10.9	12.4
-İhracat			
-Gelişmiş Ekonomiler	1.9	-12.2	12.0
-Gelişmekte Olan Ekonomiler	4.0	-7.5	14.5
-İthalat			
-Gelişmiş Ekonomiler	0.4	-12.6	11.2
-Gelişmekte Olan Ekonomiler	8.8	-8.3	13.5
Dünya Mal ve Servis İhracatı (Milyar ABD Doları)	19,747	15,783	18,713
	Cari İşlemler Dengesi (Milyar ABD Doları)		
Gelişmiş Ekonomiler	-471.8	-101.1	-95.5
-ABD	-668.9	-378.4	-470.2
-Euro Alanı	-196.9	-69.4	-77.0
-Japonya	157.1	141.8	194.8
Gelişmekte Olan Ülkeler	704.2	326.6	378.1
-Orta ve Doğu Avrupa	-151.3	-44.3	-76.0
-Asya	435.9	328.2	308.1
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	343.1	47.9	152.8
-Sahara Altı Afrika	0.0	-21.6	-24.9
-Güney Amerika ve Karayipler	-31.2	-25.0	-56.9
	Sermaye Akımları (Milyar ABD Doları)		
Gelişmekte Olan Ülkeler (Net toplam)	230.3	236.6	470.1
-Özel Doğrudan Yatırımlar (Net)	439.6	247.7	371.1
-Özel Portföy Yatırımları (Net)	-57.9	120.2	162.2
Kaynak: IMF World Economic Outlook, April 2011			

2.1. GELİŞMİŞ EKONOMİLER

Krizin etkisiyle geçen sene küçülen dünya ekonomisi 2010 yılında bir sıçrama yaşamıştır. Gelişmekte olan ülkeler yüksek büyüme oranları yakalarken, gelişmiş ülkelerdeki büyüme daha düşük kalmıştır. Bu çerçevede gelişmiş ülkeler ekonomik büyümeyi desteklemeye yönelik yeni önlemler almışlardır. Ancak bu önlemler genelde para politikası alanında yoğunlaşmıştır. Öte yandan Euro Bölgesindeki bazı ülkelerin borçlarını ödeyemeyeceğine ilişkin endişelerin yıl içinde artması üzerine Avrupa Birliği ve IMF, Mayıs ve Kasım aylarında milyarlarca euroluk kurtarma paketleri açıklamak zorunda kalmışlardır.

2009 yılında ABD ekonomisi %2.6 küçülürken, 2010 yılında %2.8 büyümüştür. Bu çerçevede 2010 yılı hükümetin aldığı yeni önlemlerle de olsa istihdam ve emlak gibi bazı alanlarda zayıflıklar devam etse de, Amerikan ekonomisi açısından krizin büyük ölçüde geride bırakıldığı bir yıl olmuştur. Öte yandan ilkbaharda ve yaz başlarında ekonominin yavaşladığına ilişkin bazı işaretler ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede ekonomik büyümenin sürdürülebilirliğinden endişe eden Amerikan Merkez Bankası ekonomiyi desteklemek amacıyla ikinci niceliksel gevşeme programını açıklamıştır. Amerikan Merkez Bankası yeni tahvil alım programını Kasım ayında açıklamakla birlikte, FED Başkanı Bernanke'nin Ağustos sonunda yaptığı konuşmada ekonomiyi desteklemek için ek önlemler almaya hazır olduklarını açıklaması, yaz sonundan başlayarak finans piyasalarında olumlu bir atmosfer yaşanmasına neden olmuştur. İlkbahar sonunda Avrupa'da yaşanan borç krizi dünya piyasalarını olumsuz etkilemekle birlikte, yaz döneminde piyasalar istikrar kazanmıştır. FED'in likidite desteği beklentisi ve açıklaması ile sonbahar başından başlayarak borsalar yükselirken uzun vadeli faiz oranları gerilemiştir. Finans piyasalarındaki olumlu atmosfer ekonomiyi desteklemiştir. Bu çerçevede daha sonra açıklanan ekonomik verilerde de iyileşme yaşanmıştır.

Emtia ve petrol fiyatlarının yükselmesi ve ekonominin büyümeye geçmesiyle önceki sene ABD'de eksi olan manşet tüketici enflasyonu 2010 yılında %1.6'ya ulaşmıştır. Emtia ve petrol fiyatlarındaki artışın etkisiyle manşet enflasyon yükselmesine rağmen, çekirdek enflasyonun düşük kalmaya devam etmesi enflasyonist baskıların bulunmadığına işaret etmiştir.

ABD ekonomisindeki canlanmaya rağmen istihdam alanında iyileşme sınırlı kalmıştır. İşsizlik oranı 2009 yılının sonunda %9.9 seviyesinde kapattıktan sonra 2010 yılı boyunca yüksek seyretmekle birlikte 2010 yılında özellikle Aralık ayında görülen düşüşle %9.4'e gerilemiştir. ABD'de tarım dışı istihdam bahar aylarında güçlü bir şekilde arttıktan sonra yaz aylarında gerilemiştir. Ancak daha sonra yılın son çeyreğindeki gelişmelerin etkisiyle yılın tamamında tarım dışı istihdam 909,000 kişi yükselmiştir.

ABD'de sanayide kapasite kullanım oranı 2010 yılında devamlı olarak yükselmiş ve 2009 yılı sonunda %71 olan kapasite kullanım oranı 2010 sonuna gelindiğinde %76'ya yükselmiştir. 2010 yılına hızlanarak başlayan Amerikan imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi, yaz aylarında zayıflama eğilimine girmiştir. Ancak imalat sanayi endeksi yılın son çeyreğinde tekrar yükselmiş ve önceki yılın sonuna göre hafif yükselerek kapatmıştır. Yıla imalat sanayi endeksine göre daha zayıf bir seviyeden başlayan hizmetler endeksi de yılın başında yükselmesine rağmen yaz aylarında zayıflık göstermiş, ancak daha sonra toparlanmıştır. Hizmetler endeksi daha zayıf bir seviyeden başlamanın da etkisiyle imalat sanayi endeksine göre daha iyi bir performans göstermiştir.

ABD’de emlak piyasası verilen teşviklerin sona ermesiyle yılın ikinci yarısında durgunluğa girmiştir. Düşen ipotek kredisi faizleri ve emlak fiyatları, emlak piyasasını destekleyen faktörler olurken, ipotek kredisi temin etmenin zorlaşması, kredi borçlarının ödenememesi nedeniyle piyasaya birçok evin düşmüş olması ve emlak fiyatlarına ve istihdama yönelik belirsizlikler ise emlak fiyatlarını olumsuz etkileyen faktörler olmuştur. 2010 yılının ikinci yarısında emlak fiyatları tekrar gerilemeye başlamış, yeni ev satışları düşme eğiliminde olmuştur.

Avrupa Birliği’nde çeper ülkeler olarak adlandırılan İspanya, Portekiz, Yunanistan ve İrlanda gibi ekonomilerin yaşanan borç krizi çerçevesinde kötü performans göstermeleri nedeniyle bir bütün olarak Ekonomisinin performansı ABD’nin altında kalmakla birlikte, Almanya ekonomisi 2010 yılında parlak bir dönem yaşamıştır. Özellikle, yüksek büyüme hızı yakalayan gelişmekte olan ülkelerin yatırım ürünlerine olan taleplerinin yükselmesi, Avrupa’nın en büyük ekonomisinin 2010 yılında %3.5 büyümesine katkıda bulunmuştur. Ancak Fransa’da ekonomik büyüme sadece %1.5 olmuştur. İrlanda ve Yunanistan ekonomileri ise sırasıyla %1 ve %4.5 küçülmüşlerdir. Yunanistan, Portekiz ve İspanya yatırımcıların güvenini kazanmak amacıyla ekonomide kemer sıkma önlemleri açıklamışlar, bu önlemler yıl boyunca toplumsal protestolar yaşanmasına yol açmıştır.

İngiltere ekonomisi de Avrupa’da sorun yaşayan ekonomilerden bir diğeri olmuştur. Tüketici enflasyonu, sterlinin değer kaybetmesi ve katma değer vergisinin artması nedeniyle yükselmiştir.

Önceki sene yaşanan büyük daralmadan sonra Japonya ekonomisi 2010 yılında %3.9 oranında büyümüştür. Japonya Merkez Bankası da faiz oranlarını düşürerek ve varlık alımı yapacağını açıklayarak ekonomiye destek olmaya çalışmıştır.

2.2. GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Gelişmekte olan ülkeler 2010 yılında yüksek büyüme hızları yakalayarak, dünya ekonomik büyümesine öncülük etme görevini gelişmiş ülkelerden bir bakıma devralmışlardır. Güçlü iç talep ve bölgesel ticaretin güçlenmesi gibi faktörler, gelişmiş ülkelerden kaynaklanan zayıf talebin etkisini telafi ederek, birçok gelişmekte olan ülkenin yüksek büyüme hızlarına ulaşabilmelerini sağlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerin yüksek hızda büyümeleri emtia fiyatlarının 2010’da yükselmesine katkıda bulunmuştur. Öte yandan bazı gelişmekte olan ülke ekonomilerinde ısınma belirtileri ve enflasyonist baskılar ortaya çıkmaya başlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerin yüksek büyüme hızlarını yakalamalarında gelişmiş ülke merkez bankalarının gevşek para politikaları izlemeleri nedeniyle fon akımlarının gelişmekte olan ülkelere yönelmesi de etkili olmuştur. Bu çerçevede gelişmiş ülkelerin gevşek para politikaları kendi ülkelerinde hedefledikleri büyüme oranlarına ulaşmalarını sağlamada yeterli olmazken, gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinin ısınmasına katkıda bulunmuştur.

Ekonominin aşırı ısınmaya başladığına yönelik işaretlerin ortaya çıkması neticesinde gelişmekte olan ülkeler arasında en önemli ekonomi olan Çin ekonomisi 2010 yılında ekonomiyi soğutmaya yönelik önlemler almıştır. Çin Merkez Bankası yıl içinde bankaların karşılık oranlarını her defasında 50 baz puan olmak üzere altı defa yükseltmiş ve yılın sonunda ise faiz oranlarını iki defa artırmıştır. Çin dışında başka gelişmekte olan ülkeler de para politikalarını sıkılaştırmaya başlamışlardır.

Gelişmekte olan ülkeler içinde Asya bölgesi 2010 yılında %9.5’lik büyüme ile en iyi performans gösteren bölge olmuştur.

2.3. MALİ PİYASALAR

Bu yıl finans piyasalarına damgasını vuran iki temel tema olmuştur. Bunlardan birincisi Avrupa'da ortaya çıkan ve özellikle yılın ilk yarısında şiddetlenen borç krizi olmuştur. Küresel piyasaları etkileyen ikinci en önemli gelişme ise Amerikan Merkez Bankası'nın para politikasını gevşeteceğine yönelik beklentilerin güçlenmesi ve daha sonra Kasım ayında FED'in çok kapsamlı bir Hazine tahvili alım programı açıklamasıdır. Öte yandan Kasım ayından itibaren Avrupa'nın çeperinde yer alan ülkelere yönelik endişeler tekrar alevlenmesine rağmen, küresel piyasalarda Mayıs ayındaki kadar etkili olmamıştır.

Avrupa borç krizi nedeniyle küresel piyasalar yılın ilk çeyreğinde önemli ölçüde volatilité yaşamıştır. Avrupa borç krizi, 2010 başında Yunan Hükümeti'nin bazı ekonomik verilerde yaptığı önemli revizyonlar sonucunda Yunanistan'ın borçlarını geri ödeyemeyeceğine yönelik endişelerle başlamıştır. Avrupa Birliği, Almanya gibi belli başlı üye ülkelerin destek vermemesi gibi nedenlerle Yunanistan'a yönelik başta bir yardım programı oluşturmamıştır. Nisan ayında 30 milyar euroluk bir Avrupa Birliği paketi üzerinde anlaşma sağlansa da, bu durum da piyasaları yatıştırmamış ve derecelendirme kuruluşu Standard & Poors'un Yunanistan'ın kredi notunu yatırım yapılabilir seviyenin altına düşürmesiyle, krizin Portekiz ve İspanya'ya da yayılacağı endişeleriyle küresel piyasalarda yeniden riskten kaçış başlamıştır. Yunanistan tahvillerinin faiz oranları %20'lerin üzerine çıkmıştır. Krizin derinleşmesi ve bulaşma etkisi göstermeye başlamasıyla Avrupa hükümetleri ve IMF büyüklüğü 1 trilyon dolara yakın bir kurtarma paketi açıklamışlardır. Avrupa Merkez Bankası da borç sorunu yaşayan ülkelerin tahvillerini satın almış, ayrıca Avrupa bankalarına sorunlu varlıklara dayalı olarak likidite sağlamaya devam etmiştir. Öte yandan Amerikan Merkez Bankası da dolar swap anlaşmalarının süresini uzatarak destek vermiştir. Son paket piyasaları yatıştırmayı başarmıştır. Öte yandan bu periyot içinde kendilerine yönelik bir finansal ataktan korkan Portekiz ve İspanya çeşitli ekonomik önlemler almışlardır. Ayrıca yeterince zorlu bulunmamasına rağmen Temmuz ayında Avrupa Birliği'nin bankalara yönelik gerçekleştirdiği stres testlerinin sonuçlarının açıklanmasına yakın ve sonrasında yaz aylarında piyasaların istikrar kazanmasını sağlamıştır. Bu çerçevede yatırımcıların dikkatleri Avrupa borç krizinden küresel büyüme endişelerine kaymıştır.

Amerikan Merkez Bankası Kasım ayında gerçekleştirdiği toplantının ardından yaptığı açıklamada; ekonomik canlanma ve istihdamdaki yavaş canlanma ve enflasyon göstergelerindeki düşük seviye göz önüne alındığında FED'in bilançosundaki özel sektör menkul kıymetlerinin satılmasından elde edilen tutarlarla satın alınan hazine tahvillerine ek olarak, 2011'in ikinci çeyreğinin sonuna kadar ayda 75 milyar dolarlık alımlarla toplam 600 milyar dolarlık bir hazine tahvili alımı yapacağını belirtmiştir. Amerikan Merkez Bankası'nın ikinci niceliksel gevşeme olarak adlandırılan politika değişikliği kararını Amerikan Kongre seçimlerinden sonra Kasım ayında açıklamasına rağmen, FED Başkanı Ben Bernanke ve diğer yetkililer Ağustos sonundan başlayarak piyasayı böyle bir politika değişikliğine hazırlamaya başlamışlardır. Bu çerçevede piyasalar FED'in olası bir parasal genişleme kararını sonbaharın başından itibaren satın almaya başlamıştır. Bu çerçevede uluslararası piyasalarda dolar hızla değer kaybederken, borsalarda ve emtia fiyatlarında yükselişler yaşanmıştır.

ABD'de faiz oranlarının düşmesi ve artan likidite, gelişmekte olan ülkelere olan sermaye akımlarının artmasına yol açmıştır. Gelişmekte olan ülkeler FED'in ikinci niceliksel gevşeme kararı çerçevesinde artan yabancı fon akımları nedeniyle rahatsız olmuşlar ve birçok gelişmekte olan ülke artan yabancı fon akımlarını kontrol altına almak amacıyla sermaye

kontrolleri de dahil olmak üzere önlemler açıklamıştır. Hatta FED'in para politikasını daha da gevşetmesi, doların değerini düşürme amaçlı olarak algılanmış ve kur savaşlarından bahsedilmiştir. Öte yandan Eylül ayında Basel III olarak adlandırılan ve krizden alınan derslerle hazırlanan sermaye yeterliliği kuralları üzerinde anlaşma sağlanmakla birlikte, yeni kuralların uygulamaya girmesinin 2015 ve 2019 yıllarını bulacak olması da bu yıl içinde piyasaları olumlu etkileyen bir faktör olmuştur.

Nisan başında 10 yıl vadeli Amerikan Hazine tahvilinin bileşik faizi %4'e yaklaştıktan sonra düşüş eğilimine girmiş, Ekim başlarına kadar genel trend düşüş yönünde olmuş ve faiz oranları Ekim başında %2.39'a kadar gerilemiştir. Ancak Kasım ayında Amerikan Merkez Bankası'nın tahvil alım programı açıklamasına rağmen, 10 yıl vadeli Amerikan tahvilinin bileşik faizi yılın kalanında yükseliş eğiliminde olmuş ve yılı %3.30 seviyesinde kapamıştır.

Gelişmekte olan ülkelerin ihraç ettikleri tahvillerin risk primini gösteren EMBI spreadleri gerilemiştir. 2010 yılında, 2009 yılının sonuna göre genel EMBI spreadi 26 baz puan, Türkiye'nin EMBI spreadi ise 20 baz puan gerilemiştir.

Dolar euro karşısında 2010 yılında %6.6 değer kazanmıştır. Ancak dolar/ euro paritesi Avrupa'da yaşanan borç krizinin etkisiyle yıl içinde büyük dalgalanmalar yaşamıştır. Yılın başına 1.43'lü seviyelerde başlayan euro, Avrupa'da yaşanan borç krizinin etkisiyle yılın başından itibaren devamlı olarak değer kaybetme eğiliminde olmuş ve krizin derinleştiği Mayıs sonlarında değer kaybı hızlanarak dolar/euro paritesi Haziran başında 1.19'lu seviyelere kadar gerilemiştir. Ancak Avrupa Birliği'nin aldığı önlemlerin sağladığı güvenin etkisiyle euro yazın değer kazanmıştır. Euro FED'in likiditeyi artırabileceğine yönelik açıklaması ile Eylül ayından sonra tekrar çıkış eğilimine girmiş ve Kasım başında 1.40'lı seviyelerin üstüne çıkmış ancak daha sonra yılın kalanında düşüş eğiliminde olmuştur. Dolar sterlin karşısında 2010 yılında %3.44 değer kazanırken, Japon Yeni karşısında %12.65 değer kaybetmiştir. Hem dolar hem de euro, İsviçre Frangı karşısında değer kaybetmiştir.

Gelişmekte olan ülke ekonomilerindeki güçlü ekonomik büyüme ve Amerikan Merkez Bankası'nın likiditeyi artırma kararı 2010 yılında emtia fiyatlarının artmasına yol açmıştır. Dünya ekonomisi açısından en kilit emtia olan petrol fiyatları 2010 yılında %26 artarak 94 dolara ulaşmıştır.

2.4. BORSALAR

2009 yılındaki güçlü yükselişten sonra dünya borsalarındaki çıkış 2010 yılında yavaşlayarak da olsa sürmüştür. Dünyanın en büyük hisse senedi piyasasının bulunduğu ABD'de S&P 500 endeksi 2010 yılında %12.8 değer kazanarak iyi bir performans göstermiştir. Büyük bir hisse senedi piyasasının bulunduğu diğer bir ülke olan Japonya'da ise Nikkei endeksi 2010 yılında %3 değer kaybederek olumsuz bir tablo çizmiştir.

Avrupa'ya bakıldığında ise 2010 yılında özellikle Avrupa'nın borç sorunu yaşayan ülkelerinin borsalarının değer kaybettiği görülmektedir. 2010 yılında Yunanistan'da hisse senetleri %35.6 değer kaybetmiştir. İspanya borsalarındaki düşüşler %20'ye yaklaşırken, Portekiz Lizbon borsasındaki düşüş %6.2'de kalmıştır. Ancak Avrupa'nın ekonomik lokomotifleri olan Almanya'da Dax endeksi 2010 yılında %16 değer kazanmıştır. Ekonomik açıdan sorun yaşamamakla birlikte Fransa'nın CAC-40 endeksi geçen yıl %3.3 değer kaybetmiştir.

Gelişmekte olan ülke borsaları 2010 yılında genel olarak iyi performans göstermişlerdir. Dünya Borsalar Federasyonu'nun verilerine göre, en fazla gelişmekte olan ülkelere olan

ve BRIC olarak adlandırılan ülkelerden hisse senetleri Rusya'da %23.2; Hindistan'da %16.4 değer kazanmıştır. Ancak Brezilya %1'lik performansı ile geride kalırken, Çin Shanghai endeksi ise %14.3 düşerek kötü bir performans göstermiştir. 2010 yılında Çin dışarıda bırakıldığında Asya borsalarının %30'un üzerinde yükseliş yaşadıkları görülmektedir.

Dünya Borsalar Federasyonu'nun verilerine göre 2010 yılında en çok yükseliş kaydeden borsalar Sri Lanka'nın Colombo Borsası (%96), İran'ın Tahran Borsası (%68.2) ve Peru'nun Lima Borsası (%65) olmuştur. Bu borsalar aynı zamanda , sırasıyla kendi bölgeleri olan Asya Pasifik, Amerika, ve Avrupa-Afrika-Ortadoğu bölgelerinde de bölgesel olarak en çok yükselen borsalar olmuştur.

Dünya Borsalar Federasyonu'na üye olan borsalar arasında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ise %24.9'luk yükselişle en çok değer kazanan onbirinci borsa olmuştur.

Dünya Borsalar Federasyonunun Tablo 2.2'de yer alan borsanın endeks performans verileri incelendiğinde, dünya genelinde borsaların ortalama %12.1 oranında değer kazandığı görülmektedir. 2010 yılında en büyük yükseliş Amerika borsalarında (%20.5) gerçekleşirken, bunu sırasıyla, Asya Pasifik (%19.4) ve Avrupa, Afrika ve Orta Doğu (%6.2) borsaları izlemiştir.

Tablo 2.2. Dünya Borsalarının Performansları (%)

Bölge	Borsa	2010
	Bermuda - Bermuda SE	-44.9
	Brezilya - BM&FBOVESPA	1.0
	Arjantin - Buenos Aires SE	48.8
	Kolombiya - Colombia SE	33.6
Amerika	Peru - Lima SE	65.0
	Meksika – Mexican Exchange	20.8
	ABD - NASDAQ OMX	16.9
	ABD - NYSE Euronext	10.8
	Şili - Santiago SE	38.2
	Kanada - TSX Group	14.4
	Amerika Ortalama	20.5
	Avustralya - Australian SE	-0.7
	Hindistan - Bombay SE	16.4
	Malezya - Bursa Malaysia	21.9
	Sri Lanka - Colombo SE	96.0
	Çin - Hong Kong Exchanges	7.1
	Endonezya - Indonesia SE	46.1
	Güney Kore - Korea Exchange	21.9
	Hindistan - National Stock Exchange India	14.1
Asya	Japonya - Osaka SE	-2.7
Pasifik	Filipinler - Philippine SE	37.6
	Çin - Shanghai SE	-14.3
	Çin - Shenzhen SE	7.5
	Singapur - Singapore Exchange	10.1

Bölge	Borsa	2010
	Tayvan - Taiwan SE Corp.	9.6
	Tayland- Thailand Stock Exchange	40.6
	Japonya-Tokyo SE	-1.0
	Asya-Pasifik Ortalama	19.4
	Ürdün - Amman SE	-6.3
	Yunanistan - Athens Exchange	-35.6
	İspanya - BME Spanish Exchanges Barcelona	-19.7
	İspanya -BME Spanish Exchanges Bilbao	-15.9
	İspanya -BME Spanish Exchanges Madrid	-19.2
	İspanya -BME Spanish Exchanges Valencia	-14.2
	İtalya - Borsa Italiana	-8.7
	Macaristan - Budapest SE	-3.1
Avrupa	Kıbrıs Rum Kesimi - Cyprus SE	-33.9
Afrika	Almanya - Deutsche Börse	15.1
Orta Doğu	Mısır - Egyptian Exchange	15.0
	İrlanda - Irish SE	-3.0
	Türkiye - Istanbul SE	24.9
	Güney Afrika - Johannesburg SE	16.1
	İngiltere - London SE	10.9
	Lüksemburg - Luxembourg SE	2.9
	Malta - Malta SE	9.3
	Mauritius- Mauritius SE	18.5
	Rusya- MICEX	23.2
	Danimarka-NASDAQ OMX Nordic Copenhagen	31.2
	Finlandiya-NASDAQ OMX Nordic Helsinki	18.7
	İzlanda-NASDAQ OMX Nordic Iceland	14.6
	İsveç-NASDAQ OMX Nordic Stockholm	23.1
	Hollanda - NYSE Euronext Amsterdam	7.1
	Belçika - NYSE Euronext Brussels	4.4
	Portekiz - NYSE Euronext Lisbon	-6.2
	Fransa - NYSE Euronext Paris	0.4
	Norveç- Oslo Bors	14.2
	Suudi Arabistan- Saudi Stock Market	8.2
	İsviçre - SIX Swiss Exchange	-1.7
	İran - Tehran SE	68.2
	İsrail - Tel Aviv SE	12.6
	Polonya - Warsaw SE	18.8
	Avusturya - Wiener Börse	19.2
	Avrupa,Afrika, Ortadoğu Ortalaması	6.2
Dünya	Dünya Ortalaması	12.1

Kaynak: World Federation of Exchanges

3. TÜRKİYE EKONOMİSİ

Dünya ekonomisindeki gelişmelere paralel olarak, 2010 yılında Türkiye ekonomisi 2009 yılındaki kriz ortamından çıkmış ve bir toparlanma sürecine girmiştir. Türk ekonomisi 2010 yılında kaydedilen %8.9'luk büyüme ile birçok ülkeye göre dahayüksek bir büyüme gerçekleştirmiştir. Küresel krizin etkileri ile 2009 yılında %4.8 oranında daralma gösteren Türkiye ekonomisi, bu baz etkisinin de hissedilmesiyle 2010 yılında hızlı bir büyüme göstermiştir. Büyümede, iç tüketimdeki artış eğiliminin güçlü olması yanında ihracatta kaydedilen canlanma da etkili olmuştur.

İşsizlik konusunda, büyümede kaydedilen yüksek canlılığa paralel bir başarı tam olarak yakalanamamış olmakla birlikte, işsizlik oranlarında da 2009 yılına göre 2.1 puan azalış görülmüş ve bir önceki yıl %14 olan işsizlik oranı 2010 yılında %11.9 olarak gerçekleşmiştir. Kamu borcunun Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya (GSYH) oranında bir önceki sene görülen 13.4 puanlık ciddi artıştan sonra, 2010 yılında bu oran düşüş göstermiş, 2009'da %50.3'e ulaşan kamu borcunun GSYH'ya oranı 2010 yılında %44.7 olmuştur. Dış ticaret hacminde de 2010 yılında 2009'a göre artış olmuştur. Ancak hem ihracat hem de ithalat rakamları 2008 seviyesine ulaşamamış, cari işlemler dengesi ise 2008 seviyesinin üstünde bir açık kaydetmiştir. Dolayısı ile, çeşitli makro göstergelerdeki olumlu seyrin yanında, yüksek cari açık sorunu ekonomide ciddi bir risk unsuru olmaya devam etmiştir.

2008 yılındaki 41.6 milyar dolarlık seviyesinden sonra, dış ticaret hacmindeki daralmayla birlikte 2009 yılında 14 milyar ABD Dolarına düşen cari işlemler açığı, 2010 yılında 48.6 milyar ABD Dolarına yükselmiştir. İthalatta %31.6 oranında meydana gelen artışa karşılık, ihracatta ancak %11.5 oranında gerçekleşen artış sonucunda, 2010 yılında dış ticaret açığı, bir önceki yıla göre %127 oranında artarak 56.4 milyar ABD Doları tutarında gerçekleşmiştir.

2010 yılında rezerv değişimi ve IMF kredisi hariç olmak üzere toplam 44.6 milyar ABD Doları sermaye girişi gerçekleşmiştir. Ülkeye doğrudan yatırım olarak giren sermaye düşük düzeyde seyretmeye devam etmiş, bir önceki yıla göre % 4.3 oranında artış göstererek 7.2 milyar ABD Doları olmuştur. 2010 yılında sermaye girişinin ana kaynağını 14.9 milyar dolarlık net giriş sağlayan portföy yatırımları ile 33.9 milyar dolarlık net giriş yaratan yurt içi bankalardaki mevduat artışları oluşturmuştur. Bankalar 2009 yılındaki net kredi ödeyicisi durumundan farklı olarak, 2010 yılında net kredi kullanıcısı olmuş, özel sektör ise geçen yılda olduğu gibi net kredi ödeyicisi olma durumunu devam ettirmiştir.

Sermaye girişleri, 2010 yılının tamamında cari işlemler açığı seviyesinin altında gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda da TCMB rezervleri ve bankaların yabancı para varlıkları toplam 0.7 milyar ABD Doları azalış göstermiştir.

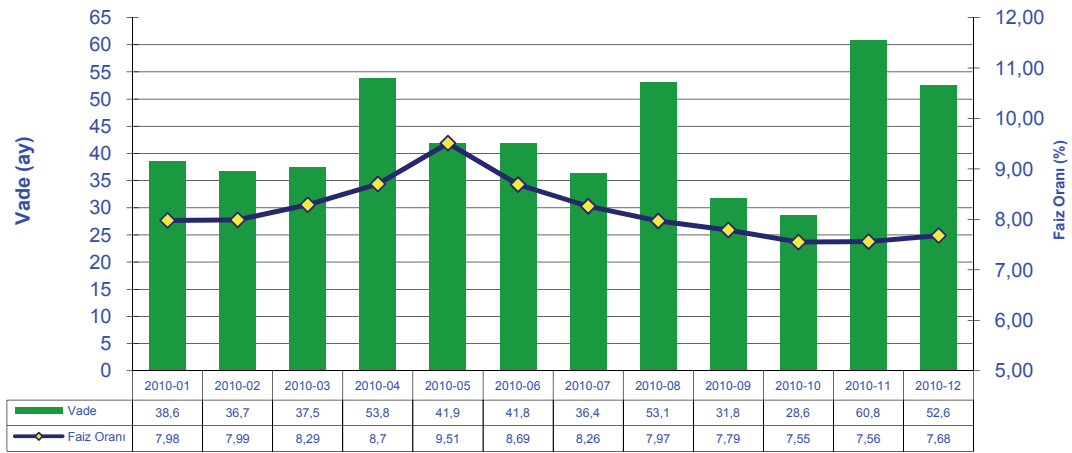
2010 Yılında enflasyon %6.4 olarak piyasadaki beklentilerin altında gerçekleşmiştir. Piyasada 2010 enflasyon beklentisi %7 dolayında ifade edilirken, TCMB'nin 2010 yılı Aralık ayı ikinci anketinde de enflasyon beklentisi %7,23 olarak belirlenmiş, Orta Vadeli Programda (OVP) da %7,5 tahminine yer verilmişti. Yılın başlarında, Şubat ve Nisan'da yükselme eğilimleri gösteren enflasyon, Aralık ayında beklenen hafif artış yerine %0.30 oranında bir düşüş göstermiş ve yılın tamamı için, %6.4 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin 2010 yılı merkezi yönetim bütçe giderleri 293.6 milyar TL, bütçe gelirleri de 254.0 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Buna göre 2010 bütçe açığı da 39.6 milyar TL olarak hesaplanmıştır. 50.2 milyar TL olarak hedeflenen bütçe açığı, 2009 yılındaki 52.2 milyar TL'lik seviyesinden sonra 2010'da 39.6 milyar TL olarak, bir önceki yıla oranla %24.9 düşüş kaydetmiş ve hedeflenen seviyenin %78.9'u seviyesinde gerçekleşmiştir. Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin 2010 yılı gerçekleşme oranı %102.3, merkezi yönetim bütçe gelirlerinin ise %107.3 olmuştur. 2010 yılında faiz hariç bütçe giderleri 245.3 milyar TL ve gerçekleşme oranı %106.6, faiz harcamaları 48.3 milyar TL, gerçekleşme oranı da %85.1 olarak hesaplanmıştır.

2009 'un ilk üç aylık döneminde azalan oranlarda da olsa düşüş gösterdikten sonra son üç aylık dönemde %6 oranında büyüyen ve 2009'da yıllık olarak %4.8'lik bir daralma gösteren GSYH, 2010 yılında her dört çeyrekte de pozitif büyüme göstererek, yılın tamamı için % 8.9 oranında büyümüştür. 2010'un birinci üç aylık döneminde %12.0 olan büyüme hızı, ikinci çeyrekte %10.3, üçüncü çeyrekte ise %5.2 olduktan sonra yılın son çeyreğinde %9.2 olarak gerçekleşmiş, bunun sonucunda da yılın tamamı için %8.9 oranında bir büyüme kaydedilmiştir. 2009'da sektörel bazda sabit fiyatlarla en yüksek daralmanın gözlemlendiği inşaat sektörü 2010'da, baz etkisinin de belirleyiciliğiyle %17.1 büyüme göstermiştir. İlk sırayı alan inşaat sektörünü, %14.2 ile balıkçılık, %13.6 ile imalat sanayi, %13.3 ile toptan ve perakende ticaret izlemiştir. 2010 yılında, dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri %13, vergi ve sübvansiyonlar %12.9, ulaştırma, depolama ve haberleşme sektörü %10.5, mali aracı kuruluşların faaliyetleri %7.2 büyümüştür. 2010'da daralma gösteren sektör olmazken, en küçük büyüme %0.3 ile oteller ve lokantalarda meydana gelmiştir. Kamu yönetimi-savunma, zorunlu sosyal güvenlik'te büyüme %0.5, eğitimde ise büyüme %0,6 olmuştur.

Grafik 3.1. İç Borçlanmada Ortalama Vade ve Hazine Bonosu Faiz Oranları

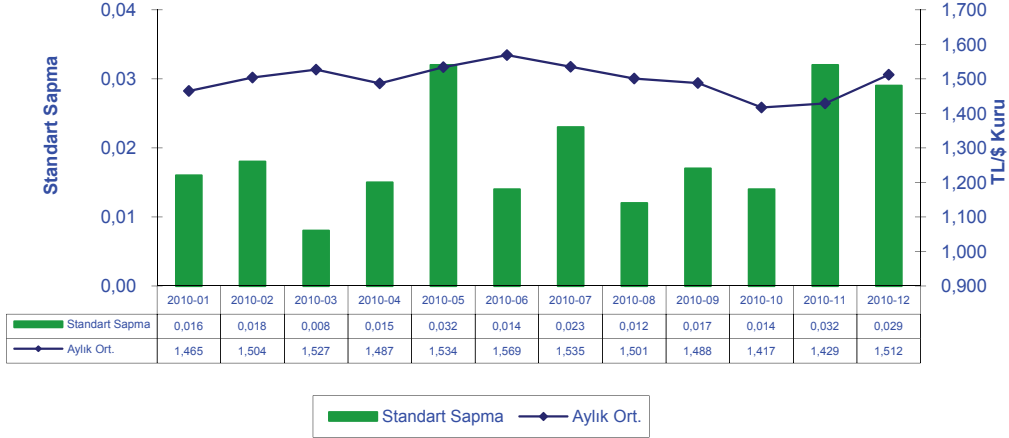

Kaynak: HM

2010 yılında iç borç stokunun cari TL değeri %6.9 artarak 352.8 milyar TL'ye çıkmış, ABD Doları cinsinden değeri ise %6.8 artarak 228.2 milyar ABD Doları olmuştur. Hazine bonosu ihalelerinde gerçekleşen faiz oranları Ocak 2010'da %7.98 olmuş, takip eden dönemde artış gösterip Nisan ayında %9.51'e çıktıktan sonra yılın geri kalan döneminde düşüş trendi izlemiş ve yıl sonunu %7.68 ile kapatmıştır.

Öte yandan, 2010 yılında toplam mevduat Türk Lirası bazında %19.5 oranında artarak 543.3 milyar TL'ye, kredi stoku ise %42.9 oranında artarak 475.1 milyar TL'ye yükselmiştir. Yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki payı ise %32.1'den %28.3'e düşmüştür.

Grafik 3.2. TL/ABD Doları Kuru Aylık Ortalaması ve Standart Sapması

Kaynak: TCMB

Tablo 3.1. Temel Ekonomik Göstergeler

Göstergeler	Birim	2008	2009	2010
Milli Gelir*				
- TL	Milyon TL	950,534	952,559	1,105,101
- \$	Milyar USD	742.1	616.7	735.8
- Büyüme*	%	0.7	-4.8	8.9
- Sanayi Üretimi Endeksi (2005=100, Yıllık Ortalama)		114.3	103.2	116.6
- İşsizlik	%	11.0	14.0	11.9
Toplam Kamu Borçlanma Gereği (PSBR/GSYH)	%	1.6	5.1	3.4(1)
Merkezi Yönetim Bütçesi				
Bütçe Giderleri	Milyon TL	225,967	267,275	293,628
Faiz Hariç Bütçe Giderleri	Milyon TL	175,306	214,074	245,332
Personel ve S G Kurumları Devlet Primi Giderleri	Milyon TL	55,522	55,930	73,361
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	Milyon TL	23,941	29,594	28,823
Cari Transferler	Milyon TL	70,116	91,761	101,891
Sermaye Giderleri	Milyon TL	18,441	19,847	25,907
Sermaye Transferleri	Milyon TL	3,173	4,313	6,736
Borç Verme	Milyon TL	4,111	5,421	8,613
Faiz Giderleri	Milyon TL	50,661	53,200	48,296
Bütçe Gelirleri	Milyon TL	208,898	215,060	254,029
Vergi Gelirleri	Milyon TL	168,087	172,416	210,532
Vergi Dışı Gelirler	Milyon TL	40,812	42,644	43,497

Göstergeler	Birim	2008	2009	2010
Bütçe Dengesi	Milyon TL	-17,069	-52,214	-39,600
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	Milyon TL	33,592	986	8,697
Fiyatlar				
- ÜFE (Yıl sonu)	%	8.1	5.9	8.9
- TÜFE (Yıl sonu)	%	10.1	6.5	6.4
- Döviz Kuru (Yıl sonu-TL/\$) (Döviz Alış)	TL	1.5218	1.4873	1.5376
Borç Stoku				
- İç Borç Stoku	Milyon TL	274,827	330,005	352,841
- İç Borç Stoku	Milyar USD	181.7	213.6	228.2
- İç Borç Stoku / Milli Gelir* (Dolar Değerler Üzerinden)	%	24.5	34.6	31.0
- Dış Borç Stoku	Milyar USD	280.4	268.8	290.4
- Dış Borç Stoku / Milli Gelir*	%	37.8	43.6	39.5
- Kamu Dış Borç Stoku (TCMB Borcu Dahil)	Milyar USD	92.4	96.8	100.8
- TCMB Borcu	Milyar USD	14.1	13.3	11.8
- Kamu Dış Borç Stoku / Milli Gelir*	%	12.5	15.7	13.7
- Toplam Kamu Borç Stoku	Milyar USD	274.1	310.4	329.0
- Toplam Kamu Borç Stoku / Milli Gelir* (Dolar Değ. üzerinden)	%	36.9	50.3	44.7
- İç Borç Stokunun Ortalama Vadesi	Ay	23.9	24.4	31.0
Dış Ticaret				
- İthalat	Milyar USD	193.9	134.5	177.3
- İhracat	Milyar USD	140.7	109.7	120.9
- Dış Ticaret Dengesi	Milyar USD	-53.2	-24.9	-56.4
- Cari İşlemler Dengesi	Milyar USD	-41.6	-14.0	-48.6
Parasal Göstergeler				
- Emisyon	Milyon TL	30,340	35,643	43,670
- M1	Milyon TL	83,380	107,051	133,885
- M2	Milyon TL	434,205	494,024	587,814
- Mevduat Toplamı	Milyon TL	405,599	454,469	543,270
- TL Mevduatı	Milyon TL	270,929	308,769	389,656
- Yabancı Para Mevduatı	Milyon TL	134,670	145,700	153,613
- Yabancı Para Mevduatı/Toplam Mevduat	%	33.2	32.1	28.3
- Kredi Stoku	Milyon TL	296,075	332,399	475,109
- Toplam Krediler/Mevduat Oranı	%	73.0	73.1	87.5
- Mevduat Bankaları Kredileri	Milyon TL	268,518	297,317	429,166
- Mevduat Bankaları Kredileri/Mevduat Oranı	%	66.2	65.4	79.0
- TCMB Uluslararası Döviz Rezervi	Milyar USD	71.0	70.7	80.7

Kaynak: TÜİK, DPT, TCMB, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı

* Milli Gelir olarak TÜİK'in 1998 bazlı yeni seri GSYH rakamları kullanılmıştır.

(1) Gerçekleşme tahmini (Kaynak: DPT)

4. TÜRK SERMAYE PİYASALARI

Bugün sermaye piyasalarımızın strümanlarıyla, kurumlarıyla, pazarlarıyla ve yasal alt yapısıyla pek çok ülkenin sermaye piyasalarıyla boy ölçüşebilecek, örnek ve önder olabilecek bir konuma gelmiş ve dünyanın sayılı piyasaları arasında seçkin yerini almıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasalarına ilişkin bazı genel göstergeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.1. Sermaye Piyasalarına İlişkin Göstergeler

KURUL KAYDINDAKİ ŞİRKET SAYISI		566
İMKB'DE İŞLEM GÖREN ŞİRKETLER		344
İMKB'DE İŞLEM GÖRMEYEN ŞİRKETLER		222
İMKB ŞİRKETLERİNİN PİYASA DEĞERİ "Kapitalizasyonu"	(Milyon TL)	472,553
	(Milyon \$)	307,551
İMKB'DEKİ HİSSE SENEDİ YATIRIMCISI SAYISI		1,043,135
YATIRIM FONLARI YATIRIMCISI SAYISI		3,248,601
ARACI KURULUŞLAR (Adet)		144
-Bankalar		41
-Aracı Kurumlar		103
YATIRIM FONLARI (Adet)		555
-Yerli Yatırım Fonları		486
-Portföy Değerleri	(Milyar TL)	33.2
	(Milyar \$)	21.6
-Yabancı Yatırım Fonları (Adet)		69
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	55
	(Milyon \$)	35
EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI (Adet)		140
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	12,018
	(Milyon \$)	7,822
YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		31
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	750
	(Milyon \$)	488
GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		21
-Net Aktif Değerleri	(Milyon TL)	17,246
	(Milyon \$)	11,189
GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		2
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	187
	(Milyon \$)	121
PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		28
-Yönetilen Portföy Değerleri	(Milyar TL)	46.9
	(Milyar \$)	30.3
BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		92
GAYRİMENKUL DEĞERLEME ŞİRKETLERİ (Adet)		82
DERECELENDİRME KURULUŞLARI (Adet)		9

Kaynak: SPK

4.1. MENKUL KIYMET STOKLARI

Tablo 4.2. Menkul Kıymet Stokları

Yıllar	KAMU SEKTÖRÜ				ÖZEL SEKTÖR				TOPLAM			
	Milyon TL	Milyon \$	Toplam içindeki Pay (%)	Milli Gelire Oran* (%)	Milyon TL	Milyon \$	Toplam içindeki Pay (%)	Milli Gelire Oran* (%)	Milyon TL	Milyon \$	\$ Değ. % Değişim	Milli Gelire Oran* (%)
2000	36,802	54,784	84.3	20.5	6,868	10,224	15.7	3.8	43,670	65,008	29.6	24.3
2001	122,930	85,394	92.1	43.5	10,517	7,306	7.9	3.7	133,447	92,699	42.6	47.2
2002	150,939	92,345	92.0	39.7	13,177	8,062	8.0	3.5	164,115	100,407	8.3	43.1
2003	196,004	140,421	91.6	46.1	18,008	12,901	8.4	4.2	214,012	153,322	52.7	50.3
2004	227,415	169,447	90.0	43.1	25,186	18,766	10.0	4.8	252,601	188,214	22.8	47.9
2005	248,773	180,531	88.8	37.3	31,916	22,673	11.2	4.7	280,017	203,205	8.0	42.0
2006	255,240	177,497	86.1	33.5	41,058	28,552	13.9	5.4	296,299	206,049	1.4	38.9
2007	255,310	220,227	83.0	33.4	52,225	45,049	17.0	6.8	307,535	265,276	28.7	40.2
2008	274,827	181,700	81.1	24.5	63,990	42,048	18.9	5.7	338,817	223,748	-15.6	45.7
2009	330,005	213,648	82.4	34.6	70,686	45,763	17.6	7.4	400,691	259,411	15.9	42.0
2010	352,841	235,171	80.3	32.0	86,634	57,742	19.7	7.8	439,475	292,913	12.9	39.8

Milli Gelir olarak TÜİK'in yeni seri GSYH rakamları kullanılmış, oranlar hem stokların hem de Milli Gelirin \$ değerleri ile hesaplanmıştır.

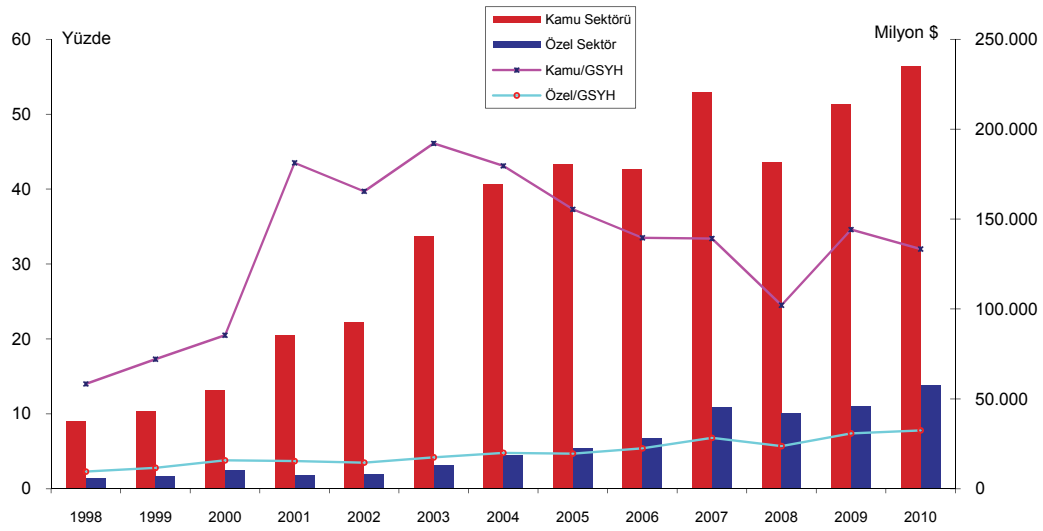
Kaynak: SPK, HM.

Türkiye'de 1980'li yıllardan itibaren artan kamu açıkları ve bu açıkların finansmanında borçlanmanın tercih edilmesi kamu menkul kıymet stoklarının hızla artmasına neden olmuştur. 1986 yılı sonunda 4.1 milyar dolar düzeyinde olan kamu menkul kıymet stokları 2007 yılı sonunda 220.2 milyar dolara yükselmiş, 2008 yılında 181.7 milyar dolar, 2009 yılında ise 213.6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Özel sektör menkul kıymet stokları da 1980'li yıllarda sermaye piyasası ile ilgili düzenlemelerin yapılması ve İMKB'nin açılmasıyla hızla artmıştır. 1986 yılı sonunda 1.2 milyar dolar düzeyinde olan özel sektör menkul kıymet stokları 2010 yılı sonunda 57.7 milyar dolara yükselmiştir.

1991 yılına kadar özel kesim menkul kıymet stoklarının artış hızının kamu menkul kıymet stoklarından fazla olması, söz konusu yıla kadar toplam menkul kıymet stokları içinde özel sektör menkul kıymet stoklarının payının artmasıyla sonuçlanmış ve 1986 yılında %23.2 olan özel sektör menkul kıymet stoklarının payı 1991 yılında %43.9'a kadar yükselmiştir. Ancak 1991 yılından sonra kamu menkul kıymet stoklarının artış hızının yükselmesi buna karşın özel sektör menkul kıymet stoklarında (dolar değerlerinde) 1998 yılına kadar genel olarak gözlenen düşüş, özel sektör menkul kıymet stoklarının payında önemli bir gerilemeye neden olmuştur. Böylece 1990'lı yılların başından itibaren mali piyasalarda kamu menkul kıymetleri lehine güçlü bir "crowding out" etkisi yaşanmış ve fonların büyük kısmı kamu kesimi tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

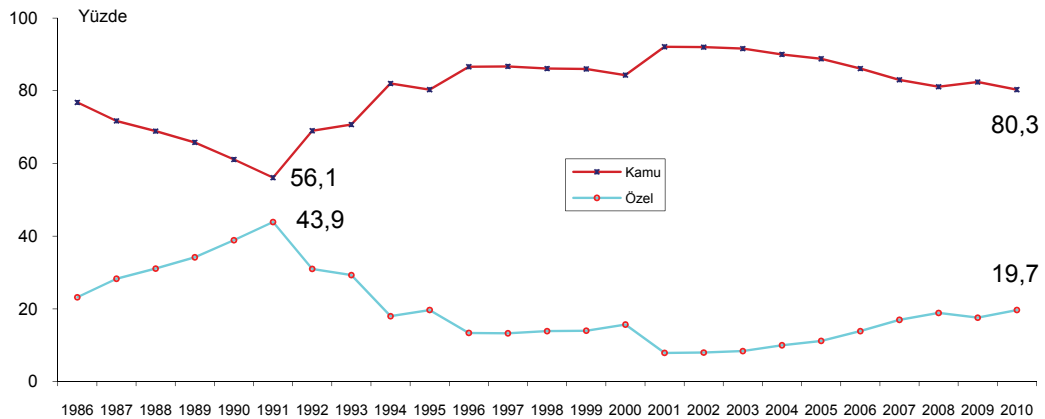
Bununla birlikte, geçtiğimiz dönemde uygulanan ekonomik program ve bunun getirdiği mali disiplinle birlikte 2002 yılından itibaren özel sektör menkul kıymetleri lehine bir gelişme yaşandığı gözlenmektedir. 2007 yılında %17'ye ulaşan özel sektör menkul kıymetlerinin toplam stoklar içindeki payı 2008 yılında %18.9'a çıkmıştır. 2009 yılında ise bu oran tekrar bir miktar düşerek %17.6 olmuş, 2010 yılında ise %19.7'ye yükselmiştir..

Grafik 4.1. Menkul Kıymet Stokları

Kaynak: SPK, HM.

Grafik 4.2. Kamu ve Özel Sektör Menkul Kıymet Stoklarının Payı

Kaynak: SPK, HM.

4.2. KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI

2010 sonu itibariyle Kurul kaydı altında, 338'i İMKB'de işlem gören, toplam 566 anonim ortaklık bulunmaktadır.

2010 yılında 79 şirkete ait toplam piyasa değeri 11.4 milyar TL (7,6 milyar ABD Doları) olan hisse senetleri Kurulumuz kaydına alınmıştır. Kayda alınan bu ihraçların 10'u yatırım ortaklığı ve 12'si gayrimenkul yatırım ortaklığına aittir.

Hisse senedi ihraçları yıllar itibariyle artarak 2000 yılında 3 milyar TL'ye (4.8 milyar ABD Doları) ulaştıktan sonra, krizin de etkisiyle 2001-2003 döneminde bir duraklama yaşanmış, daha sonra tekrar yükselerek 2005 yılında 4.0 milyar TL'ye (3.0 milyar ABD Doları), 2006 yılında 10.9 milyar TL'ye (7.7 milyar ABD Doları), 2007 yılında 7.8 milyar TL'ye (6.8 milyar ABD Doları) 2008 yılında 11.7 milyar TL'ye (7.7 milyar ABD Doları), 2009 yılında 4.4 milyar TL'ye (2.9 milyar ABD Doları) ulaşmış, 2010 yılında ise 11.4 milyar TL (7.6 Milyar ABD Doları) olmuştur (Tablo 4.3, Tablo 4.4). Finansal piyasalarda kamunun ağırlığına rağmen, 1986 yılından bu yana hisse senedi ihracı yoluyla reel sektöre aktarılan kaynak toplamı 62.1 milyar ABD Doları gibi önemli sayılabilecek bir tutara ulaşmıştır.

Tablo 4.3. Kurul Kaydına Alınan Menkul Kıymet İhraçları (Bin TL)

Yıllar	Hisse Senedi*	MKYF Kat. Belg.**	VDMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı*	Bank.Bon.ve Banka Gar.Bon.	Diğer	Toplam
1986	102	0	0	0	60	112	274
1987	187	45	0	0	76	374	682
1988	364	53	0	0	238	482	1,137
1989	972	162	0	0	98	1,072	2,304
1990	4,107	855	0	0	330	981	6,273
1991	4,444	65	0	0	726	1,496	6,731
1992	5,323	92	14,481	0	770	1,864	22,530
1993	9,573	5,355	52,756	0	2,388	1,921	71,993
1994	37,553	2,203	42,299	0	2,025	648	84,728
1995	51,333	4,249	113,928	0	1,300	3,716	174,526
1996	102,202	8,945	41,629	0	2,362	6,823	161,961
1997	305,732	34,330	23,000	0	9,935	5,453	378,450
1998	696,822	131,423	11,000	0	0	2,533	841,778
1999	678,871	176,674	0	0	0	0	855,545
2000	3,007,974	2,767,908	0	0	12,471	3,943	5,792,296
2001	1,684,498	3,830,879	0	0	147,697	67,321	5,730,395
2002	1,597,317	2,405,346	0	0	83,614	107,041	4,193,318
2003	1,749,597	6,078,693	0	40,000	0	13,437	7,881,727
2004	3,826,540	6,572,431	0	297,920	0	0	10,696,891
2005	3,991,870	2,390,989	0	929,187	0	13,000	7,065,859
2006	10,880,574	3,356,209	0	5,900,000	0	150,000	17,058,317
2007	7,863,767	1,848,305	0	450,000	0	380,210	10,542,282
2008	11,696,190	2,370,162	0	12,639,377	0	643,956	27,349,685
2009	4,453,087	23,205,100	0	14,400,000	100,000	240,400	42,398,587
2010	11,409,613	10,753,000	0	15,150,000	2,300,000	3,333,240 (***)	42,945,853

* Piyasa değeri-Nakit sermaye artırımını karşılığı ihraç edilenler

** 1998'e kadar nominal değer, 1998 ve sonrası piyasa değeri. 2009 yılı rakamları kayda alınan şemsiye fon tutarlarını içermektedir.

***Kayda alınan tahvil, finansman bonusu ve varanta ilişkin bilgidir.

Kaynak: SPK

Tablo 4.4. Kurul Kaydına Alınan Menkul Kıymet İhraçları (Milyon \$)

Yıllar	Hisse Senedi*	MKYF Kat. Belg.**	VDMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı*	Bank.Bon.ve Banka Gar. Bon.	Diğer	Toplam
1986	152	0	0	0	90	167	409
1987	219	53	0	0	89	437	797
1988	256	37	0	0	167	338	798
1989	458	76	0	0	46	505	1,086
1990	1,576	328	0	0	127	377	2,407
1991	1,064	16	0	0	174	358	1,612
1992	774	13	2,106	0	112	271	3,277
1993	867	485	4,781	0	216	174	6,524
1994	1,261	74	1,420	0	68	22	2,844
1995	1,122	93	2,491	0	28	81	3,816
1996	1,256	110	511	0	29	84	1,990
1997	2,010	226	151	0	65	36	2,489
1998	2,670	504	42	0	0	10	3,226
1999	1,616	421	0	0	0	0	2,036
2000	4,823	4,438	0	0	20	6	9,287
2001	1,375	3,126	0	0	121	55	4,676
2002	1,061	1,597	0	0	56	71	2,785
2003	1,172	4,071	0	27	0	9	5,279
2004	2,690	4,621	0	209	0	0	7,520
2005	2,977	1,783	0	693	0	9	5,269
2006	7,704	2,388	0	4,155	0	106	12,205
2007	6,783	1,593	0	388	0	328	9,092
2008	7,686	1,557	0	8,306	0	423	17,972
2009	2,968	15,470	0	9,600	65	155	28,258
2010	7,610	7,172	0	10,105	1,534	2,223	28,643

* Piyasa değeri

** 1998'e kadar nominal değer, 1998 ve sonrası piyasa değeri.

Kaynak: SPK

4.3. İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI

Türkiye'deki organize menkul kıymet piyasalarının kökleri 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar uzanmaktadır. İlk menkul kıymetler piyasası Kırım Savaşı'nı takiben 1866 yılında Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulmuş olan "Dersaadet Tahvilat Borsası" idi. Dersaadet Borsası, çökmüş Osmanlı ekonomisinden yüksek getiri almayı amaçlayan Avrupalı yatırımcılar için de bir vesile olmuştu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu takiben 1929 yılında çıkartılan 1447 sayılı "Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsaları Kanunu" ile sermaye piyasalarının, yeni ismiyle "İstanbul Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsası" adı altında organize olması sağlanmıştır.

Borsa, kısa sürede gelişerek yurt çapında girişimcilerin fon ihtiyaçlarının karşılanmasına önemli katkıda bulunmuştur. Ancak, 1929 Krizi, II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi, henüz emekleyen Türk iş dünyasını olumsuz etkilemiş ve Borsa'nın başarısını gölgede bırakmıştır. Takip eden yıllardaki sanayileşme sürecinde, hisse senetlerini halka arz eden anonim şirketlerin sayısı da sürekli olarak artmıştır. Bu hisseler çoğu bireysel, bir kısmı da kurumsal olan yatırımcılardan yoğun talep görmüştür.

1980'li yılların ilk dönemlerinde sağlıklı sermaye hareketlerine uygun gerek mevzuat gerekse kurumların oluşması yönünden Türk sermaye piyasalarında önemli gelişmeler olmuştur.

Bu bağlamda 1981 yılında SPKn çıkarılmıştır. Ekim 1983’de ise menkul kıymet borsalarının kuruluşunu öngören 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkmıştır. Bir yıl sonra da “Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik” Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Çalışma esaslarına ilişkin mevzuatın Genel Kurul toplantısında kabulü ile 1985 yılı sonunda İMKB resmen kurulmuş ve 3 Ocak 1986 yılında da alım satım faaliyetlerine başlanmıştır. Bugün İMKB’de esas olarak hisse senetleri piyasası, tahvil ve bono piyasası, yabancı menkul kıymetler piyasası ve gelişen işletmeler piyasası faaliyet göstermektedir.

4.3.1. İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı

İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi

Gerek Türk Lirası gerekse ABD Doları bazlı endeksler, 2000 yılının Nisan ayından 2002 yılının sonuna kadar, konjonktürel dalgalanmalarla birlikte genel olarak azalma eğilimi göstermiş, 2003 yılının başından itibaren ise belirgin bir şekilde artmıştır. 2004, 2005 ve 2006 yıllarında bu yükseliş genel olarak devam etmiştir. 2007 yılında Borsanın önemli ölçüde yükselişe geçtiği görülmektedir. 2007 başında 41 bin seviyelerinde olan endeks yıl bitiminde 55 bin’li seviyelere yükselmiştir. Bunda 2006 yılında gelişmiş ülkelerde baş gösteren finansal krizin gelişmekte olan ekonomilere etkisinin kısıtlı olacağı beklentisi ile Türkiye’nin de gelişmekte olan ekonomiler içinde konumunun güçlenmesi etkili olmuştur. Ancak 2008 yılında krizin etkisinin gelişmiş ülkelerle sınırlı kalmayacağı, tüm dünyaya yayılacağına anlaşıldığına yükselen ekonomileri de olumsuz etkilemiştir. 2008 yılının ilk aylarında 48 binlerde olan endeks, yılı ancak 26 bin seviyelerinde kapatabilmiştir. 2009 yılında 25,934 puan ile başlayan İMKB Ulusal-100 Endeksi yılı 52,825 puanla kapatmıştır.

2010 yılında İMKB Ulusal-100 Endeksi Temmuz ayına kadar 54 bin civarında bir seyir izlemiş, Temmuz ayından itibaren 59 bin seviyelerinden başlayarak yükseliş trendine girmiş ve yılı 66,004 puanla kapatmıştır.

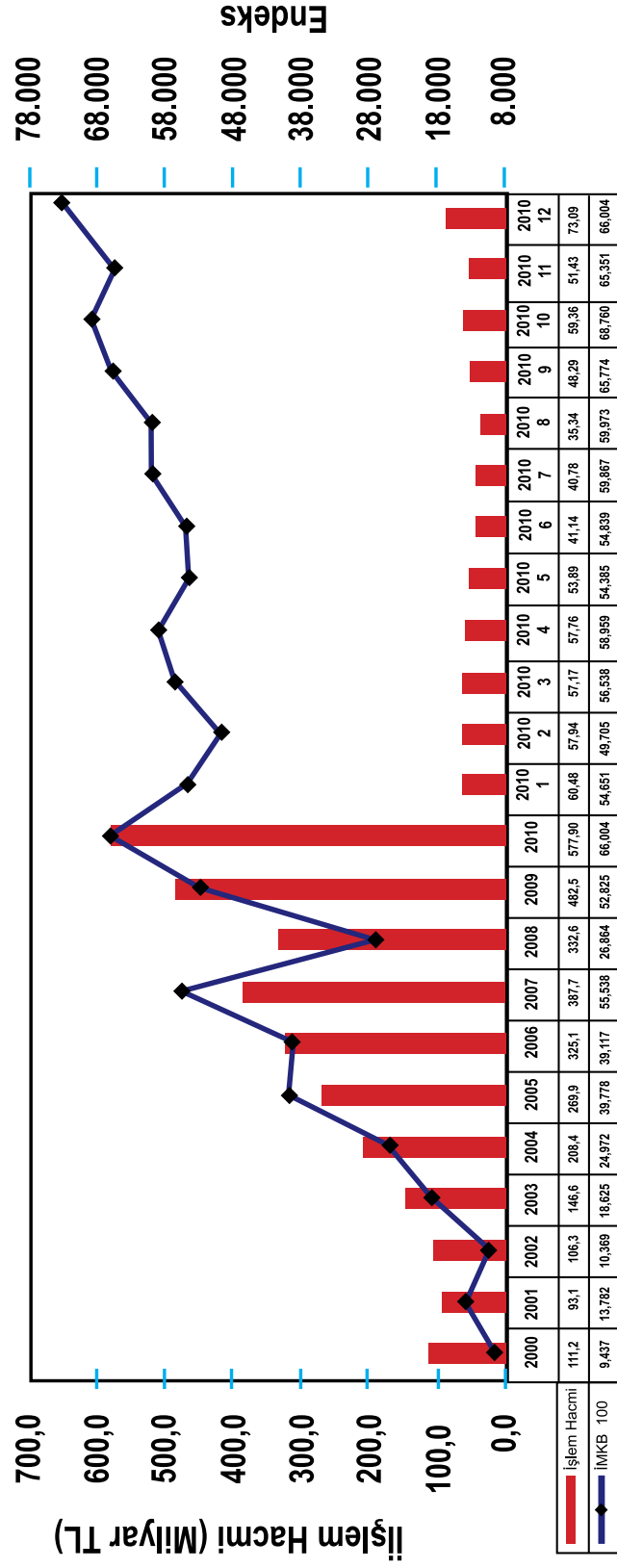
Sonuçta, İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, 2010 yılında bir önceki yıla göre Türk Lirası bazında %25, ABD Doları bazında ise %21 oranında değer kazanmıştır (Grafik 4.3). 2010 yılında bir önceki yıla göre sanayi sektörü endeksi %38.5 (ABD Doları bazında %34), mali sektör endeksi %25 (ABD Doları bazında %21), hizmetler sektörü endeksi ise %18 (ABD Doları bazında %11) oranında değer kazanmıştır.

İMKB İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı

İMKB işlem hacmi yıllar itibarıyla incelendiğinde, faaliyete geçtiği 1986 yılında sadece 9,000 TL (13 milyon ABD Doları) düzeyinde bulunan işlem hacminin, 2000 yılında 111.2 milyar TL (181.9 milyar ABD Doları) ile rekor düzeye çıktığı görülmektedir. 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinin etkisiyle işlem hacminden önemli azalmalar görülmüştür (106 milyar TL, 70.8 milyar ABD Doları). İşlem hacmi önemli artışlarla 2003 yılında 146.6 milyar TL (100.2 milyar ABD Doları) ve 2004 yılında 208.4 milyar TL (147.8 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşmiştir. 2005 yılında toplam işlem hacmi 269.9 milyar TL (201.8 milyar ABD Doları), 2006 yılında 325.1 milyar TL (229.6 milyar ABD Doları), 2007 yılında 387.7 milyar TL (300.8 milyar ABD Doları), 2008 yılında 332.6 milyar TL (261.3 milyar ABD Doları), 2009 yılında 482,5 milyar TL (316.3 milyar ABD Doları) olmuştur. 2010 yılında günlük ortalama işlem hacmi 2,543 milyon TL (1,703 milyon ABD Doları) toplam işlem hacmi ise 635.9 milyar TL (425.7 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam bir önceki yıla göre TL bazında %31.8, dolar bazında ise %34.6 oranında bir artışı ifade etmektedir.

2010 yılında İMKB’de, günlük ortalama nominal 816.3 milyon TL olmak üzere toplam 204 milyar TL’lik işlem miktarı gerçekleşmiştir (Tablo 4.5).

Grafik 4.3. İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi

Kaynak: İMKB

Tablo 4.5. İMKB Hisse Senedi Piyasasına İlişkin Temel Göstergeler

Yıllar	İşgünü Sayısı	Toplam İşlem Hacmi		Toplam İşlem Miktarı (Nominal Bin TL)	Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon TL)	Günlük Ort. İşlem Miktarı (Nominal Bin TL)	Sözleşme Sayıları (Bin Adet)	İMKB Endeksi (*) (1986-01 = 100)
		(Milyon TL)	(Milyon \$)					
1990	247	15	5,854	1,537	0.06	6	766	32.56
1991	247	35	8,502	4,531	0.14	18	1,446	43.69
1992	251	56	8,567	10,285	0.22	41	1,682	40.04
1993	246	255	21,770	35,249	1	143	2,815	206.83
1994	253	651	23,203	100,062	3	396	5,086	272.57
1995	251	2,374	52,357	306,254	9	1,220	11,667	400.25
1996	247	3,031	37,737	390,924	12	1,583	12,446	975.89
1997	252	9,049	58,104	919,784	36	3,650	17,639	3,451.0
1998	248	18,030	70,396	2,242,531	73	9,042	21,571	2,597.9
1999	236	36,877	84,034	5,823,858	156	24,677	25,785	15,208.8
2000	246	111,165	181,934	11,075,685	452	45,023	32,427	9,437.2
2001	248	93,119	80,400	23,938,149	375	96,525	31,380	13,782.7
2002	252	106,302	70,756	33,933,251	422	134,656	28,967	10,369.9
2003	246	146,645	100,165	59,099,780	596	240,243	29,994	18,625.0
2004	249	208,423	147,755	69,614,651	837	279,577	41,508	24,971.7
2005 (**)	254	269,931	201,763	81,099,503	1,063	319,289	43,943	39,777.7
2006	250	325,131	229,642	91,634,552	1,301	366,538	45,491	39,117.5
2007	252	387,777	300,842	116,824,185	1,539	463,588	48,340	55,538.1
2008	251	332,605	261,274	114,793,157	1,325	457,343	45,945	26,864.07
2009	252	482,534	316,326	205,986,913	1,915	817,408	68,700	52,825.02
2010	250	635,664	425,747	204,083,247	2,543	816,333	81,457	66,004.48

* Ocak 1991'den itibaren Kapanış Fiyatlarına Göre Bileşik Endeks esas alınmıştır.

** 14/01/2005 tarihinden itibaren Hisse Senetleri Piyasası Ulusal Pazar bünyesinde Borsa Yatırım Fonları da işlem görmeye başlamıştır.

Kaynak: İMKB

2010 yılı aylık bazda değerlendirildiğinde, Ocak 2010'da 60,478 milyon TL olan işlem hacmi, yaz aylarında 35-41 milyar TL aralığına kadar düşmüş, daha sonra tekrar yükselişe geçmiştir. Aralık ayında ise Ocak ayına göre %21 oranında yükselmiş ve 73,090 milyon TL olmuştur (Grafik 4.3). Yılın en yüksek işlem hacmi Aralık ayında gerçekleşmiştir.

Hisse Senetleri Nedeniyle İMKB Kotunda Bulunan Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

İMKB Hisse Senetleri Piyasasında işlem gören şirket sayısı, İMKB'nin kurulduğu 1986 yılı sonunda 80 iken 2010 yılı sonunda 241'i ulusal pazarda, 31'i ikinci ulusal pazarda, 2'si yeni ekonomi pazarında, 53'ü kurumsal ürünler pazarında ve 11'i de gözültü pazarında olmak üzere 338'e çıkmıştır. Bu şirketlerin sahip olduğu toplam nominal sermaye tutarı 81.9 milyar TL'dir (Tablo 4.6). 2010 yılında Kurulumuz tarafından yürütülen halka arz seferberliği çalışmalarının da katkısıyla 22 şirket halka açılmış olup; söz konusu ihraçların toplam nominal tutarı 1,070,532,147 TL olmuştur.

1986 yılı sonunda sadece 0.7 milyon TL (938 milyon ABD Doları) düzeyinde olan hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketlerin toplam piyasa değeri, 2010 yıl sonu itibarıyla 472,553 milyon TL'ye (307.5 milyar ABD Dolarına) ulaşmıştır. Bu şirketlerin fiyat/kazanç oranı 13.29, işlem görme oranı ise %140.4'tür (Tablo 4.6).

Tablo 4.6. Hisse Senedi Nedeniyle İMKB Kotunda Bulunan Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

Yıllar	Şirket Sayısı	Toplam Nominal Sermaye (1) (Bin TL)(*)	İMKB'de İşlem Gören Şirketler				Fiyat/ Kazanç Oranı (%)		İşlem Görme Oranı (%)(**)
			İşlem Gören Şirket Sayısı	Toplam Nominal Sermaye (Bin TL)*	Toplam Piyasa Kapitalizasyonu				
					(Milyon TL)	(Milyon \$)	(2)	(3)	
1990	916	14,476	110	9,528	55	18,737	24.0		43.3
1991	1,092	32,304	134	22,490	79	15,564	15.9		52.9
1992	1,238	49,139	145	33,252	85	9,922	11.4		68.8
1993	1,284	71,286	160	46,758	546	37,824	25.8	20.7	80.9
1994	1,204	109,239	176	97,200	836	21,785	24.8	16.7	94.2
1995	922	223,804	205	191,249	1,265	20,782	9.2	7.7	226.0
1996	788	424,531	228	361,320	3,275	30,797	12.2	10.9	133.5
1997	743	909,295	258	783,234	12,654	61,879	24.4	19.5	113.6
1998	686	1,885,946	277	1,669,956	10,612	33,975	8.8	8.1	155.0
1999	319	3,615,344	285	3,392,829	61,137	114,271	37.5	34.1	102.8
2000	287	6,276,522	315	6,866,817	46,692	69,507	16.8	16.1	206.2
2001	278	9,959,472	310	10,515,933	68,603	47,689	108.3	824.4	161.5
2002	262	12,408,716	288	13,176,817	56,370	34,402	195.9	27.0	170.1
2003	265	16,515,936	285	18,008,193	96,073	69,003	14.5	12.3	192.4
2004	275	24,379,916	297	25,186,443	132,556	98,073	14.2	13.3	182.3
2005	282	31,243,840	304	31,916,222	218,318	162,814	17.2	19.4	153.9
2006	291	40,262,161	316	40,925,551	230,038	163,775	22.0	14.9	145.0
2007	292	50,947,112	319	51,584,747	335,948	289,986	12.2	12.0	137.0
2008	284	62,069,556	317	62,069,556	182,025	119,698	5.55	5.76	128.4
2009	281	69,095,465	315	70,060,813	350,761	235,996	17.89	16.83	181.1
2010	294	80,511,732	338	81,945,001	472,553	307,551	13.42	13.29	140.4

(1) Borsa Kotunda Bulunan Şirketlerin Toplam Nominal Sermayeleri.

(2) Toplam Piyasa Değeri/Son iki 6'şar Aylık Dönemin Net Kârlar Toplamı.

(3) Toplam Piyasa Değeri/Son dört 3'er Aylık Dönemin Net Kârlar Toplamı.

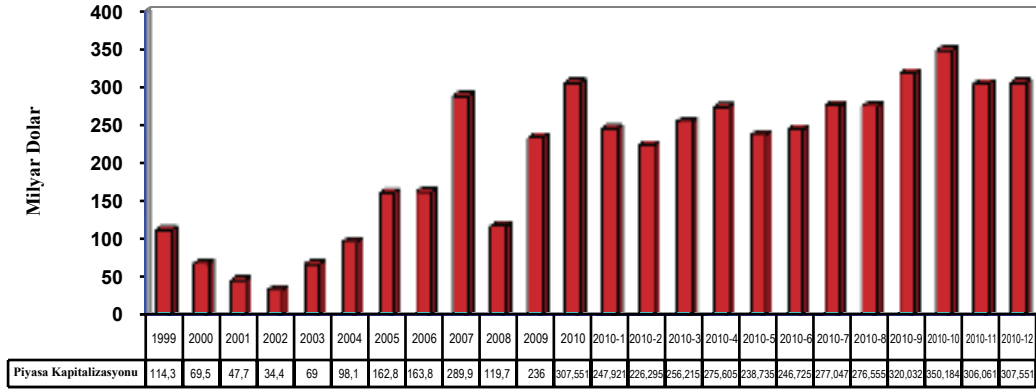
(*) Toplam nominal sermaye, ilave kotasyon işlemleri henüz tamamlanmamış olan son sermaye artırım tutarlarını da içermektedir.

(**) İşlem hacmi/(Yıl başı + Yıl Sonu Piyasa kapitalizasyonu)/2

Kaynak: İMKB

Toplam piyasa kapitalizasyonu fiyat hareketlerine bağlı olarak oldukça inişli çıkışlı bir trend izlemektedir. Toplam kapitalizasyon 1990 yılında 18.7 milyar ABD Doları iken 1992 yılında 9.9 milyar ABD Dolarına, benzer şekilde 1999 yılında 114.2 milyar ABD Doları iken 2002 yılı sonunda 34.4 milyar ABD Dolarına kadar inmiş, daha sonraki yıllarda yaşanan artış ile birlikte 2007 yılı sonunda 289.9 milyar ABD Dolarına yükselmiş, ancak 2008 yılında 119.7 milyar ABD Dolarına gerilemiştir. 2009 yılında 2008 yılında yaşanan düşüşün bir kısmını telafi ederek 236 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. 2010 yılında ise 307,551 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir (Grafik 4.4).

Grafik 4.4. Piyasa Kapitalizasyonu (Milyar \$)

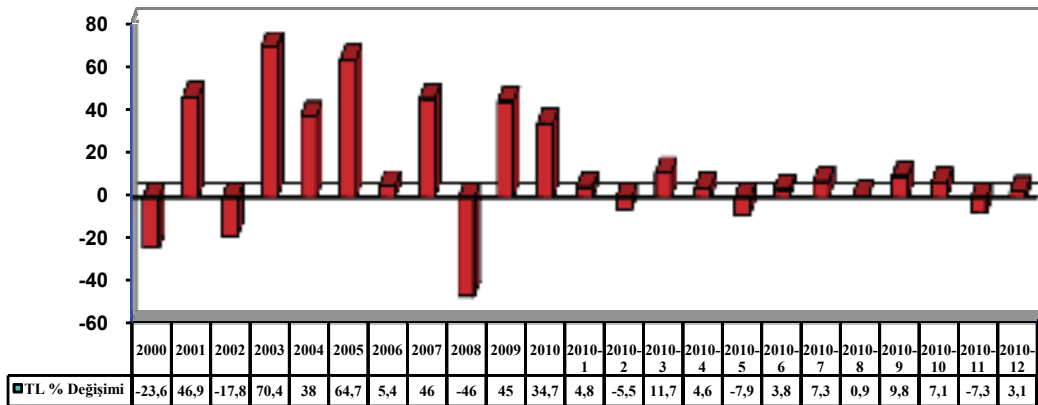

Kaynak: İMKB

Piyasa kapitalizasyonunun yıllar itibariyle yüzde değişimleri incelendiğinde, bazında en yüksek artışın 1999 yılında yaşandığı gözlenmektedir. 1999 yılında bir önceki yıla göre %236 oranında bir artış olurken, 2000, 2001 ve 2002 yıllarında piyasa değerleri sırasıyla %39, %31 ve %27.9 oranlarında düşmüş, 2003, 2004, 2005, 2006 ve 2007 yıllarında ise sırasıyla %100.6, %42.1, %66, %0.6, %77 oranında artmış, 2008 yılında %59 azalmış, 2009 yılında %97, 2010 yılında ise %30.3 artmıştır.

Türk Lirası bazında piyasa kapitalizasyonu ise 1999 yılında %476.1 oranında yükselirken, 2000 yılında %23.6 oranında gerilemiş, 2001 yılında %46.9 oranında artmış, 2002 yılında %17.8 oranında gerilemiş, 2003 yılında %70.4, 2004 yılında %38 oranında artmıştır. 2005 yılı piyasa kapitalizasyonu bir önceki yıla göre %64.7 oranında artmış, 2006 yılında bu artış oranı %5.4 ve 2007 yılında %46 düzeyinde gerçekleşmiş, 2008 yılında %46'lık bir azalma meydana gelmiş, 2009 yılında %45'lik bir artış olmuş ve 2010 yılında ise %34.7'lik bir artış gerçekleşmiştir (Grafik 4.5).

Grafik 4.5. Piyasa Kapitalizasyonundaki Yüzde Değişim

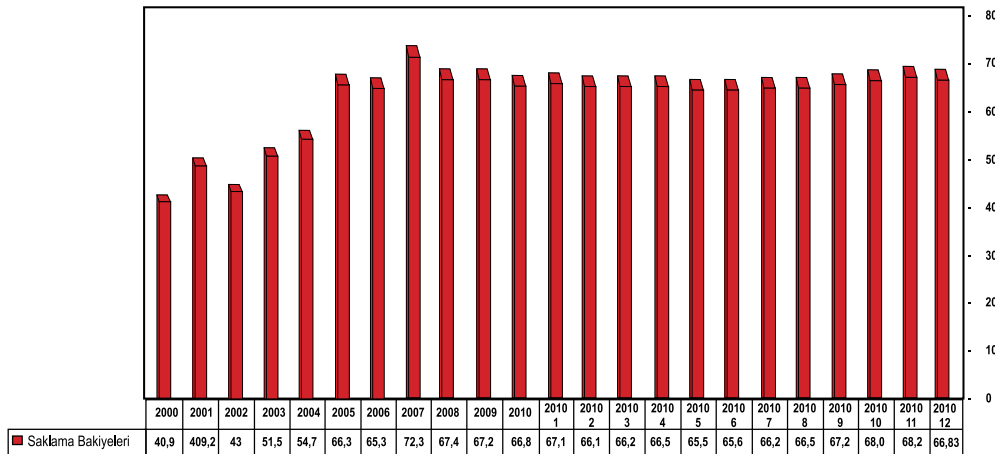
Kaynak: İMKB

4.3.2. Yabancı Yatırımcıların Hisse Senedi İşlemleri

Yabancıların hisse senedi alım satım işlemleri, 2000 yılı Kasım ve 2001 Şubat aylarında yaşanan finansal krizler nedeniyle 2001 yılında önemli ölçüde düşmüş, 2002 yılında da 2001 yılındakine benzer bir trend izlemiş, 2003 yılından itibaren ise artmıştır. 2005 yılında yabancıların toplam işlem hacmi 2004 yılına göre %117 oranında büyüyerek 81.1 milyar ABD Doları olmuştur. Yıllar itibarıyla yabancıların alım ve satım tutarlarına net bazda bakıldığında, 2000 yılında 3,134 milyon ABD Doları satım, 2001 yılında 509 milyon ABD Doları alım, 2002 yılında 15 milyon ABD Doları satım, 2003 yılında 1,010 milyon ABD Doları alım, 2004 yılında 1,426 milyon ABD Doları, 2005 yılında 4,086 milyon ABD Doları ve 2006 yılında 1,145 milyon ABD Doları alım yapıldığı görülmektedir. Yabancılar Ocak-Aralık 2007 döneminde ise 74,332 milyon ABD Doları alım ve 69,800 milyon ABD Doları satım gerçekleştirmiş olup, net bazda 4,532 milyon ABD Doları alım yapılmıştır. 2008 yılında ise 69,569 milyon ABD Doları alım, 72,557 milyon ABD Doları satım olmak üzere 2,988 milyon ABD Doları net satım yapılmıştır. 2009 yılında ise 46,246 milyon ABD Doları alım, 43,991 milyon ABD Doları net satım yapıldığı gerek alım gerekse satım miktarının düştüğü görülmektedir. 2010 yılında ise 67,638 milyon ABD Doları alım, 65,535 milyon ABD Doları satım yapılırken, net alım tutarı 2,102 milyon ABD Doları olmuştur (Tablo 4.7).

İMKB’de işlem gören şirketlerin halka açık kısmı için yerli-yabancı saklama bakiyeleri kayıtlarına bakıldığında (söz konusu veriler kaydileştirme süreci öncesinde Takasbank’tan elde edilmekte iken, İMKB’de işlem gören hisse senetlerinin kaydileştirilmesi uygulamasının başladığı 28/11/2005 tarihinden itibaren Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. tarafından sağlanmaya başlamıştır), 2000 sonunda yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranı %40.9 iken, 2001 yılında %49.2’ye çıkmış, 2002 yılında %43.0’a düşmüş, 2003 yılında %51.5’e, 2004 yılında ise %54.7’ye yükselmiştir. Bu oran 2005 yılında bazı aylarda ufak düşüşler gösterse de, genel bir artış trendi ile yıl sonunda %66.3 olmuştur. 2006 yılı sonunda yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranının %65.3, 2007 yılı sonunda %72.3 olarak gerçekleştiği, 2008 yılında ise bu oranın %67.46’ye gerilediği, 2009 yılında %67.29 olduğu görülmüştür. 2010 yılında yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranı %66.83 seviyesine inmiştir (Grafik 4.6, Tablo 4.7).

Grafik 4.6. Yabancıların Saklama Bakiyeleri

Kaynak: İMKB

Tablo 4.7. Yabancıların Saklama Bakiyeleri ve Alım-Satımları

	Saklama Tutarı (Milyon Dolar)	Saklama Oranı (%)	Alış Tutarı (Milyon Dolar)	Satış Tutarı (Milyon Dolar)
2000	7,404	40.9	15,138	18,272
2001	5,635	49.2	6,324	5,815
2002	3,450	43	6,427	6,442
2003	8,690	51.5	9,173	8,163
2004	15,283	54.7	19,399	17,969
2005	33,812	66.3	42,594	38,508
2006	49,313	65.3	44,833	43,688
2007	70,213	72.3	74,332	69,800
2008	42,152	67.46	69,568	72,557
2009	56,246	67.29	46,246	43,991
2010	71,267	66.83	67,638	65,535
Ocak	58,389	67.18	5,660	5,458
Şubat	52,415	66.19	5,265	5,630
Mart	60,221	66.24	5,352	4,776
Nisan	63,897	66.56	4,862	4,786
Mayıs	54,349	65.55	5,404	5,826
Haziran	55,873	65.68	4,685	4,371
Temmuz	63,995	66.29	5,689	4,982
Ağustos	63,460	66.56	4,608	4,576
Eylül	74,860	67.21	5,801	4,525
Ekim	79,058	68.01	7,551	6,743
Kasım	73,097	68.21	6,174	6,788
Aralık	71,267	66.83	6,586	7,075

Kaynak: Takasbank, MKK, İMKB

4.3.3. Tahvil ve Bono İşlemleri

İMKB Tahvil ve Bono Piyasasının, Kesin Alım Satım Pazarı ve Repo-Ters Repo Pazarında gerçekleşen toplam işlem hacimleri 2003 yılında 1,254 milyar TL (846 milyar ABD doları) olarak gerçekleşirken 2003 yılında başlayan yükseliş izleyen yıllarda da devam etmiş, 2010 yılında ise 3,459 milyar TL'ye (2,307 milyar ABD Doları) ulaşmıştır. 2010 yılı rakamları bir önceki yıla göre Türk Lirası ve ABD Doları bazında sırasıyla %1.7 ve %5 oranında artışa tekabül etmektedir (Tablo 4.8).

Tablo 4.8. Tahvil ve Bono Piyasası İşlem Hacimleri

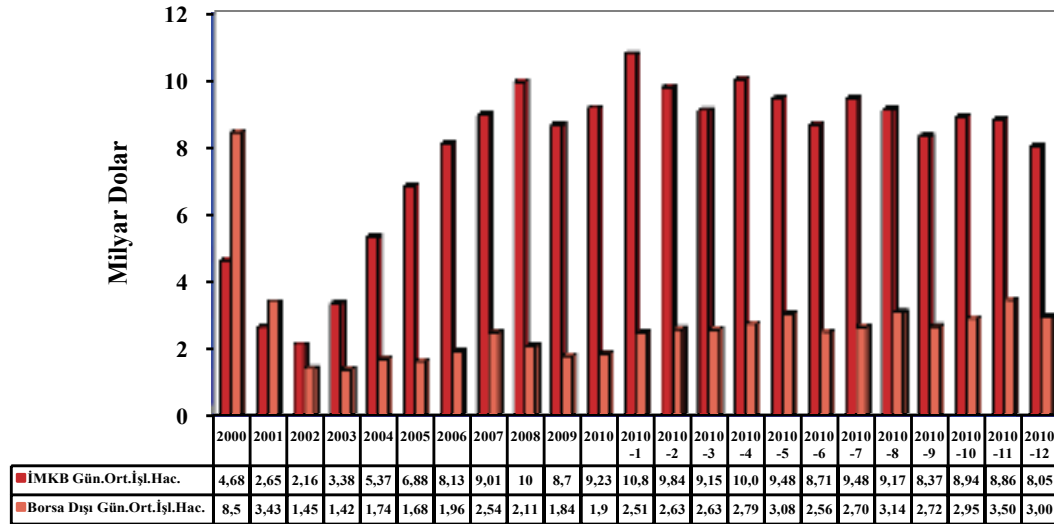
TAHVİL VE BONO PİYASASI								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kesin Alım ve Satım								
Milyar TL	213	373	481	382	364	301	417	446
Milyar \$	144	263	359	270	279	239	270	298
Repo İşlemleri								
Milyar TL	1,041	1,551	1,860	2,539	2,571	2,935	2,983	3,012
Milyar \$	702	1,090	1,387	1,770	1,993	2,274	1,929	2,010
Toplam								
Milyar TL	1,254	1,924	2,340	2,921	2,935	3,236	3,400	3,459
Milyar \$	846	1,353	1,747	2,040	2,272	2,513	2,199	2,307
GÜNLÜK ORTALAMA								
Milyar TL	5.0	7.6	9.2	11.6	11.7	12.9	13.0	13.8
Milyar \$	3.4	5.4	6.9	8.1	9.0	10.0	8.7	9.2

Kaynak: İMKB

Günlük ortalama işlem hacmi ise 2010 yılında ABD Doları bazında %5.75 oranında artarak 9,232 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Aylık bazda günlük ortalama işlem hacmi genel olarak dalgalı bir seyir izlemiş ve 8 milyar ABD Doları ile 10.8 milyar ABD Doları arasında gerçekleşmiştir. Yıl sonunda ise bir düşüş yaşanmış ve 8,054 milyon ABD Dolarına gerilemiştir. İşlemlerin dağılımına bakıldığında, ağırlığın %87.1 ile repo işlemlerinde olduğu görülmektedir.

2010 yılında borsa dışında gerçekleştirilen ve borsaya tescil edilen kesin alım ve satım işlem hacmi 251,950 milyon TL (168.5 milyar ABD Doları), repo işlem hacmi ise 458,482 milyon TL'dir (306.1 milyar ABD Doları). Aylık bazda borsa dışı günlük ortalama işlem hacmi dalgalı bir seyir izlemiş, Kasım ayında en yüksek, Ocak ayında ise en düşük seviyesinde bulunmuştur (Grafik 4.7).

Grafik 4.7. Borsa ve Borsa Dışı Tahvil ve Bono Günlük Ortalama İşlem Hacmi

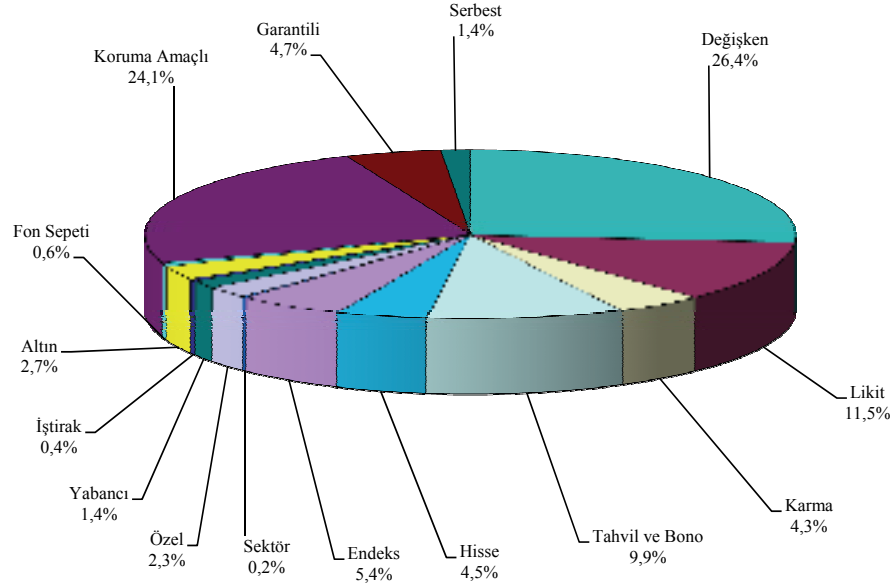
Kaynak: İMKB

4.4. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI

4.4.1. Yatırım Fonları

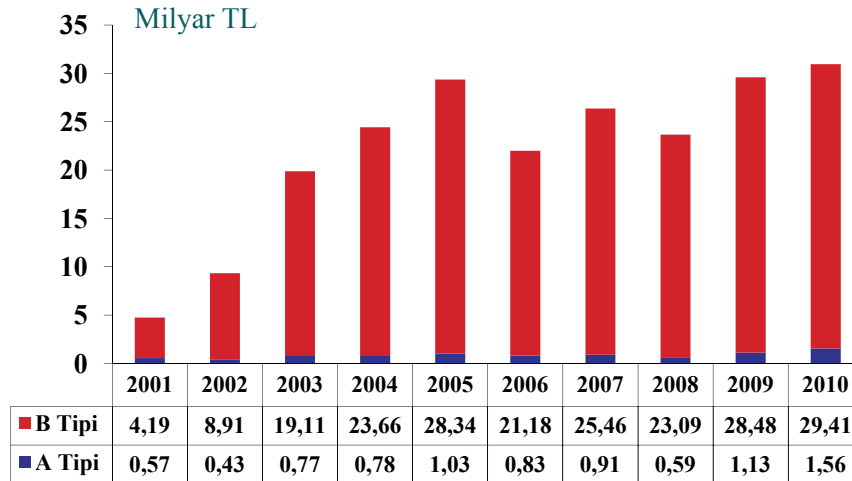
Türk sermaye piyasalarında A-Tipi ve B-Tipi olmak üzere iki ana grup yatırım fonu bulunmaktadır. Bunlardan portföy değerinin en az %25'i hisse senedinden oluşan fonlar A-Tipi, kalanlar ise B-Tipi yatırım fonları olarak nitelendirilmektedir. Bu iki ana grup, fon portföyündeki finansal enstrümanlara bağlı olarak 17 alt grup fona ayrılmıştır. Bunlar; Tahvil ve Bono Fonu, Hisse Senedi Fonu, Sektör Fonu, İştirak Fonu, Grup Fonu, Yabancı Menkul Kıymetler Fonu, Altın Fonu, Kıymetli Madenler Fonu, Değişken Fon, Karma Fon, Likit Fon, Endeks Fon, Fon Sepeti Fonu, Garantili Fon, Koruma Amaçlı Fon, Serbest Yatırım Fonu ve Özel Fon'dur.

Türkiye’de 2010 yılı sonu itibariyle toplam 485 adet fon bulunmaktadır. Bunlar arasında 128 adet ile Değişken, 117 adet ile Koruma Amaçlı, 56 adet ile Likit ve 48 adet ile Tahvil ve Bono Fonu en yaygın fonlardır. Bu dört fon grubu toplam fonların %71.9’unu oluşturmaktadır (Grafik 4.8).

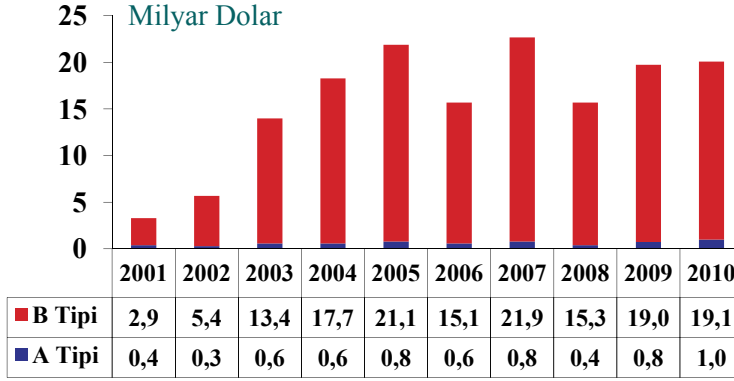
Grafik 4.8. A ve B Tipi Yatırım Fonu Türlerinin Sayısal Dağılımı**Kaynak: SPK**

İlki 1987 yılında kurulan yatırım fonlarının toplam değerleri 2010 yılında bir önceki yıla göre %4.4 oranında artarak 29.6 milyar TL'den (19.7 milyar ABD Doları) 30.9 milyar TL'ye (20.1 milyar ABD Doları) yükselmiştir. Ayrıca 69 adet de yabancı yatırım fonu bulunmakta olup, bunların Türkiye'de dolaşımda bulunan paylarının portföy değeri 2010 sonu itibarıyla 35 milyon ABD Dolarıdır.

2010 yılında, A-Tipi fonların portföy değeri bir önceki yıla göre %39 oranında artarak 1,125 milyon TL'den (750 milyon ABD Doları) 1,561 milyon TL'ye (1,020 milyon ABD Doları), B-Tipi yatırım fonlarının portföy değeri %3.2 oranında artarak 28.5 milyar TL'den (18.9 milyar ABD Doları) 29.4 milyar TL'ye (19.1 milyar ABD Doları) yükselmiştir (Grafik 4.9, Grafik 4.10).

Grafik 4.9. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının Türk Lirası Bazlı Portföy Değeri**Kaynak: SPK**

Grafik 4.10. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının ABD Doları Bazlı Portföy Değeri

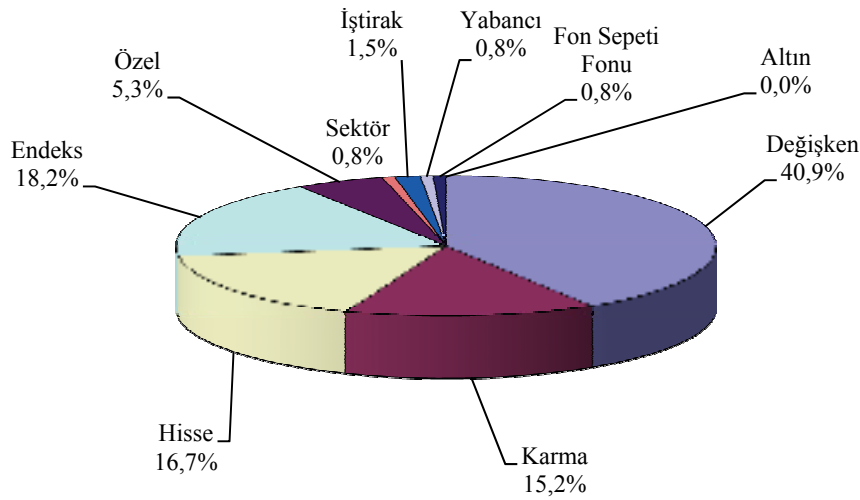

Kaynak: SPK

A Tipi Yatırım Fonları

2010 yıl sonu itibariyle Türk sermaye piyasalarında toplam fon değeri 1,561 milyon TL olan 132 adet A-Tipi yatırım fonu faaliyet göstermektedir. A tipi fonlar içinde en yaygın fon türü olarak birinci sırada %40.9 ile değişken fonlar, ikinci sırada %18.2 ile endeks fonlar yer almakta, onu %16.7 ile hisse senedi fonları ve %15.2 ile karma fonlar izlemektedir (Grafik 4.11). A-Tipi yatırım fonlarının portföy kompozisyonunda hisse senetlerinin payı yıllar itibariyle artarak, 1996'da %32 iken 2010'da %65.37'ye ulaşmıştır (Tablo 4.9).

Grafik 4.11. A Tipi Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

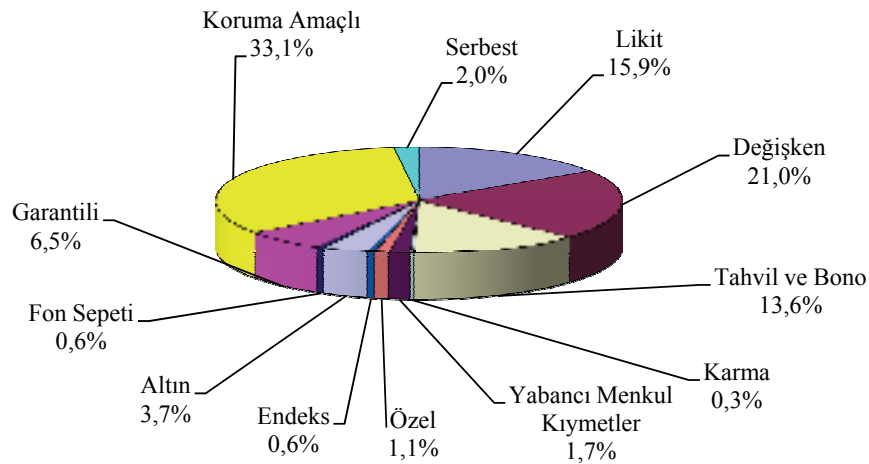
Tablo 4.9. A Tipi Yatırım Fonlarının Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymetler	Ters Repo	Özel Sektör Tahvil	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri	
								(Bin TL)	(Milyon \$)
1996	67.63	0.00	0.00	0.00	32.36	0.00	0.01	17,956	166
1997	17.20	0.00	43.54	0.00	39.08	0.00	0.19	69,435	338
1998	15.65	0.20	44.54	0.00	39.56	0.00	0.06	71,879	229
1999	13.74	0.00	30.84	0.00	55.40	0.00	0.02	283,443	522
2000	11.33	0.15	42.70	0.00	45.73	0.00	0.10	520,294	770
2001	15.78	0.01	22.44	0.00	61.77	0.00	0.00	568,737	393
2002	13.11	0.07	32.37	0.00	54.46	0.00	0.00	434,884	265
2003	17.57	0.12	18.36	0.00	63.95	0.00	0.00	743,863	552
2004	20.44	0.39	10.87	0.00	68.78	0.51	0.00	780,370	583
2005	15.83	0.54	12.29	0.00	70.44	0.88	0.02	1,033,149	770
2006	17.88	0.70	15.53	0.00	64.76	0.85	0.28	831,518	591
2007	16.03	0.27	14.96	0.55	68.16	0.28	0.30	919,383	793
2008	28.18	0.17	13.44	0.00	58.03	0.14	0.04	595,000	393
2009	19.75	0.09	16.24	0.00	63.74	0.14	0.03	1,125,000	750
2010	20.73	0.12	13.03	0.00	65.37	0.25	0.49	1,561,210	1,020

Kaynak:SPK

B Tipi Yatırım Fonları

2010 yıl sonu itibariyle Türk sermaye piyasalarında toplam fon değeri 29.3 milyar TL olan 353 adet B-Tipi yatırım fonu faaliyet göstermektedir. B-Tipi fonlar içinde en yaygın fon türü olarak %33.1 ile birinci sırayı koruma amaçlı fonlar alırken, %21 ile değişken fonlar ikinci sırada yer almakta, onu ise %15.9 oran ile likit fonlar izlemektedir (Grafik 4.12). Toplam fon değeri açısından ise %78.8 ile (23.1 milyar TL) en büyük paya likit fonlar sahiptir.

Grafik 4.12. B Tipi Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

B-Tipi yatırım fonlarının portföylerinde önemli ölçüde repo ve devlet iç borçlanma senetleri bulunmaktadır. 2010 yılı sonunda, hazine bonosu ve devlet tahvili portföyün %29.1'ini oluştururken, ters reponun payı %55.6'dır (Tablo 4.10).

A ve B tipi fonlar birlikte değerlendirildiğinde, 2010 yıl sonu itibariyle portföylerinin %53.6'sını ters repo, %28.7'sini hazine bonosu ve devlet tahvili ve %3.8'ini hisse senedinin oluşturduğu görülmektedir. Söz konusu fonlara ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 4.11'de verilmiştir.

Tablo 4.10. B Tipi Yatırım Fonlarının Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymet	Ters Repo	Özel Sektör Tahvili	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri (Milyon TL)	Toplam Değeri (Milyon \$)
1997*	27.66	4.65	63.79	0.00	1.34	0.00	2.56	121	587
1998	40.14	0.32	59.09	0.00	0.33	0.00	0.13	275	876
1999	29.72	0.21	68.92	0.00	0.88	0.00	0.28	936	1,725
2000	13.24	0.20	86.36	0.00	0.17	0.00	0.04	1,417	2,100
2001	35.27	0.12	64.50	0.00	0.05	0.00	0.06	4,187	2,895
2002	51.04	0.10	48.81	0.00	0.03	0.00	0.02	8,912	5,426
2003	68.90	0.09	30.97	0.00	0.04	0.00	0.00	19,114	13,442
2004	68.71	0.00	28.32	0.00	0.06	2.91	0.00	23,663	17,726
2005	72.26	0.01	26.53	0.00	0.05	1.15	0.00	28,340	21,120
2006	39.07	0.06	59.18	0.00	0.26	1.41	0.01	21,180	15,068
2007	38.69	0.05	57.78	0.08	0.16	3.07	0.25	25,461	21,963
2008	43.84	0.04	51.17	0.00	0.08	4.41	0.46	23,151	15,213
2009	32.59	0.12	60.22	0.00	0.37	5.27	1.43	28,480	18,986
2010	29.14	0.39	55.61	0.00	0.74	8.38	5.74	29,336	19,092

* Bu tarihten itibaren ters repolar kesin alım hazine bonosu ve tahvillerden ayrılmıştır.

Kaynak:SPK

Tablo 4.11. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının Toplam Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymet	Ters Repo	Özel Sektör Tahvili	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri (Milyon TL)	Toplam Değeri (Milyon \$)
1997	23.84	2.95	56.39	0.00	15.12	0.00	1.69	190	925
1998	35.07	0.29	56.08	0.00	8.45	0.00	0.11	347	1,105
1999	26.01	0.16	60.07	0.00	13.55	0.00	0.22	1,219	2,247
2000	12.72	0.18	74.63	0.00	12.40	0.00	0.06	1,938	2,870
2001	32.94	0.11	59.47	0.00	7.43	0.00	0.05	4,756	3,288
2002	49.28	0.10	48.04	0.00	2.56	0.00	0.02	9,347	5,691
2003	66.98	0.09	30.50	0.00	2.43	0.00	0.00	19,858	13,995
2004	67.17	0.02	27.77	0.00	2.22	2.83	0.00	24,444	18,309
2005	70.27	0.03	26.03	0.00	2.52	1.14	0.00	29,374	22,892
2006	38.27	0.09	57.53	0.00	2.70	1.39	0.02	22,011	15,659
2007	37.90	0.05	56.29	0.00	2.53	2.97	0.25	26,381	22,756
2008	43.46	0.04	50.24	0.00	1.51	4.30	0.45	23,746	15,603
2009	32.11	0.12	58.59	0.00	2.72	5.08	1.38	29,605	19,736
2010	28.74	0.37	53.59	0.00	3.80	7.99	5.49	30,897	20,109

Kaynak:SPK

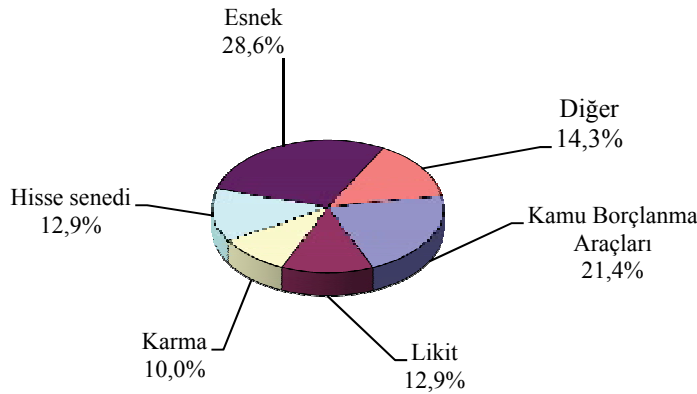
Yabancı Yatırım Fonları

2010 yılı itibariyle katılma payları Kurulca kayda alınmış olan yabancı yatırım fonu sayısı 69 olup, bunlar içinde ABD Doları bazlı fonlar 140,358 milyon ABD Doları; Euro bazlı fonlar 30,162 milyon euro net varlığa sahiptir. Ancak Türkiye’de dolaşımda bulunan payların toplam değeri yaklaşık 35 milyon ABD Dolarıdır (25.49 milyon ABD Doları ve 7.5 milyon euro).

Emeklilik Yatırım Fonları

Türkiye’de bireysel emeklilik sistemi 2003 yılında faaliyete geçmiş olup, 2010 yılı sonu itibariyle halka arz edilmiş olan emeklilik fonu sayısı 140’tır. Söz konusu fonların toplam değeri 12 milyar TL’dir. Emeklilik yatırım fonları içinde en yaygın fon türü olarak %28.6 ile esnek emeklilik yatırım fonları birinci sırayı alırken, ikinci sırada TL veya döviz cinsinden kamu borçlanma araçları emeklilik yatırım fonları yer almakta, bunları ise para piyasası likit emeklilik yatırım fonları ve hisse senedi emeklilik yatırım fonları izlemektedir (Grafik 4.13).

Grafik 4.13. Emeklilik Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

Borsa Yatırım Fonları

Kurulumuzun Seri: VII, No: 23 sayılı “Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği” 13/04/2004 tarih ve 25432 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2010 yıl sonu itibariyle ise halka arz edilmiş ve İMKB bünyesindeki Fon Pazarı’nda işlem görmekte olan 12 adet borsa yatırım fonu bulunmaktadır. Toplam değeri yaklaşık 257 milyon TL olan bu fonlardan 8 tanesi çeşitli hisse senedi endekslerini, 2 tanesi altın endeksini, 2 tanesi ise tahvil ve bono endeksini baz almaktadır (Tablo 4.12).

Tablo 4.12. Borsa Yatırım Fonlarının Mevcut Durumu

	Kurucu	Fonun Unvanı	Toplam Değeri (TL)
1	BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	DOW JONES DJIM TÜRKİYE A TİPİ	2,428,513
2	FİNANSBANK A.Ş.	DOW JONES İSTANBUL 20 A TİPİ	31,666,849
3	FİNANSBANK A.Ş.	MALİ SEKTÖR DIŞI NFİST İST. 20 A TİPİ	2,378,403
4	FİNANSBANK A.Ş.	BANKALAR A TİPİ BYF	1,357,604
5	FİNANSBANK A.Ş.	İSTANBUL GOLD B TİPİ ALTIN	101,994,134
6	FİNANSBANK A.Ş.	FTSE İSTANBUL BONO FBİST B TİPİ	48,191,677
7	İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	İBOXX TÜRKİYE GÖSTERGE TAHVİL B TİPİ	9,270,867
8	İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	DOW JONES TÜRKİYE EŞİT AĞIR. 15 A	10,292,596
9	FİNANSBANK A.Ş.	İMKB 30 A TİPİ	26,327,710
10	GARANTİ BANKASI A.Ş.	MSCI A TİPİ	13,109,747
11	FİNANSBANK A.Ş.	GT-30 A TİPİ	4,639,375
12	KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	B TİPİ ALTIN	5,612,275
Kaynak: SPK		TOPLAM:	257,269,750

Söz konusu Tebliğ uyarınca borsa yatırım fonları; katılma belgeleri borsa pazarlarında işlem gören, fonun oluşturulma sürecine doğrudan katılan yetkilendirilmiş katılımcıların fon portföyünün kompozisyonunu yansıtacak şekilde, portföyde yer alan menkul kıymet ve nakdi bir araya getirerek karşılığında fon katılma belgesi alabildiği ya da söz konusu kurumların en az asgari işlem birimine tekabül eden fon katılma belgelerini saklamacı kuruluşa iade edip karşılığında fonun içindeki menkul kıymetlerin payına düşen kısmını alabildiği, riskin dağıtılması ilkesi ve inançlı mülkiyet esaslarına göre portföy işletmek amacıyla kurulan malvarlıklardır.

Fon Sepeti Fonları

Fon sepeti fonları (Funds of Funds) değişik fon yönetim stratejilerinin sağladığı getiri avantajlarından yararlanılması amacıyla, diğer yatırım fonlarının katılma paylarını portföylerine almak suretiyle faaliyet göstermekte olup 2010 yıl sonu itibarıyla fon sepeti fonlarının toplam değeri 13.6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Tablo 4.13).

Tablo 4.13. Fon Sepeti Fonlarının Mevcut Durumu

	Kurucu	Fonun Unvanı(*)	Toplam Değeri (Bin TL)	Halka Arz Tarihi
1	FİNANSBANK A.Ş.	SENTEZ A TİPİ FON SEPETİ FONU	5,072	28/01/2008
2	FİNANSBANK A.Ş.	SENTEZ B TİPİ FON SEPETİ FONU	2,248	28/01/2008
3	YAPI ve KREDİ BANKASI A.Ş.	B TİPİ DÜNYA FONLARI FON SEPETİ FONU	6,307	12/12/2007
Kaynak: SPK		TOPLAM:	13,627	

* Söz konusu fonlar 2008 yılında halka arz edilmiş olmakla birlikte 31/12/2007 itibarıyla fon portföylerinin oluşturulmasına başlanmıştır.

Garantili Fonlar

Garantili Fonlar, başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine ve garantör tarafından verilen garantiye dayanılarak taahhüt edildiği fonlar olup, 2010 yılı sonu itibarıyla kuruluş başvuruları sonuçlandırılmış 23 adet garantili fon bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 396 milyon TL'dir.

Koruma Amaçlı Fonlar

Koruma Amaçlı Fonlar, yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esası çerçevesinde amaçlandığı fonlar olup, bu fonların kuruluş ve halka arz başvuruları ilk defa 2008 yılında sonuçlandırılmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla 117 adet Koruma Amaçlı Fon bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 1,929 milyon TL'dir.

Serbest Yatırım Fonları

Serbest Yatırım Fonları, katılma payları sadece nitelikli yatırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonlar olup, bu fonların kuruluş başvuruları ilk defa 2008 yılında sonuçlandırılmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla 7 adet serbest yatırım fonu bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 205.1 milyon TL'dir.

4.4.2. Yatırım Ortaklıkları

Türkiye'de menkul kıymet yatırım ortaklıkları (A-Tipi ve B-Tipi), gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları olmak üzere 3 tür yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir.

Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları

A-Tipi ve B-Tipi olmak üzere iki çeşit menkul kıymet yatırım ortaklığı bulunmaktadır. Bunlara ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda verilmektedir.

Türk sermaye piyasalarında 2010 yıl sonu itibarıyla 31 adet yatırım ortaklığı bulunmakta olup, ortaklıkların net aktif değeri 750 milyon TL'dir. Yatırım ortaklıklarının portföylerinin %37.13'ü hisse senedinden, %38.74'ü devlet tahvili ve hazine bonosundan, %18.27'si ters repo işlemlerinden; kalan kısım ise borsa para piyasası işlemleri, yabancı menkul kıymetler ve diğer bazı varlıklardan oluşmaktadır.

2010 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 425 milyon TL tutarında çıkarılmış sermayesi, 535 milyon TL piyasa değeri ve 725 milyon TL net aktif değeri bulunan 27 adet A tipi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir (Tablo 4.14).

Tablo 4.14. A Tipi Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

	A Tipi Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (TL)	Çıkarılmış Sermaye (TL)	Net Aktif Değer(*) (TL)	Toplam Piyasa Değeri (TL)
1	AK	18.09.1998	40,000,000	18,000,000	50,171,716	34,920,000
2	ALTERNATİF	14.09.1995	50,000,000	22,268,013	42,118,752	24,717,494
3	ATA	20.03.1997	50,000,000	7,946,201	11,323,785	12,682,639
4	ATLANTİS	19.08.1994	20,000,000	6,000,000	7,498,951	6,899,034
5	ATLAS	22.10.1993	10,000,000	3,432,000	3,869,741	6,211,920
6	BAŞKENT	20.01.2006	24,000,000	6,000,000	7,830,795	6,360,000
7	BUMERANG	17.05.1995	10,000,000	6,000,000	6,478,019	9,000,000
8	DENİZ	05.05.1995	25,000,000	14,985,000	32,179,938	21,278,700
9	ECZACIBAŞI	15.06.1998	25,000,000	14,000,000	39,132,187	21,420,000
10	EGELİ-CO.	02.09.2004	200,000,000	17,000,000	15,023,042	14,280,000
11	EURO TREND	14.03.2006	50,000,000	8,784,286	9,851,484	7,027,428
12	EVG	22.03.2005	50,000,000	5,000,000	5,273,924	6,750,000
13	FİNANS	17.11.1995	50,000,000	18,000,000	20,501,731	19,440,000
14	GARANTİ	09.07.1996	100,000,000	26,500,000	31,124,549	19,875,000
15	GEDİK	12.03.1998	10,000,000	6,930,000	9,413,357	7,830,900
16	HEDEF	22.03.2005	50,000,000	4,250,000	2,008,461	4,122,500
17	İNGO	22.09.2003	10,000,000	4,500,000	3,741,677	3,735,000
18	İŞ	16.08.1995	135,000,000	134,662,500	250,435,176	181,794,375
19	METRO	07.03.2006	20,000,000	5,900,000	4,057,591	6,726,000
20	MUSTAFA YILMAZ	05.08.1994	10,000,000	5,000,000	2,705,533	4,350,000
21	OYAK	25.04.2007	50,000,000	10,000,000	12,324,434	8,200,000
22	TACİRLER	14.02.2006	20,000,000	5,000,000	5,988,659	4,300,000
23	TAÇ	22.08.1994	20,000,000	3,600,000	10,043,885	8,064,000
24	TAKSİM	16.02.2006	5,000,000	2,700,000	2,655,089	3,915,000
25	TSKB	10.11.2000	100,000,000	29,067,736	44,580,539	26,742,317
26	VAKIF	13.06.1991	15,000,000	7,500,000	15,622,376	19,650,000
27	YAPI KREDİ	02.10.1995	50,000,000	31,425,000	78,809,646	44,309,250
	TOPLAM		1,199,000,000	424,450,736	724,765,037	534,601,557
(*) Net Aktif Değer=Portföy Değeri+Hazır Değerler+Alacaklar-Borçlar						
Kaynak:SPK, İMKB						

2010 yıl sonu itibariyle 4 adet B tipi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir (Tablo 4.15).

Tablo 4.15. B Tipi Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

B Tipi Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (Bin TL)	Çıkarılmış Sermaye (Bin TL)	Net Aktif Değer(*) (Bin TL)	Toplam Piyasa Değeri (Bin TL)
1 EURO	03.03.2006	10,000,000	8,940,000	12,141,824	7,330,800
2 İNFOTREND	23.12.2004	15,000,000	5,000,000	5,480,064	7,100,000
3 MARBAŞ	29.09.2006	20,000,000	3,960,000	4,760,497	4,316,400
4 MERKEZ	13.07.2006	30,000,000	3,000,000	2,855,170	8,100,000
TOPLAM		75,000,000	20,900,000	25,237,555	26,847,200
(*) Net Aktif Değer=Portföy Değeri+Hazır Değerler+Alacaklar-Borçlar					
Kaynak:SPK, İMKB					

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları

Türkiye’de toplam net aktif değeri 13,907 milyon TL ve piyasa değeri 11,062 milyon TL olan 21 adet gayrimenkul yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir. İMKB’ye kote olan bu ortaklıkların portföylerinin %58.10’unu gayrimenkul yatırımları, %24.30’unu gayrimenkul projeleri, %1.19’unu kamu borçlanma araçları ve %13.60’ını diğer menkul kıymetler oluşturmaktadır. Söz konusu ortaklıklara ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (TL)	Çıkarılmış Sermaye (TL)	Net Aktif Değer (TL)	Piyasa Değeri (TL)
1 AKMERKEZ	15.02.2005	27,400,000	13,700,000	795,150,773	1,139,840,000
2 ALARKO	31.07.1996	20,000,000	10,650,794	263,547,310	177,974,768
3 ATAKULE	21.08.2000	200,000,000	84,000,000	209,762,723	112,560,000
4 AVRASYA	14.10.2010	480,000,000	24,000,000	27,420,139	64,320,000
5 EGS	01.10.1997	75,000,000	50,000,000	18,734,313	16,500,000
6 EMLAK	17.10.2003	4,000,000,000	2,500,000,000	5,798,765,343	4,950,000,000
7 DOĞUŞ-GE	25.07.1997	500,000,000	93,780,000	176,986,606	161,301,600
8 İDEALİST	28.11.2007	200,000,000	10,000,000	11,977,610	27,100,000
9 İŞ	06.08.1999	2,000,000,000	450,000,000	1,403,400,408	796,500,000
10 MARTI	22.05.2006	200,000,000	110,000,000	231,751,803	115,500,000
11 NUROL	23.12.1997	40,000,000	10,000,000	59,957,080	40,500,000
12 ÖZDERİCİ	06.08.1999	100,000,000	25,800,000	100,910,000	114,000,000

	Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (TL)	Çıkarılmış Sermaye (TL)	Net Aktif Değer (TL)	Piyasa Değeri (TL)
13	PERA	03.09.1997	250,000,000	96,000,000	101,990,010	69,120,000
14	REYSAŞ	03.09.2008	500,000,000	170,000,000	293,379,412	163,200,000
15	SAĞLAM	06.09.2006	500,000,000	56,000,000	73,498,364	49,840,000
16	SİNPAŞ	26.11.1996	500,000,000	400,000,000	1,227,212,896	836,000,000
17	TORUNLAR	21.01.2008	1,000,000,000	224,000,000	2,505,627,000	1,417,920,000
18	TSKB	03.02.2006	200,000,000	150,000,000	220,933,739	141,000,000
19	VAKIF	24.12.1996	100,000,000	20,800,000	109,403,284	71,136,000
20	Y&Y	03.06.2005	400,000,000	235,115,706	186,678,312	519,605,710
21	YAPI KREDİ KORAY	24.04.2007	100,000,000	40,000,000	90,323,672	78,400,000
	TOPLAM		11,392,400,000	4,769,846,500	13,907,410,800	11,062,318,080
Kaynak:SPK, İMKB						

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları

Türkiye’de 2010 sonu itibariyle portföy değerleri toplamı 163.3 milyon TL (106 milyon dolar) olan 2 adet girişim sermayesi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir. Söz konusu ortaklıklardan İş Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin yaklaşık 156.8 milyon TL tutarındaki portföyünün %51’i girişim sermayesi yatırımlarından, %49’u para ve sermaye piyasası araçlarından, Rhea Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin ise 6.5 milyon TL’lik portföyünün %93’ü girişim sermayesi yatırımlarından, %7’si para ve sermaye piyasası araçlarından oluşmaktadır.

4.5. PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ

2010 yıl sonu itibariyle Türk sermaye piyasasında faaliyet gösteren 28 adet portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin yönettiği portföy büyüklüğü 45,855 milyon TL’dir. Yönetilen portföyün %1.8’i bireysel bazda, %90.8’i kurumsal bazda ve %7.4’ü de tüzel kişi bazında yönetilmektedir ABD Doları bazında, 2010 yılında bir önceki yıla göre yönetilen portföy büyüklüğü %11.4 oranında artarak 26.791 milyon ABD Dolarından 29,844 milyon ABD Dolarına yükselmiştir(Tablo 4.17).

Tablo 4.17. Portföy Yönetim Şirketlerin Mevcut Durumu

	Portföy Yönetim Şirketleri	Sözleşme Sayıları (Adet)				Yönetilen Portföy Büyüklüğü (Milyon TL)			
		Bireysel	Kurumsal	Tüzel Kişi	Toplam	Bireysel	Kurumsal	Tüzel Kişi	Toplam
1	AK	21	52	13	86	207.3	6,717.9	1,064.8	7,990.0
2	ASHMORE	1	6	0	7	0.3	239.8	0	240.0
3	ATA	0	8	0	8	0	143.9	0	143.9
4	ARMA	17	1	0	18	6.0	28.1	0	34.1
5	DENİZ	0	25	0	25	0	733.6	0	733.6
6	ECZACIBAŞI	0	13	0	13	0	173.2	0	173.2
7	EGELİ & CO	0	1	0	1	0	15.1	0	15.1
8	ERGO	169	11	40	220	10.7	65.9	206.2	282.8
9	EURO	0	2	0	2	0	16.4	0.0	16.4
10	FİNANS	69	39	5	113	61.8	1,289.5	20.3	1,371.6
11	FORTİS	1	24	1	26	3.7	753.9	6.6	764.2
12	GARANTİ	35	46	22	103	87.8	6,607.7	346.2	7,041.8
13	GEDİK	0	8	0	8	0	25.6	0.0	25.6
14	GLOBAL	50	8	3	61	10.6	57.3	3.3	71.3
15	HSBC	0	22	0	22	0	1,930.8	0.0	1,930.8
16	ING	38	17	3	58	8.6	1,376.3	0.1	1,385.1
17	İSTANBUL	9	1	0	10	13.9	0.9	0	14.9
18	İŞ	7	43	22	72	18.1	9,164.5	1,318.6	10,501.3
19	LİBERA	12	3	1	6	4.6	29.3	0.6	34.3
20	LOGOS	0	0	0	0	0	0	0	0
21	POLSAN	0	0	1	1	0	0	10.3	10.3
22	RHEA	12	1	1	14	3.3	0.1	100.4	103.8
23	STANDARD ÜNLÜ	0	4	0	4	0	25.4	0.0	25.4
24	TEB	55	34	9	98	41.5	1,258.5	141.1	1,441.0
25	UNICORN	0	3	0	3	0	10.7	0	10.7
26	VAKIF	0	14	0	14	0	765.8	0	765.8
27	YAPI KREDİ	292	58	24	374	334.0	8,123.4	196.4	8,653.7
28	ZİRAAT	0	20	0	20	0	2,074.9	0	2,074.9
	Toplam (TL)	788	464	145	1,397	812.2	41,628.5	3,414.9	45,855.4
	(ABD Doları)					528.6	27,093.1	2,222.5	29,844.1

Kaynak:SPK

4.6. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI A.Ş.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.(VOB), Kurulumuzun 17/08/2001 tarih ve 9/1101 sayılı Kararına istinaden, SPKn'nin 40'ıncı maddesine göre, Devlet Bakanlığı'nın önerisi üzerine, 10/09/2001 tarih ve 24558 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2001/3025 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

Borsa, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçtan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği piyasaları oluşturmak, geliştirmek, güven ve istikrar içerisinde, serbest rekabet koşulları altında, dürüstlük ve açıklık ilkeleri çerçevesinde faaliyette bulunmasını sağlamak amacıyla, dünyadaki gelişmelere paralel olarak anonim şirket şeklinde yapılandırılmış ve 04/07/2002 tarihinde Ticaret Siciline tescil edilerek tüzel kişilik kazanmıştır. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak 27/03/2004 tarih ve 25415 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliği ile de Borsa'nın işlem, üyelik, takas ve faaliyet esasları belirlenmiştir.

Kurulumuzca 05/03/2004 tarihinde Borsaya faaliyet izni verilmiş olup, işlemlere Borsa ile birlikte yürütülen çalışmaların tamamlanmasını müteakip, 04/02/2005 tarihinde başlamıştır.

Borsada işlem görecekt vadeli işlem sözleşmelerinin asgari unsurları Kurulumuzca onaylanmakta olup, başlangıç aşamasında; Ege Standart 1 Baz Kalite Pamuk, Anadolu Kırmızı Sert Baz Kalite Buğday, Türk Lirası/Amerikan Doları paritesi, Türk Lirası/Euro paritesi, 91 ve 365 günlük Hazine Bonoları ve İMKB-30 ve İMKB-100 Fiyat Endeksine¹ dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin işlem görmesi onaylanmıştır. 2006 yılında yukarıda belirtilen sözleşmelere ek olarak, gösterge DİBS'lere ve altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri de Kurulumuzca onaylanarak VOB'da işlem görmeye başlamıştır.

Başlangıçta 10:00 ile 15:00 arasında olan seans saatleri piyasa katılımcılarından gelen talepler üzerine uzatılmıştır. Mevcut durumda 09:15 ile 17:35 arasında tek bir seans düzenlenmektedir. VOB'da yapılan işlemlerin takası Takasbank tarafından gerçekleştirilmektedir.

VOB'da 2005 yılında (pozisyon kapamalarla² birlikte) 3 milyar TL'lik işlem hacmi gerçekleşmiş olup, işlem hacmi ve açık pozisyon sayısı dayanak varlık bazında incelendiğinde ağırlığı döviz dayalı sözleşmelerin oluşturduğu görülmektedir. 2010 yılında da, 2006, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında olduğu gibi işlem hacmi içerisinde endeks sözleşmeleri ağırlık kazanmıştır (Tablo 4.18).

Tablo 4.18. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Hacim Bilgileri (2010)

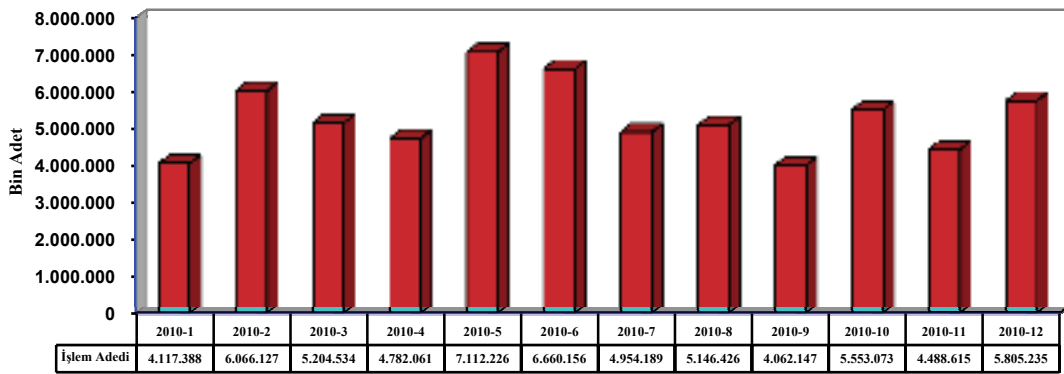
Sözleşme	Miktar (Adet)	Hacim (TL)	Açık Pozisyon (*)
Endeks	56.519.304	419.605.351.870	116.025
Faiz	5.584	49.639.511	100
Döviz	7.279.797	11.155.281.390	63.261
Emtia (Altın Dahil)	147.492	871.713.745	2.352
Genel Toplam	63.952.177**	431.681.986.516**	181.738
(*) 31/12/2010 tarihi itibarıyla			
(**) Pozisyon kapamalar dahil edilmiştir.			
Kaynak: VOB			

1 İMKB 100 Endeksi vadeli işlem sözleşmesi diğer sözleşmelerden farklı olarak Kasım 2005 tarihinde işleme açılmıştır.

2 Sözleşmenin vade gününde, piyasa katılımcıları tarafından henüz kapatılmamış açık pozisyonların sistem tarafından kapatılması.

2010 yılında işlem miktarı 63,952,177 adet, işlem hacmi ise 431.7 Milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar 2009 yılıyla karşılaştırıldığında sırasıyla %19.49 azalış ve %29.18 oranında artışı ifade etmektedir. İşlem miktarı yıl içinde dalgalanmalar göstermiştir. Pozisyon kapamalar da dahil edildiğinde Ocak ayında 4,117,388 adet olan işlem miktarı Mayıs ayında 7,112,226 adete kadar çıkmışken, Aralık ayında 5,805,235 adede gerilemiştir (Grafik 4.14).

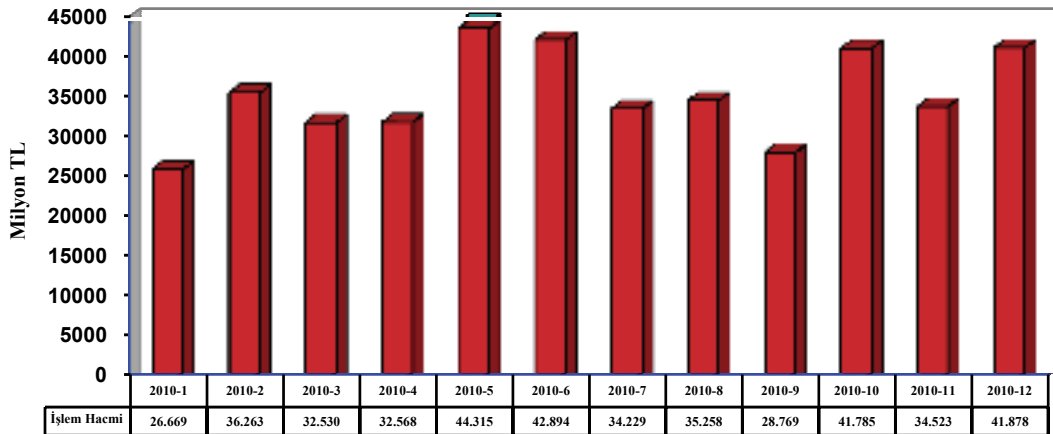
Grafik 4.14. VOB İşlem Miktarı

Kaynak: VOB

İşlem hacminde de 2010 yılı içinde dalgalı bir seyir görülmektedir. Ocak ayında 26,669 milyon TL olarak gerçekleşen aylık işlem hacmi, Mayıs ayında 44,315 milyon TL'ye kadar yükselmiş, ancak yıl sonunda ise 41,878 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Grafik 4.15).

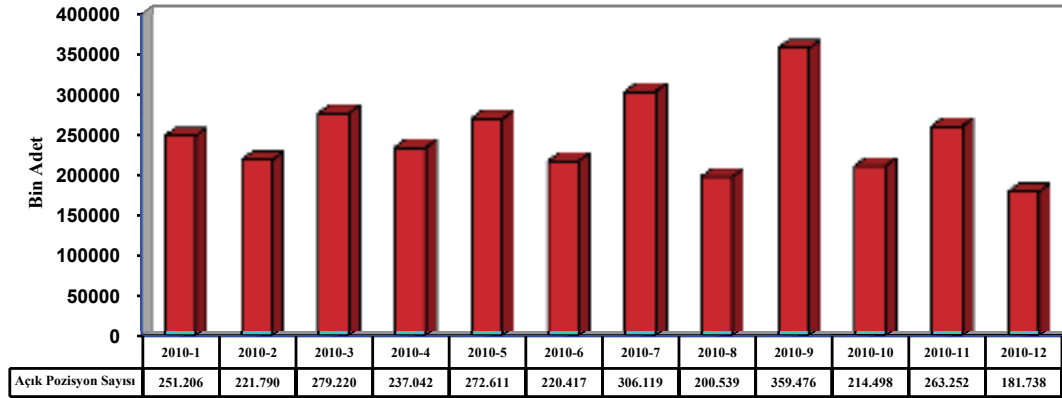
Grafik 4.15. VOB İşlem Hacmi

Kaynak: VOB

Ay sonları itibarıyla açık pozisyon sayısının gelişimine bakıldığında; Ocak ayı sonunda 251,206 olan açık pozisyon sayısı, Temmuz ayında 306,119 ile yılın en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra Aralık ayı sonunda 181,738 seviyesine gerilemiştir (Grafik 4.16).

Grafik 4.16. Açık Pozisyon Sayısının Gelişimi

Kaynak: VOB

4.7. MERKEZİ KAYIT KURULUŞU VE YATIRIMCILARI KORUMA FONU

15/12/1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun ile SPKn'ye eklenen 10/A maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından kayden izlenmesi hükme bağlanmıştır. Aynı madde uyarınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 21/06/2001 tarihinde yayımlanan "Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik" (MKK Yönetmeliği) MKK'nın bir "anonim ortaklık" şeklinde kurulmasını öngörmüş ve Kurulumuz tarafından hazırlanan ana sözleşmesinin, 26/09/2001 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanması ile bir anonim ortaklık olarak kurulmuştur. İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank), İMKB, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) ve İAB, MKK'nın tüzel kişi kurucu ortaklarıdır.

SPKn ve ilgili mevzuat çerçevesinde MKK genel olarak; ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla kaydi tutulan sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakları kayden izlemek, üye grupları itibarıyla tutulan kayıtların birbiriyle tutarlılığını kontrol etmek ve Yatırımcıları Koruma Fonunu idare ve temsil etmek ile görevli ve yetkili kılınmıştır. MKK'nın kuruluş aşamasının tamamlanarak personel alımı ile birlikte fiilen faaliyete geçtiği tarihten 31/12/2002 tarihine kadar olan dönemde, kaydi sistemin gerekli yasal ve teknik alt yapısını oluşturmak amacıyla çeşitli projeler üretmeye yönelik çalışmalar tamamlanmış ve 22/12/2002 tarihinde "Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ" in (Tebliğ) Resmi Gazete'de yayımlanması ile kaydi sisteme ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Yatırım fonu katılma belgeleri ve hisse senetlerinin kaydileştirilmesi kapsamında, üyelerin üyelik işlemlerini tamamlayarak kaydi sistem mevzuatı çerçevesinde hazırlık yapmalarını ve yatırımcıların kaydi sisteme geçiş öncesinde geçiş prosedürü hakkında bilgilendirilmelerini

teminen belirlenen usul ve esaslar Kurulumuzun 22/07/2004 tarihli kararıyla onaylanmış ve MKK Yönetmeliği ve Tebliğde bu yönde değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede yürütülen çalışmalar sonrasında hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin hisse senetlerinde MKK bünyesinde 28/11/2005 tarihinde kaydi sisteme geçilmiştir. MKK bünyesinde 2010 yılı sonu itibarıyla 471,968 milyon TL piyasa değerinde 81,989,125,250.63 adet kaydi pay tutulmakta olup, 4,382,965 adedi bakiyeli olmak üzere toplam 31,639,671 adet açık hesap bulunmaktadır (rakamlar halka kapalı kısımları da içermektedir).

15/12/1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun ile SPKn'ye eklenen 46/A maddesi ile, haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu Kararıyla faaliyetleri durdurulan SPKn'nin 50. maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve SPKn'nin 46/B maddesinde düzenlenen görevleri SPKn'de öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla kurulmuş olan Yatırımcıları Koruma Fonu (Fon), Kanun'un Fon'un temsil ve idaresi ile görevlendirdiği Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'nin 21/10/2001 tarihinde kurulması ile faaliyete geçmiştir.

Fonun söz konusu görevleri yerine getirmek amacıyla kullanılan varlığının başlangıç kaynağı olan 10 milyon TL İMKB tarafından tahsis edilmiştir. Fonun diğer kaynakları aracı kuruluşların yatırdıkları yıllık ödentiler, Kurul, TSPAKB ve İMKB tarafından verilen idari para cezalarının yarısı, tutarı Kurul tarafından belirlenen geçici ödentiler ve Fon varlığının getirisinden oluşmaktadır. Fon varlığı kamu bankalarında devlet tahvili, hazine bonosu ve mevduat olarak veya ters repo yapılmak suretiyle değerlendirilmekte olup 31/12/2010 tarihi itibarıyla toplam değeri 195,891,829 TL'ye ulaşmıştır.

Haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kuruluşların yatırımcılarının hisse senedi ve hisse senedinden doğan nakit alacakları Kanun ile belirlenen ve her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılan limit dahilinde Fon tarafından ödenmektedir. 2010 yılı için söz konusu limit yatırımcı başına 59,147 TL'dir.

4.8. İSTANBUL ALTIN BORSASI

İAB, 26 Temmuz 1995 tarihinde faaliyete geçmiş olup, bünyesinde Kıymetli Madenler Piyasası ile Kıymetli Madenler Ödünç Piyasası bulunmaktadır.

İAB Kıymetli Madenler Piyasası'nda gerçekleştirilen işlem miktarının, 2000 yılında 429 bin kg'den, ekonomik krizin etkisiyle 2001 yılında 145 bin kg'ye kadar gerilediği, 2002 yılından sonra, yeniden artış trendine girdiği, 2006 ise yılında düşüş gösterdiği görülmektedir.

2010 yılında 4,234 TL/Kg. olarak gerçekleşen işlem miktarı, 2009 yılına göre yaklaşık %17,47 oranında azalış gösterirken, \$/Ons işlemlerinde yaklaşık %50.11 düşüş göstermiştir. TL/Kgr cinsinden işlem hacmi bir önceki yıla göre %1 düşerek 254 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. \$/Ons cinsinden gerçekleşen işlem hacmi ise 4.382 milyon ABD Doları düzeyinde olup bir önceki yıla göre %35.69 oranında bir azalışı ifade etmektedir.

Tablo 4.19. İstanbul Altın Borsası

Yıllar	İşlem Miktarı(Kg)			İşlem Hacmi	
	TL/Kg	\$/Ons	Toplam	(Milyon TL)	(Milyon \$)
1997	178,121	113,367	291,488	287	1,215
1998	265,532	173,748	439,280	684	1,640
1999	277,734	213,740	491,474	1,052	1,908
2000	299,740	129,430	429,170	1,681	1,160
2001	57,888	83,884	144,742	499	741
2002	47,837	95,149	142,986	749	942
2003	77,643	155,016	232,659	1,320	1,782
2004	58,839	221,425	280,264	1,068	2,909
2005	19,907	306,145	326,052	369	4,344
2006	7,875	224,421	232,296	227	4,409
2007	36,131	292,251	328,382	1,015	6,507
2008	4,567	332,462	337,029	165	9,300
2009	5,130	221,464	226,594	257	6,814
2010	4,234	110,470	114,704	254	4,382

Kaynak: İAB

4.9. İMKB TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.

Mali piyasalarımızın önemli kurumlarından biri olan Takasbank, İMKB Hisse Senetleri Piyasası ile Tahvil ve Bono Piyasası, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası ile yatırım fonu ve ortaklıklarının portföy varlıklarına yönelik olarak takas ve/veya saklama hizmetleri vermek üzere kurulan ve mevduat kabul etmeyen bir bankadır.³ Takasbank tarafından bu hizmetlerin yanı sıra, Borsa Para Piyasası aracılığıyla aracı kuruluşlara para piyasası hizmeti ile menkul kıymet kredisi ve ödünç menkul kıymet kredisi gibi hizmetler de sunulmaktadır. Takasbank tarafından sağlanan hizmetlerden 915 kuruluş yararlanmaktadır. Aynen saklama kasalarında toplam 0.91 milyar TL nominal değerinde 2 milyon adet hisse senedi bulunmaktadır. Takasbank'ın 2010 yılı faaliyetlerine ilişkin bazı bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir (Tablo 4.20).

3 Borsada işlem gören hisse senetleri için 28/11/2005 tarihinde MKK bünyesinde kaydi sisteme geçilmiş olup, Takasbank'ta mislen saklanmakta olan hisse senetleri artık MKK'da kayden izlenmektedir.

Tablo 4.20. Takasbank A.Ş. Özet Verileri (2010)

Hizmet Verilen Kuruluş Sayısı	915
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Mislen-Milyar Nominal TL)*	31.4
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Mislen-Adet-Milyon)*	28.1
Saklama Kasasında Bulunan Pay Sayısı (Adet-Milyar)	415.3
Yatırım Fonu/Ortaklıkları Portföy Tutarı (Milyar TL)	33.9
Emeklilik Fonları Portföy Tutarı (Milyar TL)	12.2
Yatırım Fonu Katılma Belgesi (Adet- Milyon)	8.8
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Aynen- Nominal Milyar TL)	0.91
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Aynen-Adet-Milyon)	2
Hisse Senetleri Piyasası Takas Sisteminden Yararlanan Kuruluş Sayısı	
- Aracı Kurum	89
- Banka	43
- Yatırım Fonu/Ortaklığı	506
- Emeklilik Fonu	140
- Portföy Yönetim Şirketi	32
Menkul Kıymet Takası (Milyar TL)	168.73
Nakit Takası (Milyar TL)	50.08
Tahvil ve Bono Takası (Milyar TL)	2,433.4
Nakit Takası (Milyar TL)	635.5
DİBS Kupon Ödemesi (Milyar TL)	0.6
İtfa Ödemesi (Milyar TL)	19.2
Elektronik Fon Transferi (EFT)	
- Gelen (Milyar TL)	1,292
- Giden (Milyar TL)	1,280
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası 2010 Yılı İşlem Hacmi (Milyon TL)	2,926.73
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası 2010 Yılı İşlem Adedi (Adet)	585,049,830
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon TL)	11.70
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası Günlük Ort. İşlem Hacmi (Adet)	2,340,199.32
Takasbank Para Piyasası Günlük Ort. İşlm. Hacmi (Milyon TL)	193.09
Takasbank Para Piyasası İşlem Hacmi (Milyar TL)	48.27

(*) Karşılıkları MKK nezdinde kayden izlenen fiziki kıymetler.

Takasbank nezdinde saklanan İMKB'de işlem gören hisse senedi bakiyeleri ve saklama hesapları 28/11/2005 tarihinde MKK'ya devredildiğinden söz konusu tarihten itibaren hisse senedi saklama hesapları MKK nezdinde takip edilmektedir.

Kaynak: Takasbank A.Ş.

4.10. TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz öz düzenleyici bir meslek kuruluşudur. 2499 sayılı SPKn'ye 15/12/1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanunla eklenen 40/B ve 40/C maddelerine dayanılarak kurulmuştur. TSPAKB Statüsü 11/02/2001 tarih ve 24315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Birliğin amacı; sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarını, üyelerin iktisadi menfaatlerinin korunmasını, haksız rekabetin önlenmesini, mesleki konularda üyelerin aydınlatılmasını sağlamak üzere Kanun ve Statü ile verilen görevleri

yerine getirmektir. Birlik; Kanunun 40/B maddesi uyarınca sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek, bu konularda gerekli önlemleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek, Birlik Statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye kuruluşlarla işbirliği yapmak, mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

Öz düzenleyici bir kurum olan Birlik, Statüsü gereğince üyelere, yatırımcılara ve diğer sosyal paydaşlara yönelik araştırma, eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerine 2010 yılı içinde de geniş yer vermiş, aracı kuruluş çalışanlarının lisanslama sınavlarına hazırlanmalarına katkıda bulunmak amacıyla eğitim faaliyetlerinde bulunmuştur. Bunların yanında Kurulun düzenleme faaliyetlerinin olduğu pek çok konuda aracı kuruluşların görüş ve önerilerinin Kurula iletilmesini sağlamıştır.

4.11. ARACI KURULUŞLAR

Türkiye’de, 2010 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasasında faaliyet gösteren, 15 adedi faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş olan 103 aracı kurum ve 41 banka olmak üzere toplam 144 aracı kuruluş bulunmaktadır.

2010 yılı içerisinde geçici kapalı aracı kurumlardan 3 adedinin yeniden faaliyete geçmesine izin verilmiştir. 2010 yıl sonu itibarıyla 15 adet aracı kurumun geçici kapalılık durumu devam etmektedir. 2010 yıl sonu itibarıyla, aracı kurumların, yatırım bankalarının ve ticari bankaların, Kurulumuz iznine tabi olarak gerçekleştirebildikleri faaliyetlere ilişkin yetki ve izin belgeleriyle ilgili bilgiler aşağıda verilmektedir (Tablo 4.21).

Tablo 4.21. Aracı Kuruluşların Faaliyet Belgeleri

Belgenin Türü	Aracı Kurumlar	Yatırım Bankaları	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı Yetki Belgesi	103	9 (borsa dışında)	32 (borsa dışında)
Halka Arza Aracılık Yetki Belgesi	53	4	-
Portföy Yöneticiliği Yetki Belgesi	49	5	-
Yatırım Danışmanlığı Yetki Belgesi	57	4	-
Repo-Ters Repo İşlemleri Yetki Belgesi	54	9	30
Kredili Menkul Kıymet, Açığa Satış ve Menkul Kıymetlerin Ödünç Alma ve Verme İşlemleri İzin Belg.	99	-	-
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Yetki Belgesi (VOB)	78	1	15
Kaynak: SPK			

Aracı kurumlar, ülke çapında merkez dışı örgütleri vasıtasıyla faaliyet göstermekte olup, 2010 yıl sonu itibarıyla 166 adet şube, 54 adet irtibat bürosu ve bankalarla tesis ettikleri 36 adet acentede hizmet vermektedirler.

İkincil piyasa işlemlerinin aracı kuruluşlar bazında dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir (Borsa dışı işlemler de dahil).

Tablo 4.22. İkinci El Piyasa İşlemlerinin Aracı Kuruluşlar Bazında Dağılımı

	2008		2009		2010	
	Milyar TL	Milyar \$	Milyar TL	Milyar \$	Milyar TL	Milyar \$
Hisse Senedi						
-Aracı Kurum	332	261	482	316	577	387
Tahvil/Bono (Repo da dahil)						
-Aracı Kurum	1,225	867	1,182	764	1,123	722
-Banka	6,050	4,339	6,445	4,166	5,486	3,527
Toplam İşlem Hacmi	7,607	5,467	8,109	5,246	7,186	4,637
Not: İşlemler çift taraflı hesaplanmıştır. Banka verilerine TCMB ve Takasbank verileri dahil edilmemiştir.						
Kaynak: İMKB						

5. SERMAYE PİYASASI KURULU 2010 YILI FAALİYETLERİ

Türkiye’de sermaye piyasaları ile ilgili gelişmeler Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanmakla birlikte, sağlıklı ve düzenli işleyen bir yapı ancak 1980’lerden itibaren kurulabilmiştir.

1981 yılında çıkarılan Kanunla kurulan SPK sermaye piyasalarının düzenlenmesi, denetlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla yeni araçlar, kurumlar oluşturmuştur. İlk dönem birincil piyasaların düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yapılırken, bir yandan da ikincil piyasaların oluşturulması çalışmalarına hız verilmiş ve 1985 yılının sonunda “Kambiyo, Esham ve Tahvilat Borsası” İMKB olarak yeniden açılmıştır.

1980’li yılların başlarındaki düzenlemelerle Türkiye’de sermaye piyasaları hızlı bir gelişim sürecine girmiş ve gerek birincil gerekse ikincil piyasalarla ilgili göstergelerde önemli iyileşmeler yaşanmıştır.

Son yıllarda sermaye piyasası yatırımcıları ve ihraççılar ile diğer örgüt ve kamu kurumlarıyla diyaloga büyük önem verilmiştir. Bu bağlamda, şikayet, eleştiri ve önerilerin alınmasını ve değerlendirilmesini sağlayacak bir sistem kurulmuş ve bu sistemden kanun ve tebliğ hazırlıklarında büyük ölçüde yararlanılmıştır. Özellikle İMKB, İAB, TSPAKB, Aracı Kurum Yöneticileri Derneği ile yakın bir işbirliği ve koordinasyon içinde çalışılmış ve diğer kuruluşların çalışmalarına destek verilmiştir.

Ayrıca yatırımcılar ve sermaye piyasası çalışanlarının, istedikleri anda şikayetlerini ve bilgilendirme isteklerini internet üzerinden gerçekleştirmelerine olanak sağlayan uygulama devam ettirilmiştir. Bu sayede gelen şikayet ve bilgilendirme istekleri daha hızlı bir şekilde değerlendirilebilmektedir.

2010 yılı içinde SPK Karar Organı 38 kez toplanarak faaliyet alanları ile ilgili çeşitli konularda 1,175 adet Kurul kararı almıştır.

5.1. DÜZENLEME

SPK’nın temel fonksiyonlarından birisi düzenlemedir. Kurul 2010 yılında da Kanunla kendisine verilen yetki çerçevesinde sermaye piyasası kurumlarına, araçlarına, piyasaya ve yatırımcıları korumaya yönelik pek çok düzenleme yapmıştır. Bu düzenlemeler ana başlıklar itibarıyla sınıflandırılarak aşağıda özetlenmiştir.

5.1.1. Yönetmelikler

1. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile İMKB üyelik teminatlarının iadesine ilişkin düzenleme yapılmış, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’de İMKB birimlerine ve organizasyonuna ilişkin çeşitli hususlarda değişiklik yapılmış, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Hisse Senetleri Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile piyasa yapıcılığı mekanizmasına ilişkin değişiklik yapılmış, İMKB Tahvil ve Bono Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile bu piyasada yapılabilecek işlem türlerinin kapsamı genişletilmiştir (16/02/2010 tarih ve 27495 sayılı Resmi Gazete).

2. Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının niteliklerine ilişkin değişiklik yapılmıştır (05/06/2010 tarih ve 27602 sayılı Resmi Gazete).
3. Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile emeklilik yatırım fonlarının yatırım yapabileceği araçların çeşitlendirilmesi, bazı yatırım sınırlamalarında değişikliğe gidilmesi, ilan prosedürlerinin daha düşük maliyetle gerçekleştirilmesi, portföyden ödünç verme oranı yükseltilerek bu işlem ile komisyon elde edilmesi amaçlanmıştır (11/06/2010 tarihli ve 27608 sayılı Resmi Gazete).
4. Kıymetli Madenler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile borsa başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve başkan yardımcılarının, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile de yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının niteliklerine ilişkin değişiklik yapılmıştır (15/06/2010 tarih ve 27612 sayılı Resmi Gazete).
5. İstanbul Altın Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile üyelerce yatırılacak teminatlar genişletilmiş, disiplin cezası gerektiren fiil ve hareketlere ilişkin maddede değişiklik yapılmıştır (17/06/2010 tarih ve 27614 Resmi Gazete).
6. Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Borsa Başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerinin niteliklerine ilişkin düzenlemede değişiklik yapılmıştır (16/07/2010 tarih ve 27643 sayılı Resmi Gazete).
7. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Kotasyon Komitesi'nin görev ve yetkileri halihazırda yürütülmekte olan diğer faaliyetleri de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (12/08/2010 tarih ve 27670 sayılı Resmi Gazete).
8. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Hisse Senetleri Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile tek fiyat yöntemi ile çalışacak olan kapanış seansı uygulamasına imkan verecek bir düzenleme yapılmış, özel emirlerle ilgili yeni bir yapılanmaya gidilmiş ve resmi müzayedeye ilişkin düzenlemede değişiklik yapılmıştır (12/08/2010 tarih ve 27670 sayılı Resmi Gazete).

9. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değişen finansal tablo standartları dikkate alınarak vergi öncesi kar rakamı için hangi gelir tablosu kaleminin esas alınacağına açıklığa kavuşturulması, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla 250 ortak sayısının tespitine ve halka arz edilen hisse senetlerin ödenmiş veya çıkarılmış sermayeye oranının hesaplanmasına ilişkin hükümler eklenmesi, Borsa kotunda bulunan şirketlerin aktiflerinin bölünerek ve mevcut ortaklık yapısı korunarak yeni bir ortaklık kurulması halinde yeni ortaklığın kotasyonuna ilişkin faaliyet süresi ve karlılığa istisna tanınması, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından yurtdışında ihraç edilen dış borçlanma araçlarının Borsa kotuna alınması ve Hazine tarafından ihraç edilen dış borçlanma araçlarının Borsa'da işlem görmesi prosedürünün hızlandırılması, özel durum açıklamaları ile diğer açıklamaların kamuyu aydınlatma platformu vasıtasıyla kamuya duyurulması amaçlarına yönelik değişiklikler yapılmıştır (12/08/2010 tarih ve 27670 sayılı Resmi Gazete).
10. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Tahvil ve Bono Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile mevcut risk yönetim mekanizması tadil edilmiş ve Klasik Repo Pazarı'nın işleyişine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır (12/08/2010 tarih ve 27670 sayılı Resmi Gazete).
11. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Sermaye piyasası mevzuatında ve İMKB Kotasyon Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklere uyum sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır (12/08/2010 tarih ve 27670 sayılı Resmi Gazete).
12. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teftiş ve Gözetim Kurulu Yönetmeliği ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teftiş ve Gözetim Kurulu'nun idari yapısı, görev, yetki ve sorumlulukları, personelinin çalışma usul ve esasları ile gözetim ve denetim altında bulunanların yükümlülüklerine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır (18/08/2010 tarih ve 27676 sayılı Resmi Gazete).
13. Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile kurucuların, ortakların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin ve personelin sahip olmaları gereken şartlarda değişiklik yapılmıştır (16/09/2010 tarih ve 27701 sayılı Resmi Gazete).
14. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile şirketlerin ihraç edecekleri payların veya borçlanma araçlarının İMKB'ye kotasyonunda şirketlerden ilave finansal tablo istenmemesi ve Kurul'un söz konusu Tebliğ'lerinde aranan finansal tabloların yeterli görülmesi amaçlanmış olup, söz konusu düzenlemeler ile halka arz seferberliği kapsamında şirketlerden istenen ilave yükümlülüklerin azaltılması amaçlanmış, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile de İMKB Kotasyon Yönetmeliği'nde yer verilen yukarıdaki gerekçeler kapsamında yapılan değişiklikler çerçevesinde düzenleme yapılmıştır (01/10/2010 tarih ve 27716 sayılı Resmi Gazete).
15. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Borsa kurucularının,

ortaklarının, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerinin ve personelinin taşımaları gereken niteliklere ilişkin düzenlemede değişiklik yapılmıştır (02/10/2010 tarih ve 27717 sayılı Resmi Gazete).

16. Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile MKK yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile personelinin taşımaları gereken niteliklere ilişkin düzenlemede değişiklik yapılmıştır (02/11/2010 tarih ve 27747 sayılı Resmi Gazete).

5.1.2. Kurul Tebliğleri

1. Aracı Kurum Hesap Planı ve Planın Kullanım Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: XI, No: 30) ile Aracı Kurum Hesap Planı ve Planın Kullanım Esasları Hakkında Tebliğ'in ekinde yer alan Aracı Kurum Hesap Planına ilgili oldukları hesap gruplarında yer almak üzere hesap numaraları eklenmiştir (16/01/2010 tarih ve 27464 sayılı Resmi Gazete).
2. Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 115) ile aracı kurum müşterilerinin nakit alacak bakiyelerinin değerlemesine ilişkin esaslarda değişiklik yapılmıştır (16/01/2010 tarih ve 27464 sayılı Resmi Gazete).
3. Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 65) ile sınavların organizasyon değişikliklerine uyum sağlayabilen, esnek bir yapıya sahip olması, aynı zamanda gerek sınavı yapan gerekse sınava giren adaylar açısından kolaylık sağlaması açısından değişiklikler yapılmıştır (26/02/2010 tarihli ve 27505 sayılı Resmi Gazete).
4. Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 116) ile piyasa yapıcılığı faaliyeti kapsamında iletilen kotasyon emirleri ile ilgili olarak müşteri emri formu düzenlemesine gerek bulunmadığına ilişkin düzenleme yapılmış ve söz konusu emirler Tebliğ'in 9. maddesinde yer alan yükümlüklerden muaf tutulmuştur (18/03/2010 tarih ve 27525 sayılı Resmi Gazete).
5. Menkul Kıymetlerin Geri Alma veya Satma Taahhüdü İle Alım Satımı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 117) ile banka bonoları ve varlığa dayalı menkul kıymetler dahil olmak üzere menkul kıymetler borsaları veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören veya borsada tescil edilmiş olan borçlanma senetleri kullanılarak yapılacak repo ve ters repo işlemlerinin esaslarına ilişkin düzenleme yapılmıştır (18/03/2010 tarih ve 27525 sayılı Resmi Gazete).
6. Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 118) ile İMKB tarafından çift taraflı kotasyon vermek üzere yetkilendirilen piyasa yapıcılarının, portföylerinde karşılığı bulunmayan miktardaki kotasyon satışının açığa satış olarak kabul edilmeyeceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır (18/03/2010 tarih ve 27525 sayılı Resmi Gazete).

7. Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 24) ile tüm borçlanma aracı ihracı başvurularının bir yıllık süreç için kayda alınmasına imkân sağlanmış ve ihraç maliyetlerinin azaltılması amacıyla, Kurul kayıt ücretinin her bir borçlanma aracının satışından önce alınması uygulamasına geçilmiş, sadece nitelikli yatırımcılara yönelik olarak halka arz yoluyla satış yapılabilmesine imkan sağlanmış ve halka arz edilecek borçlanma araçlarına, borsada işlem görmek üzere başvuruda bulunulması zorunluluğu getirilmiştir (18/03/2010 tarih ve 27525 sayılı Resmi Gazete).
8. Aracı Kuruluş Varantlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Alım Satım İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: III, No: 42) ile; satış ve kayda alma sürecinde gecikmelere sebep olan, izahname ve sirkülerlerin bağımsız denetim kuruluşları tarafından imzalanması uygulamasına son verilmiş, halka arzlarda konsorsiyum üyesi tüm aracı kurumların izahname ve sirküleri imzalaması uygulamasına son verilerek, izahname ve sirkülerin sadece konsorsiyum lideri veya eş liderleri tarafından imzalanması uygulamasına geçilmiş ve kayda alma başvurularında Kurula iletilecek finansal tablolar ve bunlara ilişkin bağımsız denetim raporları daha açık bir şekilde ifade edilmiştir (23/03/2010 tarih ve 27530 sayılı Resmi Gazete).
9. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 27) ile, mülkiyeti tek başına ya da başka kişilerle birlikte GYO'ya ait olan otel, alışveriş merkezi, iş merkezi, hastane, ticari depo, fabrika, ofis binası gibi yapıların, tamamının veya ayrı bölümlerinin yalnızca kira ve benzeri gelir elde etme amacıyla kullanılması halinde anılan yapının, yapı kullanma izninin alınmasını ve tapu senedinde belirtilen niteliğinin taşınmazın mevcut durumuna uygun olmasının kat mülkiyeti tesisiyle ulaşılmak istenen sonuca paralellik arz ettiği düşüncesinden hareketle, anılan hükmün uygulamasına açıklık kazandırılması amaçlanmıştır (30/03/2010 tarih ve 27537 sayılı Resmi Gazete).
10. Kira Sertifikalarına ve Varlık Kiralama Şirketlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: III, No: 43) ile özel sektör şirketlerinin sermaye piyasalarından fon temin etmelerinde alternatif bir enstrüman ihracına imkân verilmiş olup global bir yatırım aracı haline gelen ve "faizsiz tahvil" olarak da tanımlanan "Sukuk"a benzer bir enstrüman olarak kira sertifikası sermaye piyasamıza sunulmuştur. Tebliğ ile kira sertifikalarının, Kurul kaydına alınması, ihracı ve satışı ile varlık kiralama şirketlerinin, kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır (01/04/2010 tarih ve 27539 sayılı Resmi Gazete).
11. Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: I, No: 40) ile halka arz seferberliği kapsamında şirketlerin halka açılma süreçlerinin daha hızlı ve kolay hale getirilmesi ile Avrupa Birliği düzenlemelerine uyumun sağlanabilmesi için payların Kurul kaydına alınması, halka arz ve satışına ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiştir. Tebliğ ile; halka arzlarda "asgari halka arz oranı" ve aracılık yüklenimi zorunluluklarının kaldırılması, raf kayıt sisteminin esaslarının yeniden düzenlenmesi ve izahname ve sirkülerlerin elektronik ortamda ilan edilmesi imkanı tanınması gibi yeniliklerin yanında Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görecektir şirketlerin paylarının Kurul kaydına alınması ve halka arzına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır (03/04/2010 tarih ve 27541 sayılı Resmi Gazete).

12. Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VIII, No: 66) ile halka arz seferberliği kapsamında şirketlerin halka açılmasının hızlandırılması ve kolaylaştırılması, ilgili ulusal mevzuatın Avrupa Birliği mevzuatına uyumunun sağlanması, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi ve piyasaların daha etkin çalışmasını sağlayacak yeni uygulamaların mevzuatımıza kazandırılması hedeflenmiş ve sermaye piyasası araçlarının halka arzında satış yöntemlerine ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiştir. Tebliğ ile getirilen yenilikler arasında, ilk ve ikincil halka arzlarda, izahnamelerde ayrıntılı açıklamalara yer verilmesi kaydıyla, fiyat, satış ve dağıtım esaslarının belirlenmesinde serbesti tanınması, halka arzlarda içsel bilgiye ulaşabilecek durumda olan kişiler için mevcut olan pay alım yasağının kaldırılması, belirli yatırımcı gruplarına nakdi ve gayri nakdi teşviklerin verilebilmesine imkan sağlanması sayılabilir. Tebliğ ile ayrıca, kamuyu aydınlatmaya ilişkin esaslar daha net bir şekilde düzenlenmiştir (03/04/2010 tarih ve 27541 sayılı Resmi Gazete).
13. Seri: VIII, No: 68 Sayılı “Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” ile uluslararası derecelendirme kuruluşlarının faaliyette bulunma esasları ve bu alanda yaşanan uluslararası gelişmeler çerçevesinde; Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşlarının Türkiye’de bir temsilci bulundurma zorunluluğunun kapsamı, Türkiye’de yerleşik bir gerçek veya tüzel kişi temsilci atamaları şeklinde genişletilmiştir (15/04/2010 tarihli ve 27553 sayılı Resmi Gazete).
14. Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No:41) ile birleşme işlemlerinde, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi, prosedürlerin basitleştirilmesi ve bazı konulara açıklık getirilmesi amacıyla mevcut düzenlemenin güncellenmesi ihtiyacı giderilmiştir. Tebliğ ile; birleşmeye esas alınacak finansal tabloların tarihi ile birleşme sözleşmesinin nihai olarak onaylanacağı genel kurul toplantı tarihi arasındaki süre ile ilgili hükümler yeniden düzenlenmiş ve belirli koşulların varlığı halinde birleşme işlemleri kolaylaştırılmıştır. Ayrıca, duyuru metnlerinin ve eki birleşme sözleşmelerinin gazetelerde ilan zorunluluğu kaldırılarak, ilgili ortaklıkların internet sitelerinde ve/veya Kamuyu Aydınlatma Platformu’nda kamuya duyurulmalarına olanak sağlanmıştır (08/05/2010 tarih ve 27575 sayılı Resmi Gazete).
15. Portföy Yöneticiliği Faaliyetine ve Bu Faaliyette Bulunacak Kurumlara İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 119) ile, PYŞ’lerin faaliyet kapsamı genişletilmiş, girişim sermayesi yatırım ortaklıkları PYŞ Tebliğ kapsamında yetkili kurumlar arasında tanımlanmış, girişim sermayesi portföy yönetimi hizmeti sunan yetkili kurumlarda, münhasıran bu hizmeti sunmak üzere istihdam edilen yönetici ve ihtisas personeline lisans sahibi olunması şartının aranmamasına yönelik düzenleme yapılmıştır (02/07/2010 tarih ve 27629 sayılı Resmi Gazete).
16. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 28) ile, GSYO’ların girişim sermayesi yatırımlarındaki payının artırılması, faaliyet alanlarının genişletilmesi, KOBİ niteliğindeki şirketlere yapılacak yatırımların özendirilmesi, GSYO’larla beraber

hareket edebilecek yabancı yatırımcılar ile girişim şirketlerine kaynak aktarımının kolaylaştırılması ve SPK mevzuatına tabi olmadan bu faaliyeti yürüten kuruluşlar ile rekabet edebilmelerine imkân sağlanması amaçlanmıştır (04/07/2010 tarih ve 27631 sayılı Resmi Gazete).

17. Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 39) ile, yatırım fonlarına günlük en fazla yüzbinde on oranında yönetim ücreti limiti getirilmiş ve kurucuların yönetim ücretlerini kendi internet sitesinden açıklaması zorunluluğu ile birlikte, sektördeki rekabeti başlatmak ve yatırımcıları bu konu hakkında bilinçlendirmek amaçlanmıştır. Ayrıca yapılan değişiklikle, koruma amaçlı ve garantili yatırım fonlarının paylarının bütün dağıtım kanalları yoluyla satılabilmesi, menkul kıymet yatırım ortaklıkları dışındaki yatırım ortaklıklarına yapılan yatırımlarda yatırım sınırlarının gevşetilmesi ve katılma payı geri dönüşlerinde oluşan nakit ihtiyacını karşılamak amacı korunmak üzere tüm yatırım fonlarının İMKB repo ve ters repo piyasasında ve borsa dışında repo işlemi yapabilmelerine imkan sağlanmıştır (07/08/2010 tarih ve 27665 sayılı Resmi Gazete).
18. Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 25) ile borçlanma aracı ihracı için esas sözleşmede hüküm bulunmasına ilişkin hüküm kaldırılmış, kayda alma belgesinin, Kurul kaydına alınmayı takiben, satılması planlanan borçlanma aracı tutarına ilişkin olarak her satıştan önce teslim alınmasına ilişkin düzenleme getirilmiş ve borçlanma araçlarının halka arzı dolayısıyla yayımlanacak ilan ve reklam metnlerinin, yayım tarihinden en az 2 işgünü önce Kurul'a sunulması zorunluluğu kaldırılarak madde metni pay ihraçlarına ilişkin tebliğ ile paralel hale getirilmiştir (12/09/2010 tarih ve 27697 sayılı Resmi Gazete).
19. Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının ve Depo Sertifikalarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 44 sayılı Tebliğ) ile ülkemiz sermaye piyasalarının küresel piyasalara entegrasyonunun hızlanması, özellikle küresel piyasalarda güvenilirliği yüksek şirketler ve/veya kurumlarca ülkemizde yabancı sermaye piyasası araçlarının ihraç edilmesi ve Türk sermaye piyasalarında gerek araç çeşitliğinin sağlanması gerekse piyasa derinliğinin artırılmasını teminen yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının Kurul kaydına alınması, halka arz ve satışına dair esaslar yeniden düzenlenmiştir. Tebliğ ile getirilen yenilikler arasında, yabancı hisse senetlerinin Türkiye'de halka arz yoluyla satışının depo sertifikaları aracılığıyla yapılma zorunluluğunun kaldırılarak yabancı hisse senetlerinin ülkemizde halka arz edilebilme imkânı getirilmesi, ülkemizde halka arz edilecek yabancı sermaye piyasası araçlarının, çıkarıldıkları ülkede bir borsaya kote edilmiş olma zorunluluğunun kaldırılarak herhangi bir borsada kote edilmemiş yabancı sermaye piyasası araçlarının Türkiye'de halka arzına, kotasyon başvurusunun yatırımcının korunması veya benzer bir gerekçeyle reddedilmemiş olması şartıyla imkân tanınması ve yabancı sermaye piyasası araçlarının satışında yabancı ortaklıklar tarafından temsilci atanmasının zorunlu hale getirilmesi, yabancı ortaklıklara ait finansal raporların, payları borsada işlem gören ortaklıklar için kabul edilen muhasebe standartlarına veya uluslararası genel kabul görmüş muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanması zorunluluğunun getirilmesi sayılabilir (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).

20. Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 42) ile payları borsada işlem görmeyen halka açık ortaklıkların paylarının borsada işlem görebilmesi hususunda, “Kurul kaydından çıkarılmaya ilişkin muafiyet şartlarının sağlanmaması koşulu” son durum itibarıyla ve son yıllık mali tablolar ile sınırlandırılmıştır (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).
21. Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına ilişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 26) ile borçlanma aracı ihraçlarında özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin madde yürürlükten kaldırılmıştır (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).
22. Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 70) ile borçlanma aracı ihraççıların özel durum açıklaması yapma yükümlülüğü ile ilgili olarak, borçlanma araçları sadece izahname düzenlenerek halka arz edilen ve bir borsada işlem gören ortaklıklar için özel durum açıklaması yapma yükümlülüğü getirilmiş, tahsisli olarak ihraç edilen veya nitelikli yatırımcılara satılan borçlanma aracı ihraççıların özel durum açıklaması yapma yükümlülüğünün bulunmadığı hususu açıklığa kavuşturulmuştur (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).
23. İhraç Ettiği Sermaye Piyasası Araçları Bir Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıkların Özel Durumlarının Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 71) ile tahsisli olarak ihraç edilen veya nitelikli yatırımcılara satılan borçlanma aracı ihraçlarının Seri: VIII No: 57 sayılı Tebliğ hükümlerine dahil olmadığına ilişkin düzenleme yapılmıştır (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).
24. Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 72) ile halka arzlarda pay bedellerinin ödenme şekline bağlı olarak halka arz gelirinde değişikliğe sebep olabilecek teşvik v.b. mekanizmalara imkan tanınmıştır (23/10/2010 tarih ve 27738 sayılı Resmi Gazete).
25. Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile; hesap türleri, aracı kuruluş hesabı ve sermaye piyasası araçlarının teslimi ve hak sahipliği bilgilerinin oluşturulmasına ilişkin düzenlemelerde değişiklik yapılmıştır (13/11/2010 tarih ve 27758 sayılı Resmi Gazete).
26. Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 73) ile Kamuyu Aydınlatma Platformu’nda Nitelikli Elektronik Sertifika kullanımına ilişkin düzenleme yapılmıştır (17/12/2010 tarih ve 27788 sayılı Resmi Gazete).

5.1.3. Kurul Kararları

1. Kurulumuzun 10/06/2004 tarih ve 24/705 sayılı Kurul İlke Kararı’nın (a) bendinin “Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım ortaklıklarının, paylarının halka arzından önce Türk Ticaret Kanunu’nda öngörülen prosedürü takip

ederek, halka arz tanımına girecek uygulamalara yer verilmemek ve halka arz öncesinde kar dağıtımı yapılmamak kaydıyla sermaye artırımını yapabileceklerine,” şeklinde değiştirilmesine ve (c) bendinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin kararı (14/01/2010 tarih ve 01/21 sayılı Kurul Kararı).

2. Halka açık anonim ortaklıkların 2009 yılı faaliyetlerinden elde ettikleri karlara ilişkin olarak, payları borsada işlem gören halka açık anonim ortaklıklar için yapılacak temettü dağıtımı konusunda herhangi bir asgari kar dağıtım zorunluluğu getirilmemesine ve söz konusu ortaklıklar için kar dağıtım zorunluluğunun kaldırılmasına, payları borsada işlem görmeyen halka açık anonim ortaklıklar içinse Seri: IV No: 27 sayılı Tebliğ’de ve ortaklıkların esas sözleşmelerinde yer alan hükümlerin uygulanmasına devam edilmesine, konsolide finansal tablo düzenleme yükümlülüğü bulunan şirketlerin, yasal kayıtlarında bulunan kaynaklarından karşılanabildiği sürece, net dağıtılabilir kar tutarını, Kurulumuz düzenlemeleri çerçevesinde hazırlayıp kamuya ilan edecekleri konsolide finansal tablolarında yer alan net dönem karlarını dikkate alarak hesaplamalarına, payları borsada işlem gören anonim ortaklıklarca alınacak kar dağıtım kararlarına ilişkin yapılacak özel durum açıklamasının ekinde kar dağıtım tablolarının da hazırlanarak kamuya duyurulmasına ilişkin karar (27/01/2010 tarih ve 2/51 sayılı Kurul Kararı) .
3. Sermaye Piyasası Kanunu’nun 22/e maddesinin Kurulumuza verdiği yetki kapsamında, Sermaye Piyasası Kanunu’nun 46’ncı maddesinin (g) ve (h) bentleri uyarınca Kurulumuz tarafından faaliyetleri geçici olarak durdurulan aracı kurumların bağımsız denetim yükümlülüğünden muaf tutulmaları hallerine ilişkin karar (12/02/2010 tarih ve 3/103 sayılı Kurul Kararı).
4. Payları İMKB’de işlem gören şirketlerin kamuya açıklanan 31/12/2008 tarihli finansal tablolarına ilişkin olarak Kurulumuzca yapılan incelemeler neticesinde söz konusu şirketlerin finansal tablolarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Kurulumuz düzenlemeleri kapsamında birtakım aksaklıklarına işaret edilerek anılan standart ve düzenlemelere uyum konusunda uyarı yapılmasına ilişkin karar (12/02/2010 tarih ve 3/71 sayılı Kurul Kararı).
5. Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşların yönetici ve bağımsız denetçilerinin, bağımsız denetim lisans belgesi olmaksızın çalışabilecekleri son tarihin 31/12/2010 olarak belirlenmesine, 01/01/2010 tarihinden sonra sona erecek hesap dönemlerine ait finansal raporların bağımsız denetimine yönelik düzenlenecek sözleşmelerde, “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisans Belgesi” bulunmayan bağımsız denetçilerin 2010 yılında yapılacak lisanslama sınavlarına gireceklerini belgelemek koşuluyla bağımsız denetim sözleşmelerinde yer alabileceklerine, ancak söz konusu denetçilerin 31/12/2010 tarihine kadar bağımsız denetim lisanslarını alamamaları halinde, bağımsız denetim kuruluşlarının denetim kadrolarından çıkartılmaları ve bu denetçiler yerine ek sözleşme ile yeni denetçi belirlenmesi gerektiği hususlarında bağımsız denetim kuruluşlarının bilgilendirilmelerine, 01/01/2010 tarihinden sonra sona erecek hesap dönemlerine ait finansal raporların bağımsız denetimine yönelik düzenlenecek sözleşmelerde görev alacak sorumlu ortak başdenetçi ve denetçilerin “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisans Belgesi” sicil numaralarının bağımsız denetim sözleşmelerine yazılmasına ve sözleşme

düzenlenme tarihi itibarıyla lisans belgesi bulunmayan denetçilerin 2010 yılında yapılacak lisanslama sınavlarına gireceklerine dair bilgi ve belgelerin sözleşme ile birlikte Kurulumuza iletilmesine ilişkin karar (12/02/2010 tarih ve 3/106 sayılı Kurul Kararı).

6. Kurulumuz tarafından faaliyetleri geçici olarak durdurulan aracı kurumların; Kurulumuzun Seri: XI, No: 29 “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” uyarınca hazırladıkları 6 aylık ara dönem finansal tabloların inceleme (sınırlı bağımsız denetim), yıllık finansal tabloların ise bağımsız denetim yükümlülüğünden, Kurulumuz tarafından faaliyetlerin geçici olarak durdurulduğu tarihten sonraki dönemden başlamak üzere muaf tutulmasına, kendi talebi dışında bir nedenle faaliyetleri durdurulan aracı kurumların, faaliyetlerine yeniden başlaması durumunda, söz konusu yükümlülüğünün, faaliyete yeniden başlama tarihinden önceki en son dönem (6 aylık veya yıllık) finansal tablolardan geçerli olmak üzere yeniden uygulanmasına, kendi talebi ile faaliyetleri geçici olarak durdurulan aracı kurumların, Kurulumuzun geçici durdurma kararından sonraki ilk döneme ilişkin bağımsız denetim yükümlülüğünü yerine getirilmesi koşuluyla, geçici kapalılık sürecince diğer dönem finansal tablolarının bağımsız denetim yükümlülüğünden muaf tutulmasına ilişkin karar (12/02/2010 tarih ve 3/103 Sayılı Kurul Kararı).
7. Vadeli işlemler aracılık şirketlerinin, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği’ne üye olmalarına gerek olup olmadığı hususuna ilişkin karar (19/02/2010 tarih ve 4/126 sayılı Kurul Kararı).
8. Sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya yetkili kılınmış olan vadeli işlemler aracılık şirketlerinin Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği üyeliği bakımından “aracı kurum” statüsünde sayılmasına ilişkin karar (19/02/2010 tarih ve 4/128 sayılı Kurul Kararı)
9. Aracı kuruluş varantlarının Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdinde kayden izlenerek müşteri ismine saklanmasına, söz konusu kıymetler için yatırımcılar tarafından blokaj koyma imkanının sağlanmasına ve aracı kuruluş varantlarının işlem yapma yasağına konu kıymetler arasında yer almasına ilişkin karar (19/03/2010 tarih ve 6/217 sayılı Karar)
10. Aracı kurumlar tarafından bilanço ve mizanlarında ertelenmiş vergi alacağı niteliğinde muhasebeleştirilmiş ve serbestçe kullanılabilir nitelikte olmayan aktif kalemlerin, sermaye yeterliliği uygulaması bakımından, özsermayeden indirim kalemi olarak kabul edilmesine ilişkin karar (02/04/2010 tarih ve 8/275 sayılı Kurul Kararı).
11. “Vadeli İşlem Sözleşmeleri ve İleri Valörlü Tahvil Bono İşlemlerine İlişkin Esaslar” başlıklı 16/12/2005 tarih ve 52/1488 sayılı Kurul ilke kararının üçüncü bölümünün “III. Emeklilik yatırım fonları portföylerine dahil edecekleri vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili olarak bu ilke kararının II. Bölümünde belirtilen esaslara tabidir.” şeklinde değiştirilmesine, Emeklilik Yatırım Fonlarının Portföylerine Dahil Edecekleri Vadeli İşlem Sözleşmelerini düzenleyen 17/02/2006 tarih ve 8/172 sayılı Kurul ilke kararının yürürlükten kaldırılmasına, “Menkul Kıymet Yatırım Fonlarının Risk Yönetim Sistemlerine İlişkin İlkeler” başlıklı 28/09/2007 tarih ve 35/1012 sayılı Kurul ilke kararının birinci bölümünün ilk paragrafının sonuna

“Türev araçlara yatırım amacıyla taraf olan emeklilik yatırım fonlarının da bu ilke kararı çerçevesinde risk yönetim sistemi oluşturmaları gerekmektedir. “ hükmünün eklenmesine, “Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarının Vadeli İşlem Sözleşmeleri ve İleri Valörlü Tahvil Bono İşlemlerine İlişkin Esaslar” başlıklı 16/12/2005 tarih ve 52/1488 sayılı Kurul ilke kararının Genel İlkeler Başlıklı birinci bölümünde yer alan yatırım ortaklıklarının opsiyon sözleşmelerine taraf olamayacaklarına ilişkin hüküm kapsamından çıkarılmasına, “Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarının Taraf Olacakları Borsa Dışı Opsiyon Sözleşmelerine İlişkin İlkeler” başlıklı aşağıda yer verilen esasların 16/12/2005 tarih ve 52/1488 sayılı ilke kararına eklenmesine ilişkin karar (01/07/2010 tarih ve 19/592 sayılı Kurul Kararı).

12. Sermaye Piyasası Kanunu’nun 50. maddesinin (a) bendinde yer verilen banka ve sigorta şirketlerinin kuruluş, denetim, gözetim, muhasebe, mali tablo ve rapor standartları konularında kendi özel kanunlarındaki hükümlere tabi olmalarına ilişkin hükme paralel olarak, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri gibi BDDK düzenlemelerine tabi olan finansal kuruluşların Kurulumuz mevzuatı çerçevesinde yapılan başvurularının değerlendirilmesi dahil, Kurulumuzca getirilen finansal tablo hazırlanması ve bağımsız denetim yükümlülükleri kapsamında kendi özel düzenlemeleri uyarınca hazırlanan finansal tablo ve bağımsız denetim raporlarının esas alınmasına ilişkin Karar. (01/07/2010 tarih ve 19/577 sayılı Kurul Kararı)
13. “Fiili Dolaşımdaki Pay Oranı” kavramını tanımlayan ve bu oranın hesaplanmasında hangi tür payların fiili dolaşımdaki pay oranı tanımı dışında tutulacağını belirleyen kararlar (23/07/2010 tarih ve 21/655 sayılı, 19/08/2010 tarih ve 24/729 sayılı Kurul Kararları).
14. Yatırım fonlarının risk yönetim sistemlerine ilişkin ilkelerin belirlendiği 10/10/2007 tarih ve 36/1038 sayılı İlke Kararı’na ikinci paragrafı olarak “Yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının borsa dışında taraf olacakları ters repo işlemlerinin karşı tarafı olabilmek için yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olunması gerekmektedir. Karşı tarafın yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olma koşulunun değerlendirilmesinde birinci paragraftaki hükümler uygulanır.” ifadesinin eklenmesine ilişkin karar (23/07/2010 tarih ve 21/640 sayılı Kurul Kararı).
15. Emeklilik yatırım fonlarının, Kurulumuzun 16/12/2005 tarih ve 52/1488 sayılı ilke kararının “Menkul Kıymet Yatırım Fonları, Emeklilik Yatırım Fonları ve Yatırım Ortaklıklarınca İMKB Tahvil Bono Piyasası Kesin Alım Satım Pazarı’nda İleri Valörlü Olarak İşlem Gerçekleştirilmesine İlişkin Genel Kurallar ve Değerleme Esasları” başlıklı V. bölümünün (B) bendi kapsamında çıkartılmasına ve aynı bölümün (A) bendi kapsamına alınmasına ilişkin karar (23/07/2010 tarih ve 21/640 sayılı Kurul Kararı).
16. İMKB’de payları işlem gören şirketlerin paylarının alım satım esaslarının farklılaştırılmasına yönelik olarak şirketlerin halka açık piyasa değeri, fiili dolaşımdaki pay sayısı ve yatırım ortaklıklarının borsa fiyatının birim pay değerine oranı gibi kriterler esas alınarak payların işlem esaslarını A, B ve C Grubu olmak üzere ayıran Kurul Kararları (23/07/2010 tarih ve 21/657 sayılı, 23/09/2010 tarih ve 28/821 ve 28/824 sayılı Kurul Kararları).

17. Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçerli olmak üzere haklarında işlem yasağı getirilen tüm gerçek ve tüzel kişilerin söz konusu yasaklarını 01/10/2010 tarihi itibarıyla kaldıran karar (30/07/2010 tarih ve 22/678 sayılı Kurul Kararı).
18. Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapma yasağının uygulama ilke ve esaslarının belirlendiği Kurulumuzun 28/09/2007 tarih ve 35/1022 sayılı İlke Kararı'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kararlar (12/08/2009 tarih ve 25/706 sayılı, 11/12/2009 tarih ve 35/1067 sayılı, 24/12/2009 tarih ve 37/1130 sayılı, 14/06/2010 tarih ve 17/531 sayılı, 30/07/2010 tarih ve 22/678 sayılı Kurul Kararları).
19. Payları Borsa'da işlem gören yatırım ortaklıkları dışındaki şirketlerin kendi istekleri ile Borsa kotundan çıkmak istemeleri durumunda uygulanacak ve başvuru merciinin Borsa olduğuna ancak Kurulumuzun çağrı düzenlemeleri çerçevesinde çağrıda bulunmak amacıyla da Kurulumuza başvurulmasının zorunlu olduğuna ve söz konusu sürecin yürütülmesinde esas alınacak ilke ve esaslara ilişkin karar (30/07/2010 tarih ve 22/675 sayılı Kurul Kararı)
20. 2010 yılı Eylül ayı sınav sonuçlarının açıklanması ile sona erecek olan geçiş sürecinin 2010 yılı Kasım dönemi lisanslama sınavının sonuçlarının açıklanmasına kadar ertelenmesine ilişkin karar (02/09/2010 tarih ve 26/784 sayılı Kurul Kararı).
21. Kurulumuzca haklarında SPKn'nin 47 nci maddesinin (I-A) ve (I-B) bendi kapsamında suç duyurusunda bulunulan ve lisansları iptal edilen şahısların lisans iptallerinin 01/10/2010 tarihi itibarıyla kaldırılmasına ilişkin karar (23/09/2010 tarih ve 28/822 sayılı Kurul Kararı).
22. Yatırımcıların nakit ve menkul kıymet virman taleplerinin, aracı kurumlar tarafından ilgili mevzuat ve sözleşme hükümlerinde yer almayan şartlara bağlanamayacağına ilişkin karar (23/09/2010 tarih ve 28/813 sayılı Kurul Kararı).
23. Seri: I, No: 40 sayılı "Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca yapılan pay satışlarına ilişkin başvurular kapsamında, anılan Tebliğ'in 26'ncı maddesi hükmüne aykırı birtakım uygulamalara rastlanmış olması nedeniyle söz konusu Tebliğ hükmüne uyum konusunda azami özen ve dikkatin gösterilmesi gerektiğine ilişkin karar (06/10/2010 tarih ve 29/887 sayılı Kurul Kararı).
24. Seri: V, No: 46 sayılı "Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'in 60'ıncı maddesinde Kurulumuza tanınan yetki çerçevesinde "varlık yönetim şirketleri'nin iştirak sınırına dahil olmayan şirket türleri arasında sayılmasına ilişkin karar (06/10/2010 tarih ve 29/865 sayılı Kurul Kararı).
25. Payları Borsa'da işlem gören yatırım ortaklıkları ve finansal kuruluşlar dışında kalan şirketlerin vermiş oldukları teminat, rehin ve ipoteklerin 09/09/2009 tarih ve 28/780 sayılı Kurul Kararı çerçevesinde incelenmesi neticesinde, söz konusu Kurul Kararı'nda belirtilen gereklilikleri yerine getirmeyen ve/veya eksik yerine getiren şirketlere ilişkin olarak, Karar'ın ilk yılı olması nedeniyle bu aşamada herhangi bir ceza tesis edilmemesine, ancak şirketlerin bu kapsamdaki yükümlülüklerini önümüzdeki dönemde de yerine getirmemeleri durumunda

haklarında Kurulumuzca işlem tesis edilebileceğine ve Karar'ın uygulanmasına ilişkin bazı tereddütlerin giderilmesine ilişkin karar (27/10/2010 tarih ve 32/927 sayılı Kurul Kararı).

26. Kurulumuzun 05/04/2007 tarihli ve 13/404 sayılı kararının ikinci fıkrasının (A) bendinin (d) alt bendinde yer alan "Kurucu olacak gerçek ve tüzel kişilerin menkul kıymet yatırım ortaklığı kurucusu olmanın gerektirdiği mali güç, itibar ve sermaye piyasası alanında yeterli tecrübeye sahip olmaları" şeklindeki ifadenin "Kurucu olacak gerçek ve tüzel kişilerin menkul kıymet yatırım ortaklığı kurucusu olmanın gerektirdiği mali güç, itibar ve yeterli tecrübeye sahip olmaları" şeklinde değiştirilmesine ilişkin karar (27/10/2010 tarih ve 32/958 sayılı Kurul Kararı).

5.2. DEVAM EDEN DÜZENLEME VE DİĞER ÇALIŞMALAR

Kurulumuzca başlanmış olup 2010 yıl sonu itibariyle devam eden düzenleme ve diğer çalışmalar ana başlıkları itibariyle aşağıda verilmiştir:

- Sermaye Piyasası Kanununun günün koşullarına ve AB düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi,
- Aracılık faaliyetlerinin MiFID kapsamında yeniden tasarlanması çalışmaları,
- Aracı kurumların sermaye yeterliliği ölçümlerinin riske daha duyarlı hale getirilmesi ve BASEL-II düzenlemeleri kapsamındaki çalışmalar,
- Tezgahüstü türev araçların alım satımına ilişkin aracı kuruluşlara ilişkin düzenlemeler,
- Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Seri: V, No: 6 sayılı Tebliğ'de günün koşullarına uygun düzenlemeler getirilmesi amacıyla değişiklik çalışması,
- Aracı Kurumların karşılaştıkları uyuşmazlıkların çözümüne yönelik olarak alternatif yöntemlerin değerlendirilmesi,
- Kaldıraçlı döviz işlemlerine ilişkin düzenleme çalışmaları,
- Kurumsal yatırımcıların büyük miktarda likidite ihtiyacını karşılamak üzere dark pool (karanlık havuz) sistemine ilişkin düzenleme çalışmaları,
- Menkul kıymet ödünç mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar,
- Aracı kuruluşların işlem maliyetlerinin rekabet edilebilir düzeye getirilmesine yönelik çalışmalar,
- DİBS'lerin MKK bünyesinde kayden izlenmesine ilişkin çalışmalar,
- İstanbul Menkul Kıymetler ve İstanbul Altın Borsası özelleştirilme çalışmalarına devam edilmesi,
- Takas ve saklama kurumlarına ilişkin düzenlemelerin geliştirilmesi,
- Karbon ve sera gazı salınımı ticareti kapsamında türev ürünler geliştirilmesine yönelik çalışmalara destek olunması,
- Enerji ürünlerine ve emtiaya dayalı spot ve vadeli piyasaların geliştirilmesi,
- Sermaye Piyasası Lisanslama, Eğitim ve Sicil Merkezi'nin faaliyete geçmesine ve ortaklık yapısının belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması,

- AB tarafından onaylanan “Sermaye Piyasası Kurulu’nun Güçlendirilmesi” başlıklı Projenin, “Muhasebe Alanında Düzenleme Taslaklarının Hazırlanması ve Eğitim” ve “SPK’nın İdari Kapasitesinin Artırılması ve Uygulamaların Tesis Edilmesi” bileşenleri ile bilgi teknolojileri kapasitesinin geliştirilmesine yönelik “Stratejik Bilgi Sistemi Planı (Strategic Information System Plan – SISP)”, “Elektronik Veri Toplama ve Başvuru Sistemi (Electronic Data Gathering and Application System – EDGAS)” ve “İleri Gözetim Sistemi (Advance Surveillance System – ASUR)” bileşenlerine ilişkin ihale dokümanlarının tamamlanması, Sermaye Piyasası Lisanslama, Eğitim ve Sicil Merkezi’nin faaliyete geçmesine yönelik çalışmaların tamamlanmasından sonra “Lisanslama ve Eğitim Merkezinin Geliştirilmesi” bileşeni ile ilgili ihale dokümanlarının hazırlanması,
- Yatırımcılar arasındaki bilgi asimetrisinin ortadan kaldırılması, şeffaf ve güvenilir bir yatırım ortamı oluşturulması için gerekli olan kamuyu aydınlatma sisteminin etkinliğinin artırılmasına yönelik olarak geleceğe yönelik bilgilerin kamuya açıklanma esaslarının belirlenmesine ilişkin çalışma,
- Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliği çerçevesinde Sermaye Piyasası Mevzuatı’nda yapılacak değişikliklere ilişkin çalışma,
- Kira sertifikalarının ihracını kolaylaştırıcı vergisel düzenlemeler bakımından ilgili kamu kurumlarıyla birlikte yürütülen çalışmalar,
- İstanbul Finans Merkezi projesi kapsamında faizsiz finansal araçların geliştirilmesine yönelik çalışmalar,
- Yabancı şirketlerin kotasyonunu kolaylaştırıcı mevzuat değişikliklerine ilişkin ilgili kamu kurumlarıyla yürütülen çalışmalar,
- Yabancı şirketler tarafından Türk Lirası bazında düzenlenmiş borçlanma araçlarının hem yurt içinde hem de yurt dışında ihracı için yatırım bankaları ve uluslararası kuruluşlar ile yürütülen çalışmalar,
- Yabancı menkul kıymetlerin doğrudan kotasyonu yoluyla ve yalnızca kurumsal yatırımcıların işlem yapabileceği bir Pazar oluşturulmasına yönelik çalışmalar,
- Yerel yönetimlerin ihtiyaç duydukları finansman modelleri ile sigortalı ihraca ilişkin düzenlemeler konusunda ilgili kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve diğer kuruluşlar ile birlikte yürütülen çalışmalar,
- Kurumsal Yönetim İlkeleri’nin Avrupa Birliği mevzuatı, uluslararası gelişmeler ve piyasanın talepleri doğrultusunda gözden geçirilmesi yönünde çalışmalar,
- KOBİ’lerin sermaye piyasaları yoluyla finansmanına ilişkin çalışmalar,
- Bölünme işlemlerinde uygulanacak esaslar ile ilgili mevzuat çalışmaları,
- Yurtdışında “Mortgage” olarak adlandırılan “Konut Finansmanı” Kanun Tasarısına ilişkin ikincil düzenlemelerden olan İpotek Finansmanı Kuruluşları’na ilişkin düzenleme çalışmaları,
- Girişim sermayesi fonlarının kuruluşuna imkan sağlayacak düzenlemelerin yapılması,
- Gayrimenkul yatırım fonlarının kuruluşuna imkan tanınması,
- AB’ye uyum çerçevesinde hazırlanmakta olan Kanun’la birlikte Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıklarının kuruluşuna ilişkin yasal altyapının oluşturulması.

5.3. KAYDA ALMA

SPKn uyarınca ihraç ve halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının Kurula kaydettirilmesi zorunludur. Kamuyu aydınlatmanın esas olduğu kayda alma sisteminde, sermaye piyasası aracı ihracı için yapılan başvurular, izahname ve sirkülerlerin ortaklık ve halka arz olunacak sermaye piyasası aracına ilişkin, mevzuatta öngörülen bilgileri içerip içermediği dikkate alınarak, kamunun aydınlatılması çerçevesinde incelenir. İhraç başvurusunun incelenmesi hukuki ve mali boyutları dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında ilk halka arz başvurularının tamamında, diğer ihraçlar için ise gerekli görüldüğü zamanlarda ilgili ortaklığın merkez ve tesislerinde inceleme yapılmaktadır.

İncelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek, başvuru konusu sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir. Ayrıca, Kurul taraf ından sermaye piyasası araçlarının kayda alınması, resmi bir teminat niteliği taşımamaktadır.

Tablo 5.1. Kayda Alma Başvuruları ve Sonuçları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
Hisse Senedi	152	118
Halka Açık Anonim Ortaklıklar (*)	117	94
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	19	10
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	4	4
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları	12	10
Katılma Payları	53	45
Emeklilik Yatırım Fonu Payları	14	14
Finansman Bonosu	2	1
Banka Bonosu	10	9
Tahvil (**)	29	26
Varant	2	1
Toplam	262	214
Kaynak: SPK		

(*) Halka açılma başvurularını da içermektedir.

(**) Sonuçlandırılan bir başvuruda, talep yeterli gelmediğinden ihraç iptal edilmiştir.

Bu kapsamda 2010 yılında, halka arz veya ihraç olunacak hisse senetlerinin, borçlanma araçlarının, katılma payları ile emeklilik yatırım fonu paylarının Kurulumuz kaydına alınması için yapılan başvurular değerlendirilmiştir. Kayda alma başvuruları ve sonuçları hakkında yukarıda rakamsal bilgi verilmektedir (Tablo 5.1).

5.4. İZİN

5.4.1. Aracı Kuruluşlara Yönelik İzinler

Sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını ve tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını teminen, sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak aracı kuruluşların faaliyette bulunabilmeleri için gerekli koşullar Kurulumuzca belirlenmektedir. Bu kapsamda; aracı kurum ve bankaların sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmaları, merkez dışı örgüt açmaları, ortaklık yapılarının değişmesi, esas sözleşmelerinde değişiklik yapılması Kurul iznine tabi bulunmaktadır.

Mevcut durumda Kurul iznine tabi olarak gerçekleştirilebilen faaliyetler ile bu faaliyetleri gerçekleştirebilecek kurumlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.2. SPK İznine Tabi Faaliyetler ve Bu Faaliyetleri Yürütebilecek Kuruluşlar

Faaliyet Konusu	Aracı Kurumlar	Mevduat Kabul Etmeyen Bankalar (Yatırım Bankaları)	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı	✓	✓ Borsa Dışında	✓ Borsa Dışında
Halka Arza Aracılık	✓	✓	
Menkul Kıymetlerin Geri Alma veya Satma Taahhüdü ile Alım Satımı (Repo-Ters Repo)	✓	✓	✓
Portföy Yöneticiliği	✓	✓	
Yatırım Danışmanlığı	✓	✓	
Kredili Menkul Kıymet, Açığa Satış ve Menkul Kıymetlerin Ödünç Alma ve Verme İşlemleri	✓		
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık	✓	✓	✓

Kaynak: SPK

Bu çerçevede, yukarıda yer alan faaliyet konularına ilişkin izin başvuruları Kurulumuz uzmanlarınca incelenmekte ve karara bağlanmak üzere Kurul Karar Organına sunulmaktadır.

2010 yılı içerisinde aracı kuruluşlar tarafından Kurulumuza iletilen izin başvurularına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.3. Aracı Kuruluş Başvuruları

Yapılan Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlanan Başvuru Sayısı
Faaliyet İzni Başvuruları	16	16
Merkez Dışı Örgüt Başvuruları	29	24
Ortaklık Yapısı Değişikliği	47	42
Aracı Kurumların Esas Sözleşme Tadili	36	36
TOPLAM	128	118
Kaynak: SPK		

5.4.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Kolektif yatırım kuruluşlarının işleyişleri ile kamuyu aydınlatma esaslarının daha sağlıklı ve şeffaf bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla, kolektif yatırım kuruluşlarından;

- Yatırım fonlarının kuruluş, içtüzük, kurucu ve tür değişiklikleri, birleşme ile tasfiyeleri,
- Menkul kıymet/gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş/dönüşüm, esas sözleşme değişikliği, kayıtlı sermaye sistemi tavan artırımı ile portföy işletmeciliği yetki belgesi alması,
- Portföy yönetim şirketlerinin ise kuruluş, faaliyet, portföy işletmeciliği ve yatırım danışmanlığı yetki belgesi alması ile çeşitli kuruluşlarla acentelik tesis etmesi,

Kurul iznine tabi bulunmaktadır.

Buna göre söz konusu kuruluşlar tarafından 2010 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin dağılım aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 5.4.).

Tablo 5.4. Kolektif Yatırım Kuruluşları Başvuruları

Başvurunun Türü	YATIRIM FONU*		YATIRIM ORTAKLIĞI**		GAYRİMENKUL YAT. ORT.		PORTFÖY YÖNETİM ŞİR.		TOPLAM	
	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru
Kuruluş/Kayda Alma/Dönüşüm	60	52	3	1	1	1	5	4	72	60
Halka Arz/Tutar Artırımı	114	102	-	-	7	6	-	-	121	109
Çağrı/Muafeffet/Pay Devri	-	-	4	2	3	2	2	2	9	6
Birleşme	1	1	-	-	1	1	-	-	2	2
Tasfiye	31	22	-	-	-	-	-	-	31	22
Esas Sözleşme /İçtüzük/İzahname Değişikliği	122	112	8	7	2	1	-	-	132	120
Sermaye Artırımı	-	-	8	6	22	22	2	2	32	30
KSS Tavan Artırımı	-	-	2	2	6	6	-	-	8	8
Diğer(1)	125	111	11	10	39	30	6	5	181	156
TOPLAM	453	400	36	28	81	69	15	13	588	513
(1) Ek süre, görüş vb. başvuruları içermektedir. *Emeklilik yatırım fonu başvuruları dahildir. **Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı başvuruları dahildir.										
Kaynak: SPK										

5.4.3. Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin İzinler

Gerek hisse senetleri borsada işlem gören, gerekse diğer halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırım prosedürünün kolaylaştırılması ve halka açık anonim ortaklıkların çeşitli işlemlerinde hissedarlarının korunmasını teminen;

- Kayıtlı sermaye sistemine geçiş ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi,
- Birleşme, devir ve bölünmeler,
- Esas sözleşme değişiklikleri,
- Çağrı yoluyla hisse senedi veya vekalet toplanması, çağrıda bulunmadan muafiyet talepleri,
- Çok uluslu şirketlerin Türkiye'deki iştiraklerinin çalışanlarına hisse senedi edindirme planları,
- Kağıt ithalleri,
- Ortaklıkların Kurul kaydına alınmaları,
- Ortaklıkların Kurul kaydından çıkarılmaları,
- Kurul iznine tabi bulunmaktadır.

Bu çerçevede, halka açık anonim ortaklıklar tarafından 2010 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin nicel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.5. Halka Açık Anonim Ortaklıkların Başvuruları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
KSS'ye Geçiş ve Tavan Yükseltme	47	41
Birleşme, Devir, Bölünme	13	12
Çağrıda Bulunma ve Çağrıdan Muafiyet	15	11
Esas Sözleşme Değişiklikleri	162	154
Çokuluslu Şirket Çalışanlarına His.Sen. Edindirme İşl.	22	21
Ortaklıkların Kurul Kaydına Alınması	0	0
Ortaklıkların Kurul Kaydından Çıkarılması	22	14
Kağıt İthal İzni	1	1
Sermaye Azaltımı	6	6
Toplam	288	260
Kaynak: SPK		

5.4.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Bağımsız denetim kuruluşları, ortaklıkların ve sermaye piyasası kurumlarının kamuya açıklanacak veya Kurulumuz tarafından istenecek finansal tablolarının, genel kabul görmüş muhasebe kavram, ilke ve standartlarına uygunluğu ile bilgilerin doğruluğunun ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtıp yansıtmadığının, bağımsız denetçileri vasıtasıyla bağımsız denetim ilke ve kurallarına göre, defter, kayıt ve belgeler üzerinden incelenmesinden ve tespit edilen sonuçların rapora bağlanmasından sorumludur.

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşların başvuruları Kurulumuzca değerlendirilerek, gerekli şartları taşıyanlar Kurulumuzun Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşlar Listesi'ne (Liste) alınmaktadır. 2010 yılında 1 kuruluşun sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirilerek Liste'ye alınmasına, 4 kuruluşun ise Liste'den çıkarılmalarına ilişkin başvuruları olumlu sonuçlandırılmıştır. 2010 yılı sonu itibariyle Liste'de toplam 92 bağımsız denetim kuruluşu bulunmaktadır.

5.4.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Kurulumuzun Seri: VIII, No: 51 "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca, derecelendirme faaliyeti; kredi derecelendirmesi ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetlerini kapsamaktadır. Tebliğ'de, kredi derecelendirmesi "işletmelerin risk durumları ve ödeyebilirliklerinin veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası araçlarının anapara, faiz ve benzeri yükümlülüklerinin vadelerinde karşılanabilirliğinin derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyeti"; kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi ise, "işletmelerin Kurulca yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumlarının derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyeti" olarak tanımlanmıştır.

2010 yılı sonu itibariyle ülkemizde kurulan 6 derecelendirme kuruluşu sermaye piyasasında kredi derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere ve 4 derecelendirme kuruluşu sermaye piyasasında kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirilmiş bulunmaktadır.

5.5. GÖZETİM

Sermaye piyasasında gözetim faaliyetleri, yatırımcıların korunması, piyasaların adil, etkin ve şeffaf bir biçimde işlemesinin güvence altına alınması ve sistemik riskin azaltılması amaçlarıyla:

- Halka açık anonim ortaklıklar ile sermaye piyasası işlemlerinin ve kurumlarının izlenmesi suretiyle mevzuata aykırı fiillerin ve muhtemel risklerin tespit edilerek mevzuat çerçevesinde işleme tabi tutulması,
- Gözetim faaliyetleri sırasında yapılan tespitler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar çerçevesinde mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması

suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, Kurulca yürütülen gözetim ve izleme faaliyetlerine ilişkin bilgiler izleyen bölümlerde yer almaktadır.

5.5.1. Halka Açık Anonim Ortaklıkların Gözetimi

Mali Tabloların Revizyonu

Halka açık anonim ortaklıklardan payları borsalarda işlem görenler üçer aylık dönemler itibariyle mali tablolarını kamuya duyurmakta, diğer halka açık şirketler ise yılda bir defa olmak üzere mali tablolarının bir örneğini Kurul'a iletmek ve gerekli ilan yükümlülüklerini

yerine getirmek zorundadırlar. Bunun yanında, Borsa şirketlerinin yıllık ve altı aylık mali tablolarının bağımsız denetime, diğer halka açık ortaklıkların ise yıllık mali tablolarının bağımsız denetime tabi tutulma yükümlülüğü vardır.

Borsa şirketlerinin finansal raporları için risk bazlı ve diğer ilgili yöntemlere dayanan, Avrupa Birliği mevzuatına uygun bir gözetim sisteminin Kurulumuzca oluşturulması ve yürütülmesine ilişkin Hollanda Finansal Piyasalar Otoritesi (AFM) ile yürütülen ve 2009 yılında tamamlanan çalışma kapsamında belirlenen prensipler çerçevesinde 2010 yılında da borsa şirketlerinin finansal tablolarının gözetim faaliyetleri yürütülmeye devam edilmiştir. Bunun yanında, gözetim faaliyetleri sonucundaki varılan genel tespitlerin kamuya duyurulması suretiyle finansal tabloların kalitesinin iyileştirilmesi yönündeki çalışmalarımız da devam etmektedir.

Özel Durumların İzlenmesi

Kurul tarafından özel durum olarak belirlenen ve sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmelerin kamuya açıklanmasını, asimetrik bilgi dağılımının önlenmesini ve tasarruf sahipleri, ortaklar ve diğer ilgililerin zamanında, tam ve doğru bilgilendirilerek sermaye piyasasının açıklık ve dürüstlük içinde işleyişinin sağlanmasını teminen İMKB'de işlem gören şirketlerin KAP'ta yayınlanan özel durum açıklamaları izlenmekte, basında yer alan şirketler ile ilgili haberler takip edilerek, gerekli durumlarda idari işlemler tesis edilmektedir.

Öte yandan hisse senetleri borsada işlem görmeyen anonim ortaklıkların özel hal bildirimleri ise Kurul Haftalık Bülteni ile kamuya duyurulmakta olup, yatırımcıların daha hızlı ve etkin bir şekilde bilgilendirilmesini teminen, söz konusu özel hal bildirimlerinin doğrudan Kurul internet sitesinde kamuya duyurulmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Genel Kurul Toplantılarına Katılım

Gözetim faaliyetleri kapsamında, SPKn'nin 46/j maddesi hükmü çerçevesinde Kurulumuz kaydında olan 7 şirketin 2009 yılı olağan/olağanüstü genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla 2010 yılı içerisinde katılmış, muhtemel sorunların yerinde tespitine yönelik çalışmalar yapılarak, katılan her genel kurul toplantısı için bilgi formları düzenlenmiştir.

5.5.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi

Kolektif yatırım kuruluşları ile portföy yönetim şirketlerinin periyodik tablo ve raporları izlenmekte, mevzuata aykırılık hallerinde gerekli önlemler alınmakta ve gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.

Tüm yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının portföy yapılarının elektronik ortamda Kurulumuz tarafından izlenebilmesine olanak tanıyan bir sistem geliştirilmiş olup, 2001 yılında yatırım fon ve ortaklıklarının portföylerinin günlük olarak izlenebilmesi amacıyla T+2 (Takas) gününde Kurulumuza iletilmekte olan bilgilerin T gününde (aynı gün) iletilmesi için gerekli teknik değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler paralelinde Kurulumuza iletilen söz konusu veriler 2010 yılında da incelenmiş ve mevzuata aykırı bulunan hususlar hakkında gerekli işlemler yapılmıştır.

5.5.3. Aracı Kuruluşların Gözetimi

Mali Duruma Yönelik Gözetim

Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca, aracı kurumlar, sermaye yeterliliğine ilişkin olarak hazırladıkları tablolar ile faaliyetleriyle ilgili verileri içeren tabloları 15 günlük dönemlerde Kurulumuza göndermektedirler. Kurulumuzca görülen lüzum üzerine söz konusu tabloların 17/10/2008 tarihinden itibaren her ayın 7, 15, 23 ve 30 uncu günlerinde alınmasına böylece haftalık olarak Kurulumuza iletilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede, aracı kurumların sağlıklı mali yapılarının korunmasını teminen, 2010 yılı boyunca söz konusu tablolar incelenmiş ve bütün aracı kurumların sermaye yeterliliği yükümlülüklerini yerine getirmeleri amacıyla gerekli uyarılar yapılmış ve tedbirler alınmıştır. Bu faaliyetler ile aracı kurumların aktif yapıları düzenlenerek, güçlü bir sermayeye sahip olmaları sağlanmıştır.

İzleme Faaliyetleri

Aracı kurum ortakları ile aracı kurumlarda görev alacak personelin ilgili Tebliğler uyarınca gerekli şartları sağlayıp sağlamadıkları izlenmektedir. Aracı kurumlarda görev alan personelde meydana gelen değişikliklerin TSPAKB'ye bildirildiği dikkate alınarak, bu konuda Birlik ile koordineli olarak çalışılmaktadır.

Aracı kurumların merkez ve merkez dışı örgütlerindeki organizasyon, mekan, belge-kayıt düzeninde meydana gelen değişiklikler Kurula yapılan bildirimler üzerinden izlenmektedir.

Aracı kurum ve bankaların, faaliyet yetki belgelerine ilişkin olarak mevcut mevzuat gereğince gerçekleştirmek zorunda oldukları tescil yükümlülüklerini yerine getirip getirmediikleri takip edilmektedir.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2010 yılı içerisinde 10 adet aracı kurumda yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) adına ise 2010 yılında 57 adet aracı kurum için inceleme talebi Kurulumuza ulaşmış olup, söz konusu incelemeler aynı yılda tamamlanmıştır.

5.5.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ilişkin olarak, bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartları, faaliyet esasları, bu kuruluşlarda çalışabilecek kişilerin nitelikleri ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler açısından izleme faaliyetinde bulunmaktadır. Bağımsız denetim sektörünün işleyişinde etkinliği artırmak üzere Kurulun diğer birimlerinden gelen bildirimler de izleme faaliyetinde dikkate alınmakta, bunun sonucunda bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol çalışmaları yürütülmektedir.

Bağımsız denetim kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen gözetim faaliyetinin etkinliğini artırmak amacıyla başlatılan Uzaktan Veri Alım Projesi tamamlanmış olup, gözetim kapsamında elektronik ortamda çeşitli raporlar alınması mümkün hale gelmiştir.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2010 yılı içerisinde 16 adet bağımsız denetim kuruluşu nezdinde kalite kontrol denetimi gerçekleştirilmiştir.

5.5.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında derecelendirme faaliyeti ve derecelendirme kuruluşlarına ilişkin olarak yürütülen yeni düzenleme çalışmaları çerçevesinde, derecelendirme kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları, organizasyon, mekan, teknik donanım, belge ve kayıt sistemindeki değişiklikler ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler itibarıyla izlenmekte ve gözetimine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

5.5.6. Piyasa Gözetimi

Gözetim faaliyetleri 04/04/2008 tarihinde alınan Kurul Kararı çerçevesinde yürütülmeye devam edilmiştir. Alınan Kurul Kararı çerçevesinde, Kurulumuz düzenleme alanındaki borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda, işlemlerin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması ve kendi mevzuatlarında bu konularda yer alan hükümlere aykırılıklar ile SPKn'nin 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 maddesi hükümlerine aykırılık oluşturacak şekilde gerçekleştirilen işlemlerin tespiti amacıyla fiyat ve miktar hareketleri ile işlem ve emirlerin izlenmesi kapsamındaki piyasa gözetim faaliyetlerinin söz konusu borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar nezdinde yapılmasının esas olduğuna; bu çerçevede SPKn'nin 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 maddesi hükümlerine konu suçlara ilişkin ön tespitlerin borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar tarafından yapılmasına; bu tespitlerle ilgili incelemeler sonucunda suç unsurları olduğuna dair sonuçlara ulaşılması halinde konunun Kurulumuza intikal ettirilmesine, Kurulumuzca borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemlerinin yeterliliği ile piyasa gözetim faaliyetlerinin etkinliğinin denetiminin yapılmasına, Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemleri ve piyasa gözetim faaliyetlerine ilişkin altı aylık olarak hazırlayacakları raporları ilgili dönemi izleyen bir ay içerisinde Kurulumuza iletmelerine, Kurulumuza iletilen piyasa gözetim faaliyetleri kapsamındaki ihbar, şikayet ve başvurular ile Kurulumuzun diğer daireleri tarafından yapılan bu kapsamdaki bildirimlerin ilgili borsalar ve teşkilatlandırılmış diğer piyasalara aktarılmasına ve yapılan işlemlerin sonuçları hakkında Kurulumuza bilgi verilmesine karar verilmiştir.

Piyasa gözetimi faaliyetlerinin iyileştirilmesi, verimlilik ve etkinliğinin artırılması amacıyla 30/12/2009 tarihinde yürürlüğe giren genelge ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi kurulmuştur. Piyasa gözetim ve denetimi çerçevesinde, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetler SPKn ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlenmekte, incelenmekte ve denetlenmektedir.

Bu çerçevede ayrıca, MKK, VOB, İAB, Takasbank ve İMKB nezdinde yürütülen gözetim faaliyetlerinin incelenmesi ve denetlenmesi görevleri de yürütülmektedir. İMKB ve VOB tarafından geliştirilen Gözetim Platformunun uyarı modülleri ile hisse senedi ve vadeli işlemler piyasasını gerçek zamanlı olarak izlenmekte ve normal dışı durumlar incelemeye alınmaktadır. SPK'nın piyasa gözetim modeli aşağıdaki şemada özetlenmiştir.

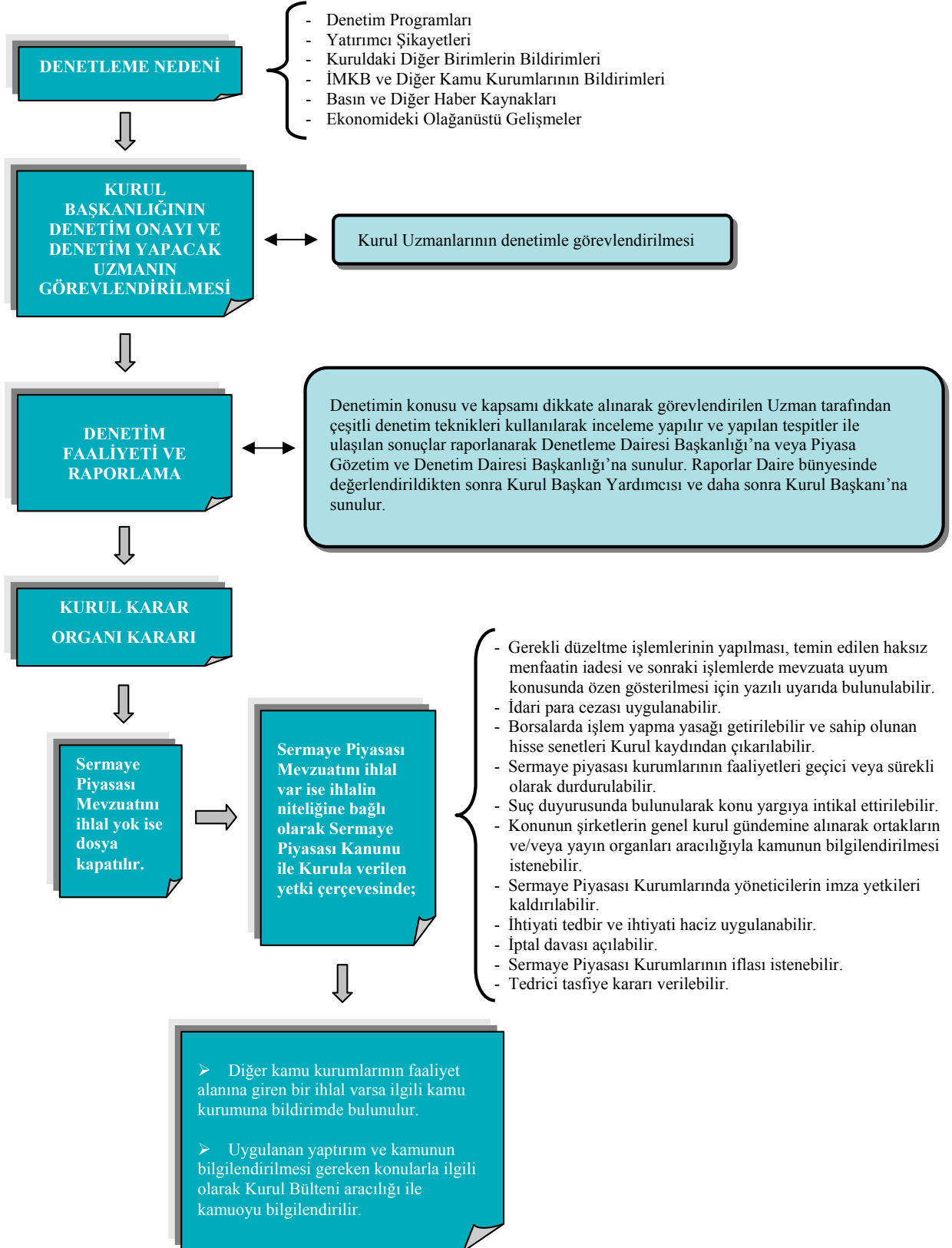
SPK PİYASA GÖZETİM MODELİ

5.6. DENETİM

Kurul denetiminin amacı; sermaye piyasalarının güven, açıklık içinde çalışmasını ve tarafların hak ve yararlarının korunmasını engelleyen ihmal, ihlal, suistimal ve benzeri her tür yasal olmayan fiil ve eylemlerin önlenmesidir. Bu amaçla halka açık şirketler, aracı kuruluşlar, yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, derecelendirme kuruluşları, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar ile sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumların (MKK, TAKASBANK, TSPAKB gibi) faaliyetleri SPKn ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca denetlenmektedir. Kurulumuzda temel olarak sermaye piyasası suçlarına ilişkin denetim faaliyetleri Denetleme Dairesi ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi tarafından yürütülmekte olup, diğer Daireler de kendi alanlarına giren konularda incelemeler yapmaktadır.

Denetimin konusu, yapılan yıllık denetim programlarıyla yatırımcı şikâyetleri, Kuruldaki diğer birimlerin ve kamu kurumlarının yaptıkları bildirimler dikkate alınarak belirlenmektedir. Daha sonra denetim, görevlendirilen Kurul Uzmanları tarafından merkezde veya ilgili kurum nezdinde, çeşitli denetim teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmekte, ulaşılan tespitler bir rapor halinde Kurul Karar Organına sunulmakta ve Kurul Karar Organı tarafından karara bağlanarak sonuçlandırılmaktadır. SPKn. ile verilen yetki çerçevesinde Kurulumuz denetim süreci aşağıdaki şemada özetlenmiştir.

DENETİM SÜRECİ

2010 yılında Kurulumuzun temel ilkeleri doğrultusunda sermaye piyasalarının düzgün ve disiplin içinde çalışması amacıyla piyasanın etkin, dürüst ve güvenilir işleyişini bozucu usulsüz fiil ve işlemlere ilişkin denetimler yapılmıştır. Denetimlerde bir yandan yol gösterici, yapıcı ve iyileştirici bir yaklaşım izlenirken, diğer yandan cezai yaptırım gerektiren işlemler de derhal ilgili makamlara iletilmiştir.

Bu çerçevede denetim faaliyetlerinin yürütüldüğü Kurul Denetleme Dairesi ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi'ne 2010 yılında 906 adedi Kurul dışından ve 1,612 adedi Kurul içinden olmak üzere toplam 2,518 adet yazı ulaştırılmıştır. Kurul dışı yazıların 156 adedi şikâyet ve ihbar, 28 adedi aracı kurumların, şirketlerin, kamu kuruluşlarının ve yatırımcıların bilgi istemi niteliğinde, 699 adedi Kurulumuz yazısına cevap verme veya Kurulumuza bilgi verme niteliğinde, 23 adedi ise diğer nitelikteki yazılardır.

Diğer taraftan, yıl boyunca denetleme faaliyetleriyle ilgili olarak Kurul içindeki diğer birimlere, yatırımcılara, şirketlere, sermaye piyasası kurumlarına ve kamu kuruluşlarına toplam 4,479 adet yazı gönderilmiştir. Bu yazıların 2,845 adedi Kurul içi yazışma, 245 adedi Daireye ulaşan bilgi isteme yazılarına cevap, 591 adedi bilgi isteme, 662 adedi denetim sonuçları hakkında bilgi verme, 134 adedi kamu kurumları ve şirketlere bilgi verme niteliğindeki yazılar, 2 adedi ise diğer nitelikteki yazılardır.

Denetim dairelerine doğrudan veya Kurulun diğer birimleri ve daireleri aracılığıyla ulaşan toplam 318 şikâyet ve ihbar yazısı ile 33 adet İMKB ihbarına ve yapılan denetim programlarına bağlı olarak, 2010 yılında 269 adet yeni inceleme başlatılmıştır. Geçmiş yıllarda veya 2010 yılında başlatılan denetim faaliyetleri sonucunda, 2010 yılında Kurul denetim daireleri tarafından 120 denetim raporu ile 34 öneri yazısı (müzekkere) ve uzman yazısı hazırlanmıştır. Söz konusu rapor ve yazıların konularına göre dağılımına bakıldığında %48.7 ile piyasa dolandırıcılığının (manipülasyonun) ilk sırada, %17.6 ile diğer inceleme konularının ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Tablo 5.6). Diğer başlığı altındaki müzekkere ve uzman yazıları içinde, işlem yasağını kaldırma yazıları ile ön inceleme sonuçları ağırlıklı olarak yer almaktadır. Halka açık şirket denetimlerinin çoğunluğu ise örtülü kazanç aktarımı ile ilgilidir.

Tablo 5.6. Denetim Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

	2009				2010			
	Rapor	Müzekkere ve Uzman Yazısı	Toplam	%	Rapor	Müzekkere ve Uzman Yazısı	Toplam	%
Aracı Kurum Denetimi	16	1	17	8.8	6	-	6	3.9
İzinsiz Sermaye Piyasası Faaliyeti	3	-	3	1.5	3	-	3	1.9
Halka Açık Şirket Denetimi	31	6	37	19.1	16	4	20	13.0
Kurul Kaydına Alınmaksızın Halka Arz Denetimi	4	-	4	2.1	3	-	3	1.9
İçerden Öğrenenlerin Ticareti	12	-	12	6.2	11	1	12	7.8
Piyasa Dolandırıcılığı*	100	3	103	53.0	68	7	75	48.7
Bağımsız Denetim Kuruluşu	-	-	-	0	-	-	-	0
Sermaye Piyasası Kurumları	-	-	-	0	7	1	8	5.2
Diğer (idari para cezası, işlem yasağı vb.)	2	16	18	9.3	6	21	27	17.6
TOPLAM	168	26	194	100.0	120	34	154	100.0

Kaynak: SPK

*Piyasa Dolandırıcılığı ya da diğer suçlarda fiilin gerçekleştirildiği dönemle suç duyurusunun yapıldığı dönem farklı olabilmektedir.

2010 yılında İMKB tarafından Kurul denetim dairelerine iletilen ihbar sayısı 33 olup, geçmiş yıllardan yapılan ihbarlarla birlikte toplam 151 İMKB ihbarının 124'ü cari yılda sonuçlandırılmıştır. İMKB tarafından Kurula iletilen ihbarların sayısına ilişkin bilgiler Tablo 5.7'de özetlenmiştir.

Tablo 5.7. İMKB Piyasa Suçları İhbarları Hakkında Bilgiler

	2009	2010
Önceki Yılda Devreden İnceleme Sayısı	143	118
Cari Yılda İMKB'den Gelen İnceleme Sayısı	82	33
TOPLAM	225	151
Cari Yılda Sonuçlandırılan İMKB İncelemesi	107	124
Sonraki Yıla Devreden İnceleme Sayısı	118	27
Kaynak: SPK		

Diğer taraftan 2010 yılında VOB tarafından piyasa suçlarına ilişkin Kurula 5 ihbar iletilmiştir. Söz konusu ihbarların 1'i yıl içinde sonuçlandırılmış olup, diğer ihbarlara ilişkin inceleme devam etmektedir.

Kurul denetimleri sonucunda uyarı, idari para cezası, suç duyurusu biçiminde yaptırımlar uygulanabilmektedir. Piyasa Dolandırıcılığı incelemeleri sonucunda suç duyurusunun yanı sıra uygulanan yaptırımlardan biri de, suçu tespit edilenlere Kurul Karar Organı kararına istinaden SPKn'nin verdiği yetki çerçevesinde borsada işlem yapma yasağı getirilmesi ve ilgili gerçek ve tüzel kişinin sahip olduğu tüm hisse senetlerinin Kurul kaydından çıkarılmasıdır. Ancak borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı getirilen kişilerin yasakları; işlem yasağı süresinin dolması halinde Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kaldırılmaktadır.

2010 yılında yapılan denetim faaliyetleri sonucunda, 26'sı daha önceden de yasaklı olan toplam 49 gerçek ve tüzel kişiye işlem yasağı getirilmiştir. Bununla birlikte, Kurulumuzun 28/09/2007 ve 12/08/2009 tarihli ilke kararları çerçevesinde 2010 yılı içerisinde 69 gerçek ve tüzel kişinin; 30/07/2010 tarihli ilke kararı çerçevesinde 117 gerçek ve tüzel kişinin işlem yasağı kaldırılmıştır. Dolayısıyla 2010 yılı sonu itibarıyla borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı olan gerçek ve tüzel kişi bulunmamaktadır.

Tablo 5.8. İşlem Yasaklı Sayısı

	2009	2010
Önceki Yılda İşlem Yasaklı Sayısı	262	163
Cari Yılda İlk Kez İşlem Yasağı Getirilenler	70	23
Cari Yılda Tüm İşlem Yasakları Kaldırılanlar	169	186
Yıl Sonu İşlem Yasaklı Sayısı	163	0
Kaynak: SPK		

2010 yılı içinde yapılan Kurul denetim faaliyetleri sonucunda, işlem yasakları ile birlikte uygulanan diğer yaptırımlar Tablo 5.9'da ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Kurulun tüm hizmet birimleri tarafından yapılan incelemelerde 260 gerçek ve tüzel kişinin SPKn ve ilgili mevzuat hükümlerine uyum konusunda uyarılmasına, 125 gerçek kişi hakkında sadece suç duyurusu yapılmasına, 105 gerçek kişi hakkında suç duyurusu ile birlikte işlem yasağı getirilmesine, ayrıca 57 gerçek ve tüzel kişi hakkında da idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 5.9. Denetim Sonucunda Uygulanan Yaptırımlar

	2009	2010
Uyarı	107	260
Şahıs	81	235
Aracı Kurum	10	10
Şirket	7	14
Bağımsız Denetim Kuruluşu	7	0
Diğer	2	1
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağı	183	230
Suç Duyurusu	51	125
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağının Tekrarlanması	34	83
Suç duyurusu ve İşlem Yasağı Getirilmesi	98	22
İdari Para Cezası	109	57
Şahıs	30	24
Aracı Kurum	65	8
Şirket	7	17
Bağımsız Denetim Kuruluşu	7	8
TOPLAM	399	547
Kaynak: SPK		

Kurulun tüm hizmet birimleri tarafından 2010 yılında 57 gerçek ve tüzel kişi hakkında toplam 2,331,674 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır (Tablo 5.10). İdari para cezalarının tutar olarak %62'si şahıslara, %25'i şirketlere, %7'si bağımsız denetim kuruluşlarına ve %6'sı aracı kurumlara verilmiştir.

Tablo 5.10. İdari Para Cezası Uygulama Nedenleri ve Tutarları

İLGİLİLER VE CEZA UYGULAMA NEDENİ	2009		2010	
	SAYI	CEZA TUTARI (TL)	SAYI	CEZA TUTARI (TL)
Şahıs	30	2,071,816	24	1,457,070
Seri: V, No: 65 Açığa Satış Tebliği	2	23,672	-	-
Seri: V, No:68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	11	1,232,000	-	-
Seri: VIII, No: 22 Halka Arz Tebliği	1	100,000	-	-
Seri: VIII, No: 34 Lisanslama ve Sicil Tutma Tebliği	-	-	1	16,800
Seri: VIII, No: 39 Özel Durumlar Tebliği	7	143,324	16	667,950
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	9	572,820	2	200,000
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	-	-	5	572,320
Aracı Kurum	65	1,736,676	8	136,250
Seri: V, No: 6 Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ	7	171,178	2	33,970
Seri: V, No: 34 Sermaye Yeterliliği Tebliği	2	21,960	-	-
Seri: V, No: 46 Aracılık Faaliyetleri Tebliği	19	627,524	5	85,480
Seri: V, No: 59 Portföy Yöneticiliği Tebliği	3	94,690	-	-
Seri: V, No: 65 Açığa Satış Tebliği	19	465,566	-	-
Seri: V, No: 68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	3	81,998	-	-
Seri: VIII, No: 34 Lisanslama ve Sicil Tutma Tebliği	-	-	1	16,800
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	2	121,960	-	-
Seri: XI, No:7 Aracı Kurum Hesap Planı	1	16,800	-	-
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	9	135,000	-	-
Şirket	7	304,567	17	584,934
Seri: I, No:26 sayılı Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Tebliğ	-	-	2	22,816
Seri: IV, No:41 sayılı Anonim Ortaklıklara İlişkin Tebliğ	-	-	1	131,634
Seri: VI No:6 Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği	-	-	3	67,940
Seri: VIII, No: 22 sayılı Halka Arz Tebliği	-	-	1	11,836
Seri: VIII, No:39 Özel Durumlar Tebliği	2	85,403	4	45,632
Seri: VIII, No:54 Özel Durumlar Tebliği	2	145,880	2	115,800
Seri: XI No:29 Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği	-	-	1	16,800
Kanun Hükmüne Aykırılık	-	-	1	11,836
Muhasebe Düzenlemelerine Aykırılık	1	45,504	1	29,006
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	2	27,780	1	131,634
Bağımsız Denetim Kuruluşu	7	97,552	8	153,420
Seri: X, No: 22 Bağımsız Denetim Tebliği	7	97,552	8	153,420
TOPLAM	109	4,210,611	57	2,331,674
Kaynak: SPK				

Kurul uzmanlarınca Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) adına da denetimler yürütülmektedir. 2010 yılında MASAK'ın 11 yeni inceleme talebi Kurula ulaşmış ve 22 adet inceleme sonuçlandırılmıştır. 2010 yıl sonu itibarıyla mevcut MASAK incelemelerinin sayısına ilişkin bilgiler Tablo 5.11'de verilmiştir.

Tablo 5.11. Masak Denetimleri

	2009	2010
Önceki Yılda Devreden MASAK Denetimi Sayısı	6	15
Cari Yılda MASAK'dan Gelen Denetim Sayısı	18	11
TOPLAM	24	26
Cari Yılda Sonuçlandırılan MASAK Denetimi Sayısı	9	22
Sonraki Yıla Devreden Denetim Sayısı	15	4
Kaynak: SPK		

Bilgi Sistemleri İncelemesi

İMKB, İAB, VOB, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB bilgi sistemlerinin incelenmesine yönelik 14/12/2006 tarih ve 52/1499 sayılı Kurul Kararına istinaden 2010 yılında İAB, MKK ve TSPAKB bilgi sistemleri takip incelemeleri gerçekleştirilerek hazırlanan inceleme raporları Kurula sunulmuştur. Alınan Kurul Kararları çerçevesinde söz konusu inceleme raporları, ilgili Dairelere ve kurumlara bilgi ve gereği için gönderilmiştir.

5.7. MUHASEBE VE BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI

5.7.1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

Avrupa Birliği düzenlemelerine uyum çerçevesinde 2008 yılı içerisinde Seri: XI, No: 29 “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” yürürlüğe konulmuştur. Bu Tebliğ ile borsa şirketleri, aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleri 2008 yılının ilk ara döneminden itibaren finansal tablolarını Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları ile tam uyumlu olarak düzenlemeleri zorunlu tutulmuştur. Böylelikle finansal raporlama açısından uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanmıştır.

Diğer taraftan ülkemiz sermaye piyasasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla da finansal tablo formatları ve finansal raporlamaya ilişkin bazı hususlara dair açıklamalar ilan edilmiştir.

5.7.2. Bağımsız Denetim Standartları

Uluslararası muhasebe meslek örgütü olan Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu bünyesinde oluşturulan Uluslararası Denetim ve Tasdik Standartları Kurulu (International Auditing and Assurance Standards Board - IAASB), ulusal bağımsız denetim standartlarının uluslararası düzeyde uyumlulaştırılması amacıyla halihazırda 70 ülkede uygulanmakta olan Uluslararası Denetim Standartları'nı (UDS) yayımlamakta olup, Avrupa Komisyonu'nun 2005 yılı itibarıyla AB üyesi ülkelerin ulusal bağımsız denetim standartlarının UDS'ye uyumlu hale getirilmesi yönünde üye ülkeler tarafından da olumlu olarak karşılanan bir ilke kararı bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Sermaye Piyasası Kurulunca 1987 yılından bu yana sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerin en kapsamlısı olan “Uluslararası Bağımsız Denetim Standartları” ile tam uyumlu Seri: X, No: 22 sayılı “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ” Resmi Gazete'nin 12/06/2006 tarih ve 26196 sayılı Mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kurulumuz Tebliği uluslararası düzenlemelere uygun olmakla birlikte IAASB Uluslararası Denetim Standartlarını güncellediğinden Kurulumuz Tebliği'ni aynı paralelde uyumlaştırma gereği doğmuştur. Bu çerçevede gerekli çalışmalar 2011 yılında yürütülecektir.

5.8. DAVALAR, SUÇ DUYURULARI VE İDARİ TEDBİRLER

SPKn'nin 49'uncu maddesinde, 47'nci maddede sayılı suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet Savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlanmıştır.

Kanuna aykırı fiillerin işlendiğine dair bilgi edinen Cumhuriyet Savcılarının ise Kurulu haberdar ederek durumun incelenmesini isteyebileceği de Kanunun 49'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Kanun koyucu öngördüğü bu kovuşturma sistemiyle, salt SPKn'e aykırılığın doğmasını kovuşturma için yeterli görmemiş, bu konuda düzenleme ve denetlemeye yetkili otorite olan SPK'nin başvurusunu kovuşturmaya geçmenin ön koşulu olarak düzenlemiştir.

Kurul, yaptığı inceleme ve denetimler sonucunda ulaştığı tespitleri, olayın bütünlüğü, menfaatler dengesi, Kanunun genel ve kamu yararı açısından değerlendirilerek, kovuşturmaya geçilmesinde kamu yararı varsa Savcılığa başvuruda bulunmaktadır. Bankalar Kanununda da yer alan ve teknik yönü ağırlıklı mevzuata özgü bu sistem, bir taraftan kamu yararına yönelik olarak Kurula değerlendirme yetkisini verirken, diğer taraftan da Cumhuriyet Savcılarına, uzmanlarca incelenmiş ve rapora bağlanmış olayların ulaştırılmasını, gereksiz olaylarla yargının meşgul edilmemesini ve böylece yargılama sürecinin hızlı ve etkin yürütülmesini sağlamaktadır. Bu çerçevede, SPKn'nin 47'nci maddesinde yazılı suçlarla ilgili kovuşturma yapılabilmesi için mutlaka Kurulun yazılı başvurusu şarttır. Cumhuriyet Savcıları, Kanuna aykırılık oluşturan fiilleri Kurul dışı bir kanalla öğrenmeleri halinde dahi, durumu Kurula intikal ettirerek inceleme istemektedirler.

Mali piyasalarda işlenen suçlarda, genellikle birbiriyle bağlantılı birden fazla suç teşkil eden fiil söz konusu olmaktadır. SPKn'nin 47'nci maddesinde sayılan fiillerde kovuşturma, yukarıda açıklandığı gibi yürütülmekte, bu fiillerle birlikte işlenen Türk Ceza Kanununa veya başka kanunlara muhalefet suçları ise tamamen genel hükümlere veya ilgili özel kanun hükümlerine göre kovuşturmaya tabi tutulmaktadır.

Diğer yandan Kurulun idari işlemlerine karşı iptal davaları ve bu işlemler nedeniyle zarara uğranıldığı iddiasıyla tam yargı davaları açılmaktadır. Ayrıca münferiden ve az sayıda olmak üzere adli mahkemelerde Kurul aleyhine tazminat davaları da açılmaktadır. Kurulca yatırımcıların haklarının korunmasını teminen adli mahkemelerde tedbir istemiyle davalar açılmakta ve alınan tedbir kararları uygulanmaktadır.

SPKn'nin 46'ncı maddesinin (i) bendi uyarınca Kurul, Kanunun 47 nci madde (A) bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri Kurulca tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaktadır.

Bunların yanı sıra, piyasalarda güven ve istikrarı daha hızlı sağlamaya yönelik olarak; düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek ve tüzel kişiler hakkında Kurul tarafından idari para cezası verilmektedir.

5.8.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar

İdari Davalar

Kurulun çeşitli karar ve idari işlemlerinin yürütülmesinin durdurulması ve/veya iptali ya da bu kararlara ilişkin tazminat (tam yargı) talebi ile açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2010 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 5.12. Kurul İşlemlerine Karşı Açılan İdari Davalar (Konularına Göre Dağılım)

Yılı	Dava Sayısı	İdari Para Cezası	İşlem Yasağı	İmar Bankası (Tam yargı)	Diğer	Karara Bağlanan	Yargılaması Devam Eden
2008	245	23	16	116	90	233	12
2009	184	8	56	22	98	133	51
2010	80	6	16	3	55	22	58
TOPLAM	509	37	88	141	243	388	121

Kaynak: SPK

Tablo 5.13. Karara Bağlanan İdari Davalar

Dava Yılı	Karara Bağlanan	Kurul Aleyhine (Kesin)	Kurul Aleyhine (Kesinleşmeyen)	Kurul Lehine (Kesin)	Kurul Lehine (Kesinleşmeyen)	Görevsizlik
2008	233	1	20	112	74	26
2009	133	0	11	28	86	8
2010	22	0	0	2	14	6
TOPLAM	388	1	31	142	174	40

Kaynak: SPK

Hukuk Davaları

Kurulun idari nitelikte olmayan eylem ve işlemleri aleyhine hukuk ve ticaret mahkemelerinde açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2010 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 5.14. Kurul Alehine Açılan Hukuk Davaları

Yılı	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2008	7	3	4
2009	2	1	1
2010	5	3	2
TOPLAM	14	7	7

Kaynak: SPK

5.8.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar

Ceza Davaları/Suç Duyuruları

Kurulun ilgili birimleri tarafından yapılan inceleme ve denetimler sonucunda, mevzuata aykırı işlem ve eylemleri tespit edilmiş olan kişi ve kuruluşlar hakkında, Kurul Karar Organı kararları uyarınca, SPKn'nin 49'uncu ve Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddeleri çerçevesinde 2010 yılı içerisinde Cumhuriyet Savcılıklarına yapılan suç duyurusu sayısı 69'dur.

Suç duyuruları ve bu suç duyuruları üzerine, ilgililer hakkında açılmış ve Kurulumuzun "müdahil" sıfatıyla katıldığı ceza davalarına ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2010 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

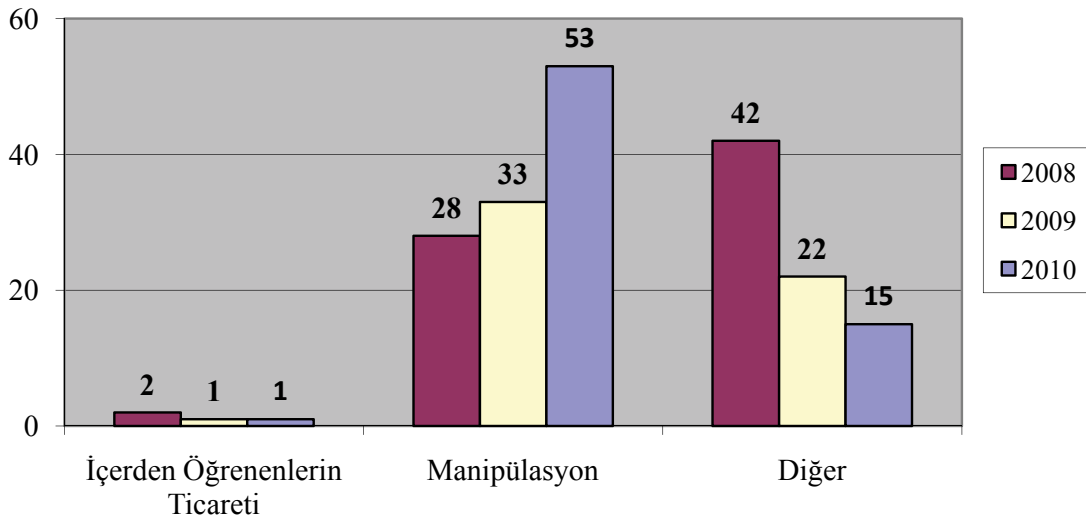
Tablo 5.15. Kurul Tarafından Yapılan Suç Duyuruları ve Açılan Kamu Davaları

Yıllar	Suç Duyurusu Sayısı	Konularına Göre Dağılımı			Yargılama Aşamasına Göre Dağılımı		
		İçerden Öğrenenlerin Ticareti	Manipülasyon	Diğer	Savcılık İncelemesinde	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2008	72	2	28	42	7	49	16
2009	56	1	33	22	8	38	10
2010	69	1	53	15	42	25	2
TOPLAM	197	4	114	79	57	112	28

Kaynak: SPK

(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.

Grafik 5.1. 2008-2010 Dönemi Suç Duyuruları (Konularına Göre Dağılım)

Kaynak: SPK

Kurulumuzca yapılan suç duyuruları neticesinde açılan kamu davalarından karara bağlanırlara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2010 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir. Ancak verilen kararlar ilk derece mahkemelerinin verdiği kararlar olup kesinleşmemiştir.

Tablo 5.16. Kurulun Başvurusu Üzerine Açılan ve Karara Bağlanan Davalara İlişkin Bilgiler

Suç Duyurusu Yılı	Karara Bağlanan	Mahkumiyet	Ön Ödeme	Takipsizlik	Beraat(*)	Zamanaşımı
2008	16	2	0	6	6	2
2009	10	3	1	3	3	0
2010	2	0	0	2	0	0
TOPLAM	28	5	1	11	9	2
(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.						
Kaynak: SPK						

Hukuk Davaları

Kurul tarafından, diğer kişi ve kuruluşlar aleyhinde hukuk ve ticaret mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde açılmış olan alacak, tespit, vb. davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2010 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 5.17. Kurul Tarafından Açılan Hukuk Davaları

Yıllar	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2008	5	1	4
2009	4	4	0
2010	4	3	1
TOPLAM	13	8	5
Kaynak: SPK			

İflas Davaları

31/12/2010 tarihi itibarıyla, esasen hukuk davası niteliğinde olmakla beraber, takip prosedürü bakımından farklılıklar gösterdiğinden ayrı bir başlık altında izlenmesinde fayda görülen ve Kurul tarafından şirket ya da aracı kurumların iflası talebi ile son 3 yıllık dönemde açılmış olan 1 dava bulunmaktadır.

5.9. AVRUPA BİRLİĞİ (AB) UYUM ÇALIŞMALARI

Avrupa Birliği'nin Türkiye ile müzakerelere başlamasının kabul edildiği 3 Ekim 2005 tarihinden sonra gerçekleştirilen ve müzakere süreci öncesi hazırlık niteliği taşıyan tarama toplantıları, ilgili AB mevzuatının son durumu ve Türk mevzuatında yapılması gerekenler konusunda temel çerçeve çizmiştir. Bu kapsamda, Kurulumuzun mevzuat uyumu konusunda sorumlu olduğu ana konular, Sermayenin Serbest Dolaşımı, Mali Hizmetler, Şirketler Hukuku ve Ekonomik ve Parasal Politika müzakere başlıkları altında yer alan konulardan oluşmaktadır.

Söz konusu konu başlıklarında yer alan hususlarla ilgili çalışmalar geçtiğimiz dönemde de aktif biçimde sürdürülmüştür. Finansal piyasalarda görülen hızlı değişim ve AB'nin sermaye

piyasaasına ilişkin düzenlemelerinin de kendi içinde sürekli yenilenmesi, bu gelişmelerin düzenli takibi ve yapılacak işlerin uygun zaman ve yöntemle sonuçlandırılmasını gerekli kılmıştır. Bu kapsamda, 2002 yılı Mart ayında Kurulumuz bünyesinde AB Grubunun oluşturulmasıyla birlikte kurumsal yapılanmada bizzat AB konusunda faaliyet göstermek ve çalışmaları yürütmek üzere yeni bir oluşuma gidilmiştir. Görev ve sorumluluk alanı Avrupa Birliği ile ilişkiler olan birimin koordinasyonunda bir taraftan AB Direktifleri ile ülkemiz düzenlemelerinin uyumlaştırılması çalışmaları Kurulumuz bünyesinde devam ederken, diğer taraftan ilgili AB Kurumları ve üye ülkeleri ile işbirliği ve AB fonlarından destek alınması süreci başlatılmış, dolayısıyla AB çalışmaları daha etkin ve koordineli biçimde yürütülmeye başlanmıştır. Aynı zamanda, gerek AB Grubu gerek Kurulun diğer birimlerinde çalışan personelin AB konusunda daha detaylı bilgi sahibi olmasına yönelik eğitim ve toplantılara katılmaları yönünde azami gayret sarf edilmiş, bu çalışmalar da kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine önemli katkılar sağlamıştır.

5.9.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon

Sermaye Piyasası Kurulu AB mevzuat uyum çalışmalarını ilgili diğer kurumlarla koordineli biçimde yürütmektedir. Bu çerçevede Kurulumuzca 2010 yılı içerisinde diğer kurumlarla koordinasyon içinde yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir:

Kurulumuz, Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi'nde alınan karar ile AB müktesebatının analitik incelemesini gerçekleştirmek amacıyla AB ile Türkiye arasında kurulan alt komitelerden "İç Pazar ve Rekabet Alt Komitesi" ve "Ekonomik ve Mali Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi" ne iştirak etmektedir. Genellikle yılda bir kez düzenlenen alt komite toplantılarında AB müktesebatındaki gelişmeler ve müktesebatın uyarlanması ve uygulanması yönünde Türkiye'de sürdürülen çalışmalar değerlendirilmekte, konu ile ilgili sunuşlar yapılmaktadır. Bu çerçevede, Ocak 2010'da Tek Pazar-Rekabet Alt Komitesi'ne, Şubat 2010'da Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi'ne katılım sağlanarak Kurulumuzla ilgili gelişmeler AB Komisyonu yetkililerine aktarılmıştır.

AB Müktesebatının iç hukuka aktarılmasında mevzuat uyum takvimi, sorumlu kuruluşları ve izlenecek usulü belirleyen ulusal taahhüt belgesi niteliğindeki "Ulusal Program" 31 Aralık 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ulusal programın Kurulumuz görev alanına giren kısımlarının hazırlanması ile ilgili çalışmalara katkı sağlanmış olup mevzuat uyumuna yönelik çalışmalar Ulusal Programa uygun olarak sürdürülmektedir. Bu çerçevede 2006-2007 yılları arasında "Sermaye Piyasası Kurulu'na Avrupa Birliği Sermaye Piyasası Standartlarına Uyumda Yardım" isimli Eşleştirme Projesinde hazırlanan taslaklardan da yararlanarak, yeni Taslak SPKn'nin hazırlanmasına ilişkin çalışmalara 2010 yılı içerisinde de devam edilmiştir.

Ayrıca AB Müktesebatı'nın Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı ve 15 Mart 2010 tarihli 2010-2011 Eylem Planı'nda belirtilen Kurulumuz taahhütlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla, Kurul Karar Organı'nın 02/04/2010 tarih ve 8/287 sayılı kararı uyarınca, ilgili Dairelerin katılımıyla mevzuat hazırlama çalışmaları yürütülmüştür.

Mevzuat uyumunda ilgili kurumlar arasında eşgüdümün sağlanmasına yönelik olarak, mevzuat uyumu konusundaki gelişmelerin Ulusal Program Veri Tabanı kapsamında güncel olarak izlenmesi ve uyum takviminin koordinasyonu amacıyla düzenli katkılar yapılmıştır.

2010 Yılı İlerleme Raporu'nun Türkiye Katkısının hazırlanması çalışmalarına katılmış,

İlerleme Raporunda Kurulumuz faaliyet alanına giren konular değerlendirilmiş, 2010 yılı Katılım Öncesi Ekonomik Programı'nın Kurulumuz görev alanına giren bölümüne ilişkin katkılarımız ilgili koordinatör kuruma iletilmiştir. Ayrıca, AB müzakere sürecini ve müzakere fasılları çerçevesinde kaydedilen gelişmeleri değerlendirmek amacıyla ilgili kamu kurumlarının katılımı ile düzenlenen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi'ne katılım sağlanmıştır.

Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yapılan tüm düzenleme çalışmalarında AB düzenlemeleri de dikkate alınmakta ve AB'nin sermaye piyasası mevzuatına yönelik yeni düzenlemeleri de sürekli olarak takip edilmektedir. Bu çerçevede bugüne kadar halka açık anonim ortaklıklar, kurumsal yatırımcılar, aracı kuruluşlar, bireysel yatırımcılar ve borsalar, diğer sermaye piyasası kurumları ve piyasalara yönelik bir dizi düzenleme yapılmıştır. Yaşanan küresel krizin Avrupa Birliği sermaye piyasalarındaki etkileri düzenleyici kuruluşların iç piyasalarına yönelik denetim ve düzenleme çalışmalarının artmasına ve gerek Avrupa çapında gerek üye ülkeler bazında düzenleme altyapısı ve düzenleyici kurum yapılarında değişikliğe gidilmesine neden olmuştur. Bu gelişmelerin de yakından izlenebilmesi amacıyla faaliyetler sürdürülmektedir. Bu amaçla Kurulumuz faaliyet alanına giren AB mevzuatı, üye ülkelerdeki gelişmeler ve CESR çalışmaları düzenli olarak izlenmiş, konu ile ilgili olarak Kurul personeline yönelik ayrıntılı aylık AB bültenleri hazırlanmıştır.

5.9.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler

AB mevzuatına ve uygulamalarına uyum çalışmalarında AB fonlarından ve diğer AB üyesi ülke fonlarından yararlanma amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede 2006-2007 döneminde Almanya Federal Maliye Bakanlığı ile gerçekleştirilen "Sermaye Piyasası Kuruluna Avrupa Birliği Sermaye Piyasası Standartlarına Uyumda Yardım" isimli Eşleştirme Projesi'nin (Twinning Project) tamamlanmasının ardından AB Katılım Öncesi Mali Yardımının 2008 yılı Programlaması çalışmaları çerçevesinde, "Sermaye Piyasası Kurulu'nun İdari Kapasitesinin ve Bilgi Teknolojileri Kapasitesinin Artırılması" konulu yeni bir proje önerisi hazırlanmış ve bu proje önerisi de AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Proje bileşenleri, "Muhasebe Alanında Düzenleme Taslaklarının Hazırlanması ve Eğitim", "SPK'nın İdari Kapasitesinin Artırılması ve Uygulamaların Tesis Edilmesi", "Lisanslama ve Eğitim Merkezinin Geliştirilmesi", "Stratejik Bilgi Sistemi Planı (Strategic Information System Plan - SISP)", "Elektronik Veri Toplama ve Başvuru Sistemi (Electronic Data Gathering and Application System - EDGAS)" ve "İleri Gözetim Sistemi (Advance Surveillance System - ASUR)"dir.

Projenin teknik yardım yoluyla gerçekleştirilmesi amacıyla I. ve II. Bileşenlerin ihale dokümanlarının hazırlanması, Projenin Lisanslama ve Eğitim Merkezi ile ilgili III. bileşeni ile ilgili çalışmaların başlayabilmesi için gerekli şartın yerine getirilmesi ve bilgi işlem kapasitesinin geliştirilmesine yönelik IV, V ve VI. bileşenlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla ihale dokümanlarının hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda ayrıca, projelerin yönetilmesi ile izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin sürdürülmesi amacıyla, koordinasyonu Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından sağlanan çalışmalara katkıda bulunulmuş ve toplantılara katılım sağlanmıştır. Ayrıca, AB üyeliğine aday ülkelerin teknik destek ihtiyaçlarının ve AB tarafından sağlanacak destek ve fonların kapsamının uzun dönemli olarak belirlenmesi amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2011 - 2013 yıllarına

ilişkin olarak hazırlanmakta olan Çok Yıllı Endikatif Planlama Belgesi'ne (Multiannual Indicative Planning Document) Kurulumuz ihtiyaçları dikkate alınarak katkıda bulunulmuştur. Hollanda tarafından sunulan Katılım Öncesi İşbirliği Programından faydalanılarak, 2007 yılından itibaren Hollanda Finansal Piyasalar Otoritesi (Authority for Financial Markets - AFM) ile çeşitli projeler gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2007-2008 döneminde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uyumlu olarak hazırlanan "borsa şirketlerine ait mali tabloların revizyonunun etkin biçimde gerçekleştirilmesi" ve "aracı kuruluşların uzaktan gözetiminin geliştirilmesi" amaçlı projelerin tamamlanmasının ardından, 2010 yılında "Piyasanın Kötüye Kullanılmasına İlişkin İncelemelerde Risk Bazlı Yaklaşımın Kullanılması Yoluyla Sermaye Piyasası Kurulu Denetim Sisteminin Geliştirilmesi" konulu proje çalışmaları sürdürülmüştür. Çalışmada piyasanın kötüye kullanımı kapsamında piyasa manipülasyonu ve içeriden öğrenenlerin ticareti konularındaki denetim çalışmalarında hız ve etkinliğin artırılması amaçlanmıştır. 2010 yılının Ekim ayında AFM Başkanı ve Hollanda İstanbul Başkonsolosu ile Başkonsolos yardımcısının da katılımıyla düzenlenen toplantıda 2007-2010 döneminde gerçekleştirilen proje çalışmaları değerlendirilerek Projenin kapanışı gerçekleştirilmiştir. Proje bütçelerinin tamamı Hollanda kaynaklarından sağlanmıştır.

Ayrıca kısa süreli teknik yardımlar kapsamında ise aday ülkelere AB mevzuatına uyum sağlanması ve gerekli idari alt yapının kurulması için teknik yardım sağlayan Avrupa Komisyonunun Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlüğü altında faaliyet gösteren Teknik Yardım Bilgi Paylaşımı Ofisi (Technical Assistance Information Exchange Office - TAIEX) ve Kurulumuzun işbirliği 2010 yılında da devam etmiştir. İhtiyaç duyulan alanlarda seminer/çalışma toplantısı, çalışma ziyareti ve uzman taleplerinde bulunulması ve kabul edilen taleplerin gerçekleştirilmesi zemininde yürütülen faaliyetler çerçevesinde 2010 yılının,

- Ocak ayında "sermaye piyasası hukukunda ihtisas mahkemeleri" konulu çalıştay,
- Şubat ayında "bağımsız denetimde kalite güvencesi gözetim teknikleri" konulu çalıştay,
- Mart ayında "risk temelli denetim ve sermaye piyasalarında uygulanması" konusunda Viyana'ya çalışma ziyareti,
- Nisan ayında "tezgahüstü türev araçlar" konusunda yabancı uzmanların katılımıyla bir toplantı,
- Mayıs ayında "finansal piyasalarda tüketici uyuşmazlıklarının çözümü" konulu çalıştay,
- Eylül ayında "Finansal Araç Piyasaları Direktifi (MiFID)" konulu çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca TAIEX'den teknik yardım alınması amacıyla yeni teknik destek başvurularında bulunulmuştur. TAIEX işbirliği ile düzenlenen toplantılar sonucunda Kurulumuz sorumluluk alanına giren AB mevzuatı ve farklı üye ülke uygulamaları hakkında bilgi edinilmesi imkanı sağlanmaktadır.

AB fonlarından sağlanan kısa süreli teknik yardım çalışmaları kapsamında ayrıca, Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinin Desteklenmesi (Support Activities to Strengthen the European Integration Process - SEI) başlıklı finansman projesinden yararlanılarak 2010 yılının Mart ayında Kurulumuzda "Finansal Araç Piyasaları Direktifi" konusunda bir çalıştay

gerçekleştirilmiş, İngiltere’de FSA tarafından düzenlenen “Risk Temelli Denetim” konulu konferansa Kurulumuzdan 2 uzmanın katılımı sağlanmıştır. Yine SEI başlıklı program kapsamında Kurulumuzca hazırlanan “Bilgi Teknolojileri Denetimi (IT Audit)” konulu proje Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından kabul edilmiş ve konu ile ilgili proje 24 Kasım 2010’da başlamıştır.

5.10. ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Küreselleşen dünyada sermayenin giderek hareketlenmesi uluslararası ilişkilerin önemini artırmıştır. Bu çerçevede Kurulun faaliyetlerinden bir kısmını yurt dışı uygulamalardan ve tecrübelerden yararlanılması ile düzenleyici otoriteler arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi oluşturmaktadır.

Kurulumuzca, ülkelerarası çoklu ve ikili ilişkilere büyük önem verilmektedir. Bu amaçla, Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, diğer ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ve Kurulun faaliyet alanıyla ilgili diğer yabancı kuruluşlar (OECD, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, IMF gibi) ile ilişkilerimizi geliştirmek için çalışmalar yapılmış, üyesi olduğumuz Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) faaliyetlerine aktif katılım sağlanmıştır.

Günümüzde bilgi ve bilginin transferi sermaye piyasalarının güvenilirliği açısından da büyük önem taşımaktadır. Dünyada yaşanan küreselleşme eğilimine paralel olarak Kurulumuzda, yabancı ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve bilgi transferine ilişkin mutabakat (Memorandum of Understanding) tesis etme çalışmaları sürdürülmektedir.

5.10.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü

IOSCO sermaye piyasalarındaki düzenleyici/denetleyici otoritelerin, ilgili alanlarda koordinasyon ve iş birliği sağlamak, sermaye piyasalarının yasal ve kurumsal yapısına ilişkin olarak ortak uluslararası standartlar oluşturmak ve üyeler arasında bilgi alış verişini olanaklı kılmak amacıyla oluşturdukları bir kuruluştur. IOSCO, mali piyasalarla ilgili diğer uluslararası kuruluşlarla da iş birliği halinde faaliyet göstermekte ve alanındaki en etkin uluslararası kuruluş niteliğini taşımaktadır.

Kurulumuz 1988 yılında üye olduğu IOSCO’nun faaliyetlerine katılmaktadır. Bu kapsamda Kurulumuz aşağıdaki komite ve çalışma grubu çalışmalarına aktif olarak iştirak ederek IOSCO amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi yönünde politika oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

- Başkanlar Komitesi (Presidents’ Committee)
- Yürütme Komitesi (Executive Committee-Haziran 2010’dan itibaren)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi (EMC - Emerging Markets Committee)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Danışma Kurulu /EMC Advisory Board)
- Teknik Komite (Technical Committee- gözlemci -Haziran 2010’dan itibaren)
- Avrupa Bölge Komitesi (ERC- European Regional Committee)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Çalışma Grupları (EMC Working Groups)
- Uygulama Komitesi (Implementation Committee)

- İzleme Grubu (Screening Group)
- Gözetim Grubu (Monitoring Group)

Kurulumuzun 2010 yılı içerisinde IOSCO faaliyetlerine ilişkin olarak yürüttüğü çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi (EMC)

2010 yılı Haziran ayında Montreal'de gerçekleştirilen IOSCO Yıllık Konferansı'nda Kurulumuz Başkanı A. Vedat AKGİRAY 2 yıllık bir süre için Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Başkanı olarak seçilmiştir.

EMC'nin 2010 yılı toplantısı 13-15 Ekim tarihleri arasında Kurulumuzun ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. İlk 2 gün gerçekleştirilen çalışma grubu toplantılarının ardından 15 Ekim 2010 tarihinde sektör ve basın temsilcilerinin katılımıyla kamuya açık paneller düzenlenmiş, açılış konuşması ise Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali BABACAN tarafından yapılmıştır.

EMC Başkanlığı sıfatıyla söz konusu Komite çalışmalarının idari boyutuyla da ilgilenilmesinin yanı sıra Kurulumuzca, EMC bünyesinde faaliyet gösteren çalışma gruplarının projelerine aktif olarak katılmış ve düzenledikleri anketler cevaplandırılmış olup, EMC Başkanlığı tarafından gelişmekte olan ülkelerin finansal krizden nasıl etkilendikleri, mevcut ve gelecekte karşılaşılabilecek muhtemel sorunları tespit etmek amacıyla 2010 yılında üçüncüsü düzenlenen anketin sonuçları Kurulumuzca düzenlenerek İstanbul'da gerçekleştirilen EMC toplantısı esnasında sunulmuştur.

Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Danışma Kurulu (EMC Advisory Board)

Kurulumuz EMC Başkanlığı sıfatıyla 2007 Aralık ayından beri üyesi olduğu, Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi bünyesinde faaliyet gösteren ve Komiteyi yönlendirici fonksiyon üstlenmiş bulunan "Danışma Kurulu" (Advisory Board)'nun da başkanlığını yürütmektedir.

Bu kapsamda, 2010 yılı Haziran ayında Montreal'de yapılan EMCAB toplantısına katılım sağlanmış; Ekim ayında Chennai'de yapılan toplantıya ise Başkanlık edilmiştir. Chennai'de yapılan toplantıda ayrıca, Yürütme Komitesi ve Teknik Komite'nin gerçekleştirdiği ortak toplantıya katılım sağlanmıştır. Söz konusu toplantılarda komite çalışmalarının yanı sıra IOSCO'nun yeniden yapılanmasına ilişkin olası seçenekler tartışılmış, Komite başkanlarının bu konudaki yaklaşımı konusunda görüş alış verişinde bulunulmuş olup, anılan toplantılar IOSCO'nun önümüzdeki dönem çalışmalarına yön vermesi açısından önem arz etmektedir.

Diğer IOSCO Çalışmaları

Kurulun 2010 yılında iştirak etmiş olduğu diğer IOSCO çalışma grupları aşağıda yer almaktadır:

IOSCO Genel Kurulu niteliğindeki Başkanlar Komitesi IOSCO Yıllık Konferansı sırasında toplanmakta olup, bu yıl Haziran ayında Montreal'de gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlanmıştır.

Halen IOSCO bünyesinde faaliyet göstermekte olan 4 bölgesel Komite'den biri olan Avrupa Bölge Komitesi'nin üyesi olan Kurulumuz söz konusu Komite'nin Şubat ayında Paris'te ve Kasım ayında Lizbon'da yapılan toplantılarına katılım sağlamıştır. Anılan toplantılarda Kurulumuzca yapılan son mevzuat değişiklikleri hakkında bilgi verilmiş, ayrıca Kasım toplantısında ülkemiz ekonomisi ve sermaye piyasalarındaki son gelişmelerle ilgili sunum gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, EMC altında faaliyet göstermekte olan 5 adet çalışma grubunun Haziran ayında IOSCO Yıllık Konferansı sırasında Montreal'de ve Ekim ayında İstanbul'da gerçekleştirilen toplantılarına katılım sağlanmıştır. Yıl içinde söz konusu çalışma gruplarınca hazırlanan anketler yanıtlanmış, yapılan toplantılarda Kurulumuz görüşleri iletilmiştir.

Menkul Kıymet Düzenlemelerine İlişkin IOSCO İlke ve Amaçlarının uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gibi konularda faaliyet gösteren Uygulama Komitesi'nin Eylül ayında Washington DC'de ve Aralık ayında Almanya'da yapılan toplantılarına iştirak edilmiştir. Bu kapsamda, IOSCO ilkelerinin güncellenmesi çalışmalarına katkıda bulunulmuş, ayrıca IOSCO ilkelerinin uygulamaya geçirilmesine yönelik geliştirilen yöntemlerin güncellenmesi çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

Diğer taraftan, bilgi paylaşımı ve işbirliğine yönelik IOSCO Çok Taraflı Mutabakatını imzalamak talebiyle başvuruda bulunan düzenleyici kuruluşların başvurularını inceleyerek görüş oluşturmakla görevli olan IOSCO Çok Taraflı Mutabakatı ile ilgili İzleme Komitesi'nin (Screening Group) 2010 yılı Mayıs ayında Madrid'de gerçekleştirilen toplantısına katılım sağlanmıştır. IOSCO Çok Taraflı Mutabakatı'na taraf olan ve A listesinde yer alan ülkelerin sayısı 2010 yılı sonu itibarıyla 72'ye ulaşmıştır. Gözetim Grubu (Monitoring Group) ise IOSCO Çok Taraflı Mutabakatının uygulamasına ilişkin gözetimin sürdürülmesi ve gerekli değişikliklerin yapılması ile görevli olup, yıl içerisinde bir kez, IOSCO Yıllık Konferansı sırasında toplanmaktadır. Haziran ayında Montreal'de gerçekleşen söz konusu toplantıya Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

Ayrıca, Komite ve çalışma grupları tarafından yürütülmekte olan projelere ilişkin olarak anketlerin cevaplandırılması ve taslak raporlar hakkında görüş oluşturulması gibi konularda ilgili dairelerin desteği alınarak çalışmalara katkı sağlanmıştır.

Finansal İstikrar Kurulu'na İlişkin Çalışmalar

İlk olarak G7 ülkelerinin Merkez Bankası Başkanları ve Maliye Bakanları tarafından 1999 yılında Finansal İstikrar Forumu adıyla faaliyetlerine başlayan söz konusu oluşumun görev alanı Nisan 2009'da Londra'da gerçekleştirilen Devlet ve Hükümet Başkanlarının katıldığı ve ülkemizin de üyesi olduğu G20 zirvesinde genişletilmiş olup geliştirilmiş kapasitesiyle Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board-FSB) adı altında yeniden yapılandırılmıştır.

FSB düzenleme, denetim ve diğer finansal sektör politikalarının etkin biçimde uygulanmasının teşvik edilmesi ve geliştirilmesi amacıyla ulusal otoritelerin ve uluslararası standard belirleyicilerin çalışmalarını uluslararası düzeyde koordine etmek üzere kurulmuştur.

FSB'nin görevleri arasında; finansal sistemdeki kırılganlıkları değerlendirmek ve bunlar için gerekli önlemleri belirlemek, finansal istikrar için otoritelerarası koordinasyon ve bilgi değişimini teşvik etmek, piyasa gelişmelerini izlemek ve buna göre tavsiyelerde bulunmak,

düzenleme standartlarını karşılayan en iyi uygulamaları izlemek ve tavsiye etmek yer almaktadır.

Kurulumuz Haziran 2010'da gerçekleştirilen Yıllık Konferans'ta IOSCO EMC Başkanı seçilmesi nedeniyle, FSB toplantılarına da iştirak etmeye başlamıştır. Bu çerçevede, 2010 yılı Eylül ayında Paris'te, Ekim ayında ise Seul'de gerçekleştirilen FSB toplantılarına katılım sağlanmıştır. Anılan toplantılarda, EMC bünyesinde yapılan çalışmalarla ilgili FSB'ye geribildirimde bulunmaktadır. Ayrıca, Kurulumuz IOSCO çalışmaları dışındaki hususlarda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile koordineli olarak FSB çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

Kurulumuz Personelinin IOSCO Nezdinde Geçici Personel (Seconded) Olarak Görevlendirilmesi

IOSCO'nun Madrid'de bulunan merkezinde, gelişmekte olan piyasalar konusunda geçici personel olarak görev yapmak üzere Kurulumuzdan 1 personel IOSCO tarafından seçilerek, 1 yıl süreyle IOSCO nezdinde görev yapmak üzere Madrid'de görevlendirilmiştir.

5.10.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ile İlgili Çalışmalar

OECD Mali Piyasalar Komitesi

OECD bünyesinde görev yapan Mali Piyasalar Komitesi (Committee on Financial Markets) her yıl iki defa (genellikle Mart ve Ekim aylarında) düzenli olarak toplanarak, finans piyasalarına ilişkin yapısal-kurumsal düzenlemeler ve piyasa gelişmeleri konularında yapmış olduğu çalışmaları üye ülkelere sunmaktadır. Bu toplantılarda üye ülkeler arasında fikir alış verişi yapılmasına olanak sağlanmakta, söz konusu toplantılara Kurulumuzca da iştirak edilmektedir.

OECD Mali Piyasalar Komitesi kurum değil ülke bazında takip edilmektedir. Burada ülkemizdeki mali piyasalardaki gelişmeler aktarılıp, OECD üyesi ülkelerdeki gelişmeler hakkında bilgi edinilmektedir.

Mali Piyasalar Komitesi'nin 2010 yılı Şubat ayında Tokyo'da ve Ekim ayında Paris'te yapılan toplantılarına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu

Kurulumuz, OECD bünyesinde oluşturulan OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu (OECD Corporate Governance Steering Committee) çalışmalarına aktif katılım sağlamaktadır. Grup, kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirme amaçlı çalışmalar yapmaktadır.

Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu'nun 2010 yılı Kasım ayında Paris'te yapılan toplantısına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır. Ayrıca çalışmalar çerçevesinde hazırlanan rapor ve anketlere Kurulumuzca da aktif olarak katkı sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, OECD Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Kasım 2010'da Paris'te gerçekleştirilen toplantısında, Kurulumuz söz konusu Komite'nin Bürosu'na seçilmiş olup, anılan Büro Komite'nin çalışmalarında ve iş programının belirlenmesinde stratejik olarak destek vermektedir.

OECD KOBİ'ler ve Girişimcilik Çalışma Grubu

OECD Sanayi, İnovasyon ve Girişimcilik Komitesi (OECD Committee on Industry, Innovation and Entrepreneurship) bünyesinde yer alan KOBİ'ler ve Girişimcilik Çalışma Grubu KOBİ'lerle ilgili çalışmaların yürütülmesinde OECD üyesi ülkelerin görüş ve değerlendirmelerinin paylaşılması açısından önemli katkı sağlamaktadır.

Söz konusu çalışma grubunun 2010 yılı Kasım ayında Paris'te yapılan toplantısına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

OECD Ulusal Eşgüdüm Birimleri Toplantısı

Kurulumuzun Kurumsal Yönetim konusunda ulusal eşgüdüm birimi olması nedeniyle, OECD çalışmalarını yakından takibi ve kurumlar arası eşgüdüm ve OECD'den ülke olarak en fazla yararlanma imkanlarının paylaşılması açısından 2010 yılının Haziran ayında Paris'te yapılan toplantıya Kurulumuzca katılım sağlanmıştır.

Kurulumuz Personelinin OECD Nezdinde Geçici Pesonel (Seconded) Olarak Görevlendirilmesi

OECD'nin Paris'te bulunan merkezinde, kurumsal yönetim konusunda geçici personel olarak görev yapmak üzere Kurulumuzdan 1 personel OECD tarafından seçilerek, 1 yıl süreyle OECD nezdinde görev yapmak üzere Paris'te görevlendirilmiştir.

MENA-OECD Sermaye Piyasaları Görev Gücü

MENA-OECD Yatırım Programı bünyesinde, OECD ülkeleri ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri sermaye piyasaları düzenleyici ve denetleyici kuruluşları arasında bir ağ ve diyalog oluşturulmasını hedefleyen "MENA-OECD Sermaye Piyasaları Görev Gücü" (OECD MENA Capital Markets Task Force) adlı girişimin Aralık 2010'da Doha'da gerçekleştirilen resmi kuruluş toplantısına Kurulumuzca katılım sağlanmış, söz konusu oluşuma ilişkin görüş ve değerlendirmelerimiz katılımcılara iletilmiştir.

OECD Tarafından Kurulan Finansal Eğitim Konusundaki Girişimlere Üye Olunması

Sermaye piyasalarının önemli bir sacayağı olan yatırımcı sayısının artırılması bağlamında, sermaye piyasalarına fon arz eden yatırımcı kesiminin genişlemesi ve bilinçlenmesi amacıyla Türkiye sermaye piyasalarının eğitim ve tanıtım yoluyla geliştirilmesini hedefleyen "Sermaye Piyasalarında Yatırımcı Profiline Nitelik ve Nicelik Olarak Geliştirilmesi" projesi Kurulumuz ve ilgili kuruluşlar nezdinde yürütülmektedir.

Öte yandan, OECD tarafından 2008 yılında kurulan "International Network on Financial Education" (INFE) isimli forumda Finansal Eğitim, Finansal Eğitim Programlarının Verimlilik Ölçümü, Finansal Eğitim Üzerine Stratejiler gibi konular üzerinde ülke uygulamaları değerlendirilmekte, uzmanlar arasında bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanmaktadır. Ayrıca, INFE'nin sağlayacağı imkanlara düzenli ve güvenilir olarak erişimin sağlanması için, OECD tarafından 2009 yılında "International Gateway for Financial Education" (IGFE) isimli hükümetlerarası bir takas merkezi kurulmuştur.

Ülkemiz sermaye piyasalarının düzenleyici otoritesi olarak Kurulumuz, 2010 yılı içerisinde, OECD tavsiyesi üzerine INFE ve IGFE adlı söz konusu girişimlere üye olmuştur. Anılan üyelikler finansal eğitim konusunda etkinliğin artırılması ve global vizyonun yakalanması açısından önem arz etmektedir.

5.10.3. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)

Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS-The General Agreement on Trade in Services) 1947 yılında imzalanan Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) kapsamında 1986-1994 yıllarında yapılan Uruguay Görüşme Turunda GATT'a dahil edilmiş ve 01/01/1995 tarihinde resmi olarak faaliyete geçirilen Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesine aktarılmıştır. GATS hizmet ticaretini düzenleyen ilk çok taraflı anlaşmadır. Türkiye Cumhuriyeti 1994 GATS anlaşmasına DTÖ kurucu üyesi olarak imza atmış ve anlaşma TBMM'de 25 Şubat 1995'te onaylanmıştır.

GATS tüm hizmet alanlarının serbest piyasaya açılması için mevcut düzenlemeleri genişleten ve hukuki işlerlik kazandıran çok taraflı yatırım ve ticaret anlaşmasıdır.

GATS kapsamındaki 11 temel kategori arasında finansal, mali ve bankacılık hizmetleri de bulunmaktadır. GATS'da, kurum bazında değil, ülke bazında temsil söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede, DTÖ Mali Hizmetler Komitesi çalışmalarına Kurulumuzca da iştirak edilmekte olup, 2010 yılı içerisinde de bu çalışmalar devam etmiştir. Haziran ayında DTÖ'nün Cenevre'deki merkezinde yapılan Mali Hizmetler Ticareti Komitesi toplantısına iştirak edilmiştir.

Ayrıca, Dünya Ticaret Örgütü'nün hizmet müzakereleri kapsamında, Türkiye ile Kanada ve Türkiye ile Güney Kore arasında imzalanması planlanan ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın koordinasyonunda yürütülen Serbest Ticaret Anlaşmaları çalışmalarına Kurulumuz faaliyet alanı kapsamında Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

5.10.4. İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB) ile İlgili Çalışmalar

Kurulumuz, İslami finansal hizmetler sektörünün sağlamlığını ve istikrarını güçlendirmek üzere kurulmuş olan, bankacılık, sermaye piyasaları ve sigortacılık konusunda uluslararası standartlar ve yönlendirici prensipler belirleyen, araştırmalar yapan, sektörle ilgili konularda koordinasyon görevini yerine getiren, toplantı, seminer ve konferanslar düzenleyen bir kurum olan ve merkezi Kuala Lumpur'da bulunan İslami Finansal Hizmetler Kurulu'na (IFSB) Ağustos 2010'da yardımcı üye sıfatıyla üye olmuştur.

IFSB tarafından 2010 yılı Mayıs ayında Kuala Lumpur'da ve Aralık ayında Cidde'de düzenlenen toplantılara Kurulumuzca iştirak edilmiştir.

5.10.5. İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi ile İlgili Çalışmalar

İslam Konferansı Teşkilatı (İKT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK), 1984 yılında, Türkiye Cumhurbaşkanının başkanlığa seçilmesi üzerine İstanbul'da yapılan birinci toplantı ile faaliyetlerine başlamış ve İKT üye ülkeleri arasında ekonomik ve ticari

alanlardaki kapasitelerini artırmaya yönelik programlar hazırlama ve öneriler sunmakla görevlendirilmiştir. Bu görev kapsamında, Para, Finans ve Sermaye Akımı konularında da işbirliği yapılmaktadır.

Ekim 2010'da İstanbul'da gerçekleştirilen 26. İSEDAK Toplantısı'na, İKT üye ülkeleri sermaye piyasaları düzenleyici otoriteleri arasında Kurulumuz öncülüğünde bir işbirliği mekanizması kurulması ile ilgili olarak Kurulumuzca katılım sağlanmıştır. Toplantıda, İMKB öncülüğünde 2005 yılından itibaren yürütülen İKT Üye Ülkeler Menkul Kıymetler Borsaları Forumu benzeri bir işbirliği mekanizması kurulmasının gerekleri ve bu yeni yapının İKT üyesi ülkeler bakımından faydası değerlendirilmiş; Kurulumuzun uluslararası planda yürüttüğü faaliyetler ve işbirliğine verdiğimiz önem doğrultusunda, bu tür bir işbirliği mekanizmasının kurulması için her türlü katkıyı sağlamaya hazır olduğu belirtilmiştir.

5.10.6. Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Uluslararası Forumu (IFIAR) ile İlgili Çalışmalar

Uluslararası Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Forumu (International Forum of Independent Audit Regulators - IFIAR), temelde bağımsız denetçi ve bağımsız denetim kuruluşlarının kalite kontrol gözetimi de dahil olmak üzere küresel düzeyde bağımsız denetimin kalitesinin artırılarak yatırımcının korunması ve kamu yararı sağlanması ortak amacının gerçekleştirilmesi için faaliyet göstermek üzere 2006 yılında kurulmuş, 37 ülke temsilcisinin üye olduğu geniş katılımlı ve toplantılarına Avrupa Birliği Komisyonu, Dünya Bankası, Basel Komitesi ve IOSCO'nun da gözlemci olarak katıldığı uluslararası bir organizasyondur.

Kurulumuz, 2009 yılında gelen davet üzerine üyelik başvurusu yapmış ve aynı yıl üyeliğe kabul edilmiş olup, bu kapsamda IFIAR'ın 2010 yılı Şubat ayında Paris'te, Eylül ayında ise Madrid'de yapılan toplantılarına iştirak edilmiştir.

5.10.7. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabıtları (Memorandum of Understanding)

Diğer ülkelerdeki sermaye piyasalarında düzenleme ve denetim yetkisine sahip kuruluşlarla iş birliği çerçevesinde Mutabakat Zaptı imzalanması (MoU) için başlatılan girişimler 2010 yılında da sürdürülmüştür. Bu kapsamda, 2010 yılı içerisinde Malezya, Azerbaycan ve Birleşik Arap Emirlikleri sermaye piyasası düzenleyici otoriteleri ile MoU imzalanmıştır. Kurul tarafından şimdiye kadar imzalanan ikili mutabakatlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.18. Kurulca imzalanan ikili Mutabakatlar

Ülke	Kuruluş	Tarih
İngiltere	HM Treasury	Ağustos 1999
	Financial Services Authority	
	London Stock Exchange	
Fransa	Commission des Operations de Bourse (Autorité des Marchés Financières)	Mayıs 2000
Almanya	BAWe (BaFin)	Mayıs 2000
İsveç	Finansinspektionen	Haziran 2001
İtalya	Commissione Nazionale per le Società e la Borsa	Haziran 2001
ABD	Commodity Futures Trading Commission	Haziran 2001
Avustralya	Australian Securities and Investment Commission	Haziran 2001
Yunanistan	Capital Markets Commission	Ekim 2001
Portekiz	Comissão do Mercado de Valores Mobiliários	Ekim 2001
Malta	Malta Stock Exchange	Haziran 2001
	Malta Financial Services Center (Malta Financial Services Authority)	Nisan 2002
Arnavutluk	Albanian Securities Commission	Eylül 2003
Romanya	Romanian National Securities Commission	Ekim 2003
Bulgaristan	Financial Supervision Commission	Aralık 2004
Hırvatistan	Croatian Securities Commission	Nisan 2005
Makedonya	Securities and Exchange Commission	Nisan 2005
Hollanda	Netherlands Authority for Financial Markets	Haziran 2005
Bosna Hersek	Securities Commission of the Federation of Bosnia and Herzegovina Republic of Srpska Securities Commission	Ekim 2005
Dubai Uluslararası Finans Merkezi	Dubai Financial Services Authority	Kasım 2005
Karadağ	Securities Commission of the Republic of Montenegro	Şubat 2006
İsrail	Israel Securities Authority	Şubat 2006
Tayvan	Financial Supervision Commission	Haziran 2006
Çin	China Securities Regulatory Commission	Kasım 2006
Suriye	Syrian Commission on Financial Markets and Securities	Ocak 2008
Rusya	Federal Markets Financial Service of Russia	Ağustos 2009
Malezya	Securities Commission of Malaysia	Nisan 2010
Azerbaycan	State Committee for Securities of the Republic Of Azerbaijan	Temmuz 2010
Birleşik Arap Emirlikleri	Emirates Securities and Commodities Authority	Ekim 2010

Kaynak: SPK

Diğer bazı ülke otoriteleriyle de Mutabakat Zaptı imzalanması çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, ilgili ülkenin sermaye piyasalarıyla kurulabilecek teknik ve yasal işbirliği imkanlarının karşılıklı olarak değerlendirilmesine yönelik girişimlerde bulunmak üzere, Nisan ayında Kuala Lumpur'a, Mayıs ayında Şam'a ve Ekim ayında Seul'e resmi ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

5.10.8. Kurulumuzca Düzenlenen Uluslararası Eğitim Programları

Mayıs 2010'da Kurulumuz ev sahipliğinde IOSCO ile ortaklaşa olarak "Manipülasyon ve İçeriden Öğrenenlerin Ticareti" konulu eğitim semineri İstanbul'da düzenlemiştir. Ayrıca, Eylül 2010'da yine Kurulumuz ev sahipliğinde ABD Menkul Kıymetler Komisyonu (Securities and Exchange Commission-SEC) ile ortaklaşa olarak "İhraççılar ve Raporlama: Piyasaların Kamuyu Aydınlatma Yoluyla Düzenlenmesi" konulu eğitim semineri düzenlenmiştir. Ekim 2010'da ise IOSCO EMC 2010 yılı sonbahar toplantısı İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve devamında kamuya açık güncel konuları içeren bir konferans organize edilmiştir.

5.10.9. Diğer Faaliyetler

Kurulumuzca sermaye piyasalarına yönelik gündemde olan konular ile mevcut piyasa koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin yürütülen çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyulan ya da AB mevzuatı uyum çalışmalarına katkı sağlayan alanlarda düzenlenen konferanslara katılım gerçekleştirilmektedir.

Kurulumuz, yabancı sermaye piyasası düzenleyici otoritelerinin zaman zaman organize ettikleri eğitim veya staj programlarına katılımı desteklemektedir. Bu çerçevede, Kurulumuzca meslek personeline eğitim ve staj olanakları sağlamak üzere, gelişmiş piyasaların sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve diyalog çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların periyodik olarak yaptıkları çalışmalara katılım sağlanmıştır.

Öte yandan, 2010 yılı Temmuz ayında Kosova'dan, Ekim ayında Umman ve Kırgız Cumhuriyeti'nden, Kasım ayında ise Tanzanya'dan gelen heyetlere Kurulumuzca eğitim programları organize edilmiştir.

5.11. LİSANSLAMA FAALİYETLERİ

Kurulumuzun Seri: VIII, No: 34 "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"i 11 Ağustos 2001 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 10 Eylül 2001 tarihli Kurul Başkanlığı Onayı ile Lisanslama ve Sicil Grubu oluşturulmuştur.

Lisanslama sınavları ile amaçlanan, sermaye piyasası alanında ihtisas personeli, yönetici, türev araçlar personeli, gayrimenkul değerlendirme uzmanı, konut değerlendirme uzmanı, kredi derecelendirme uzmanı, kurumsal yönetim derecelendirme uzmanı, sermaye piyasasında bağımsız denetçi ve yönetici olarak çalışanların mesleki yeterliliklerinin, bilgi ve tecrübelerinin saptanarak lisans belgelerinin verilmesidir.

Kurulumuzca düzenlenen ilk lisanslama sınavı 2002 yılı Eylül ayında; Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavı, Türev Araçlar Sınavı ve Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Sınavı ile yapılmaya başlanmıştır.

Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı 2005 yılı Eylül döneminde, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Sınavı 2007 yılı Eylül döneminde, Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı ise 2008 yılı Ocak döneminde başlayarak devam etmiştir.

Kurulumuzca; 2010 yılı içinde, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavı, Türev Araçlar Sınavı, Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Sınavı, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Sınavı ve Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı olmak üzere 8 çeşit sınav yapılmıştır. Takas ve operasyon sorumlularının lisans alabilmeleri için, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavının sadece "Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları, türev araçlar muhasebe ve operasyon sorumlularının ise lisans alabilmeleri için Türev Araçlar Sınavının sadece "Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları gereklidir.

Lisanslama sınavlarında başarılı olanlara katıldıkları sınav türüne göre; Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı, Türev Araçlar Lisansı, Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı, Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Lisansı, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansı, Konut Değerleme Uzmanlığı Lisansı, Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu Lisansı verilir.

Lisanslama sınavlarında başarılı sayılmak için sınav konularının her birinden 100 üzerinden en az 60 alınması ve alınan notların aritmetik ortalamasının en az 70 olması gerekmektedir.

2010 yılında yapılan lisanslama sınavları Mart ve Kasım aylarında olmak üzere 2 kez düzenlenmiştir. Her sınav döneminde lisanslama sınavlarına yönelik ayrıntılı bilgileri içeren Sınav Kılavuzu, sınavların konu ve alt konu başlıkları ile oturum tablosu internet ortamında adaylara duyurulmaktadır.

2010 yılı içinde yapılan lisanslama sınavları TSPAKB ve Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında yapılan lisanslama sınavları başvuruları sınav tarihlerinden yaklaşık 1.5 ay önce <http://basvurular.meb.gov.tr/tspakb> internet adresinden yapılmıştır.

Tablo 5.19. Lisanslama Sınavları

Dönem	Sınava Giren Aday Sayısı	Hak Kazanılan Lisans Sayısı
Ocak 2008	18,608	668
Mayıs 2008	17,876	1,044
Eylül 2008	15,585	936
Ocak 2009	22,964	769
Mayıs 2009	20,300	934
Eylül 2009	18,448	1,225
Mart 2010	22,426	1,736
Kasım 2010	29,661	2,796

Kaynak: SPK

Adaylar, sınav giriş belgesini sınav tarihinden en az 15 gün öncesinden başlayarak sınav tarihinin sonuna kadar <http://basvurular.meb.gov.tr/tspakb> internet adresinden alabilmektedirler. Sonuçların açıklanacağı tarih sınav giriş belgesinde belirtilmektedir. Adaylar belirtilen tarihlerde TC kimlik numaralarını girmek suretiyle <http://basvurular.meb.gov.tr/tspakb> internet adresinden sınav sonuçlarına ulaşabilmektedirler.

2002 Eylül - 2004 Mayıs dönemlerinde Kurulumuzca düzenlenen lisanslama sınavlarından en az birine katılanlar “geçiş süreci” olarak adlandırılan süreçten yararlanmışlardır. Geçiş süreci 2010 yılı Kasım ayında yapılan sınav sonuçlarının açıklandığı tarihte sona ermiştir. Sermaye piyasası kurumlarında lisans gerektiren görev ve kadrolarda, lisansı olmayan kişilerin çalıştırılması ve işe alınması mümkün değildir. Ancak Kurulumuzca halen bir sermaye piyasası kurumunda çalışan ve lisans almak için sınavlara girerek çaba gösteren kişilerin mağdur olmamaları için bir istisna tanınarak geçiş süreci öngörülmüştür. Buna göre, halen bir sermaye piyasası kurumunda çalışan ancak lisans belgesi bulunmayan kişilerden, 2010 yılında yapılan sınavlardan en az birine katılarak lisans almak için çaba gösteren kişilere, 2011 yılından itibaren yapılacak ilk 3 sınava başvurmak şartıyla üçüncü sınavın sonuçlarının açıklandığı tarihe kadar bulundukları görevde çalışmaya devam etmeleri imkanı tanınmıştır.

2002 Eylül - 2010 Kasım döneminde gerçekleştirilen 24 sınavda 17,807 adet Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı, 6,261 adet Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı, 2,579 adet Türev Araçlar Lisansı, 1,120 adet Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı, 1,896 adet Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Lisansı, 469 adet Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, 634 adet Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, 977 adet Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansı ve 156 adet Konut Değerleme Uzmanlığı Lisansı, 244 adet Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu Lisansı, 395 adet Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı, 320 adet Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı olmak üzere toplam 32,858 adet lisans belgesine hak kazanılmıştır.

2008, 2009 ve 2010 yıllarında gerçekleştirilen lisanslama sınavlarına katılan kişi sayısı ve sınavlarda hak kazanılan lisans sayısına ilişkin bilgiler yukarıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 5.19).

5.12. BİLGİLENDİRME

Yatırımcı başvurularına ilişkin faaliyetler Kurumsal İletişim Dairesi altında faaliyet gösteren ve 2 Başuzmanın görev yaptığı Bilgi Edinme Birimi (BEB) tarafından yerine getirilmektedir.

BEB'e gelen başvurular "şikayet ,görüş ve öneriler" ile "bilgi edinme" başvuruları olmak üzere iki bölümde ele alınmakta olup, bilgi edinme başvuruları "4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu" çerçevesinde 15 iş günü içinde cevaplanmaktadır. 2008, 2009 ve 2010 yıllarında BEB'e gelen başvurular hakkındaki özet bilgi aşağıda verilmektedir:

Tablo 5.20. Bilgi Edinme Birimi Faaliyetleri

Gelen Başvurular	2008	2009	2010
Şikayet, Görüş ve Öneriler	1,706	1,472	2,238
Bilgi Edinme Başvuruları	1,145	822	848
Toplam	2,851	2,294	3,086

Kaynak: SPK

Yukarıda verilen tablodan da görüleceği üzere yıllar itibariyle toplam başvuru sayısı, 2008 yılında 2,851 iken 2009 yılında 2,294'e düşmüş; 2010 yılında tekrar artarak 3,086'ya ulaşmıştır.

Kurulumuzun bu faaliyetleri ile yatırımcıların bilgilendirilmesinin, yatırımcıya yönelik bir eğitim olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmaktadır.

5.13. BİLGİ SİSTEMLERİ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun kanunen yükümlü bulunduğu faaliyetleri daha etkin, hızlı, güvenilir ve uluslararası standartlara uygun bir şekilde yapabilmesi amacıyla bilgi sistemlerinin geliştirilmesi, işletilmesi, yönetilmesi ve güncellenmesi Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin görevleri arasındadır.

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin faaliyetlerini yerine getirirken gözettiği amaçlar aşağıda sıralanmıştır:

- Kurul çalışanlarının doğru ve güncel bilgiye ulaşmasını sağlayacak bilgi teknolojileri altyapısını kurmak,
- Kurulun bilgi teknolojileri altyapısını devamlı işler ve güncel bir yapıda tutmak,
- Kurulun işleyişi ile ilgili tutarlı bir veritabanı oluşturmak,
- Gözetim ve denetim işlemlerinin daha verimli olabilmesi için gerekli yazılım ve donanımı sağlamak,
- Kamuyu aydınlatma kapsamında doğru ve güncel bilgiyi zamanında sunmak,

- Sermaye piyasalarında güvenli bilgi teknolojileri altyapılarının oluşturulması amacıyla bilgi güvenliğine ilişkin çalışmalarda bulunmak,
- Sermaye piyasası kurumlarına ilişkin Olağanüstü Durum Merkezi kurulmasında gerekli teknik altyapıyı sağlamak üzere rol almak,
- Sermaye piyasası kurumlarında bilgi sistemleri incelemesinde bulunmak.

Bu kapsamda 2010 yılı içinde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda özetlenmektedir.

5.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları

2010 yılı içerisinde, mevcut uygulamaların bakım ve iyileştirme çalışmaları devam etmiş olup Kurul gereksinimleri doğrultusunda gerekli görülen yeni uygulama yazılımları da geliştirilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda detaylandırılmıştır.

Yeni Kurumsal Sistem

2000 yılından beri kullanımda olan Kurumsal Veri Yönetimi Platformu'nu (GözDeSis) yeni teknolojik imkanlar ve değişen talepler çerçevesinde yenilemek amacıyla başlatılan bir projedir. Bu projede; sistemin farklı daire/birim ihtiyaçları gözetilerek alt bölümlere ayrılması ve bu bölümlerin tasarlanarak, sistemin teknik altyapısının tamamen yenilenmesi amaçlanmıştır. 2010 yılı içerisinde Kurumsal Yatırımcılar Dairesi'nin sistemini yenileme çalışmaları tamamlanmıştır.

Sermaye Yeterliliği Platformu

Sermaye Yeterliliği Platformu (SerYet), kurumların (aracı kurumlar, bankalar, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy yönetim şirketleri) Kurulumuz tarafından tebliğ edilen kıstaslara uymalarını, mali yapılarının güçlendirilerek risk pozisyonlarının azaltılmasını ve böylece yatırımcıların daha güvenli bir kurumla çalışmalarını sağlamayı amaçlayan bir sistemdir. Kurumlar tarafından Kurulumuza gönderilen tablolar üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda üretilen raporlar, ilgili Dairelerin denetim ve izleme çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır.

2009 yılında sermaye yeterliliği tablolarının internet üzerinden elektronik imzalı olarak alınması, böylece güvenliğin artırılması amacıyla yeni bir projeye başlanmıştır. Bu sayede, mevcut durumda Kurulumuza posta yoluyla da gönderilen ve Kurulumuzda arşiv yükü oluşturan söz konusu tabloların elektronik imzalı olarak alınması ve kağıt trafiğinin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. E-imzalı gönderimin yapılabildiği bu sistem, 2010 yılı içerisinde sadece aracı kurum, banka ve vadeli işlemler aracılık şirketlerini kapsayacak şekilde kullanıma açılmıştır. Artık aracı kurum, banka ve vadeli işlemler aracılık şirketleri söz konusu tabloları posta yoluyla göndermemektedir.

Evrak ve İş Takip Sistemi

Evrak ve İş Takip Sistemi, evrak ve iş takip sistemlerini birleştirmek, tamamen bütünleşik bir yapıya kavuşturmak ve Kurulun tüm daire ve birimlerinde yaygınlaştırmak amacıyla geliştirilmiştir. Bu proje ile evrak ve işlerini sadece kağıt ortamında takip eden birimlerin evrak ve iş takipleri elektronik ortama geçirilmiş, hem de tüm Kurul genelinde herhangi

bir zamanda, herhangi bir evrağın/işin ne aşamada olduğu ve hangi aşamalardan geçtiği kolaylıkla izlenebilir hale gelmiştir. Ayrıca bir işin yapılması sırasında üretilen dokümanlar da merkezi olarak saklanabilecek ve gerektiğinde yetkili kişiler tarafından kolaylıkla erişilebilecektir. 2010 yılı içerisinde Genel Evrak Birimi, AD, MSD, KİD, AFD, KYD, HİD, İMİD ve PGD yeni sistemi kullanmaya başlamıştır. Diğer dairelerin yeni sisteme geçiş çalışmaları devam etmektedir.

Bilgi Edinme Sistemi

Kurulumuza iletilen tüm bilgi edinme ve elektronik görüş, öneri ve şikâyet başvurularının tek elden, etkin ve verimli bir şekilde yönetilebilmesi, takip edilebilmesi, yasal süre içinde cevaplanmasının sağlanması ve güvenli bir şekilde arşivlenebilmesi amacı ile 2010 yılında yeni Bilgi Edinme Sistemi geliştirilmiş ve kullanıma açılmıştır.

5.13.2. Kurumsal İnternet Sitesi

Kurulumuz İnternet sitesinde, Kurulumuzun Türk Sermaye Piyasalarına ilişkin yürütmekte olduğu faaliyetler ile kamuyu bilgilendirme amaçlı konular yayımlanmaktadır. Bu sitenin Türkçesine <http://www.spk.gov.tr> adresinden, İngilizcesine ise <http://www.cmb.gov.tr> adresinden ulaşılabilir. Türkçe olan site ayrıca sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşların veri aktarımı için de kullanılmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal İnternet sitesi aşağıdaki konuları içermektedir:

- Sermaye Piyasası Mevzuatı,
- Duyurular (haftalık bültenler; lisanslama sınavları; basın duyuruları; tebliğ tasarımları; seminer, konferans, çalıştay duyuruları; insan kaynakları duyuruları; staj duyuruları; genel duyurular),
- Sermaye Piyasası İlgili Kurum ve Kuruluşları (İMKB, İAB, VOB, TAKASBANK, MKK, TSPAKB),
- Kurumlar ve Şirketler (halka açık şirketler, aracı kurumlar, bankalar, vadeli işlemler aracılık şirketleri, fonlar, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, bağımsız denetim kuruluşları, derecelendirme kuruluşları, gayrimenkul değerlendirme şirketleri),
- İstatistikler (istatistiksel veriler, aylık istatistik bülteni, Uluslararası Ekonomik ve Finansal Göstergeler),
- Yasaklılar & Tedbirler (işlem yasaklılar listesi, imza yetkisi kaldırılan kişiler, idari para cezaları, hisse senetlerine getirilen tedbirler),
- Yatırımcılar köşesi (yatırımcıları bilgilendirme amaçlı konular),
- Bilgi Edinme Başvurusu / Görüş, Öneri ve Şikâyet Bildirimi,
- Yayınlar (beklenti anketleri, faaliyet raporları, yeterlik etütleri, araştırma raporları, akademik çalışmalar),
- İlgili diğer sitelerin (yurtiçi ve yurtdışı) internet adresleri,
- Yatırım fonlarına ilişkin en geniş ve dinamik bilgiler.

Bunların yanı sıra, Kurumsal İnternet sitesinde yer alan üyelik sistemi aracılığı ile, yenilenen haftalık bülten, aylık istatistik bülteni ile yeni duyurular ve gelişmeler hakkındaki bilgiler üyelere elektronik posta aracılığıyla anında iletilmektedir.

2010 yılı içerisinde Kurumsal İnternet sitesinin kullanıcı arayüzü yenilenmiştir. Aynı zamanda siteye mevzuat yönetim aracı eklenmiş ve mevcut mevzuat uygulaması güncellenmiştir.

5.13.3. Yatırımcı Portalı

Gelişmekte olan internet kullanımından faydalanarak, yatırımcıların bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla Kurulumuz tarafından yeni bir internet sitesi hazırlanmaya başlanmıştır. 2011 yılı başında kullanıma açılması planlanan sitede yatırımcılara piyasalar hakkında özel bilgi desteği verilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede yatırım araçları, yatırım yaparken dikkat edilmesi gereken konular, yatırımcı olarak sahip oldukları haklar, izinsiz halka arz ve sermaye piyasası faaliyetleri hakkında bilgilencmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca gerek yatırımcıların gerekse ilgili diğer kesimlerin kullanımı için Sermaye Piyasası Sözlüğü de internet sitesine eklenmek üzere hazırlanmıştır.

5.13.4. Sistem ve Ağ Alanındaki Çalışmalar

Kurulumuz gereksinimleri çerçevesinde, mevcut teknik altyapının sürekli işler, güncel, verimli, güvenilir ve güvenli halde tutulması Kurulumuzun operasyonel sürekliliği için bir zorunluluktur. Bu kapsamda düzenli olarak yürütölen çalışmalar ile Kurul teknik altyapısı izlenmekte, gerekli görölen iyileştirmeler gerek donanım gerekse yazılım anlamında gerçekleştirilmekte ve oluşın sorunlara müdahale edilmektedir. Ayrıca yeni oluşın ihtiyaçların karşılanması ve hızla gelişen teknolojinin takibine devam edilmesi amacıyla yeni sistemlerin kurulum ve geliştirme çalışmaları da bu kapsamda önemli yer tutmaktadır. 2010 yılı içerisinde çalışmalara devam edilmiştir.

Açık Kaynak Kodlu Sistemlere Geçiş

Kurulumuzda mevcut bilgi sistemlerinin daha güvenli, üreticiden bağımsız ve düşük maliyetle hizmet verilebilmesi için açık kaynak kodlu yazılımların kullanılması hususunda çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak yazılım geliştirme ortamları ve uygulama sunucularının açık kaynak kodlu sistemlere geçişi gerçekleştirilmiştir. Hali hazırda 8 adet sunucuda açık kaynak kodlu işletim sistemi tercih edilmiş olup, bu sistemler aracılığıyla Kurul bilişim hizmetlerinin yürütölməsi sağlanmaktadır. Geçiş çalışması mevcut sistemlerinin uygun açık kaynaklı alternatiflerinin araştırılması, test çalışmaları sonucu yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve kullanıma alınması aşamalarıyla 2010 yılı içerisinde sürdürölmüştür.

Yedekleme Altyapısının Yenilenmesi

Kurulumuz veri tabanlarının ve diğer öncelikli bilgilerin sağlıklı ve güvenilir olarak yedeklenebilmesi kapsamında, mevcut operasyonel sıkıntıları gidermek üzere gerekli alımlar ve kurulumlar tamamlanmış ve yedekleme altyapısına ilişkin donanım ve yazılım güncel hale getirilmiştir.

Kriz Yönetimi

İş sürekliliği, kurumların kritik iş fonksiyonlarının herhangi bir kesinti veya felaket durumunda sürekliliğini sağlayan bir metodolojidir. Kriz Yönetimi Kapsamında 28/12/2007 tarih ve 47/1300 sayılı Kurul Kararı çerçevesinde iş sürekliliği planının önemli bir bileşeni olan felaket kurtarma planı hakkındaki çalışmalara başlanmıştır. Söz konusu felaket kurtarma planı, bir felaket veya aksaklık durumunda tehlikeye açık durumda olan ve hayati önem taşıyan, bilgi teknolojisi ve iletişim ağı ile ilgili yapılması gereken faaliyetleri kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Diğer taraftan, Sermaye Piyasalarında olası felaket ve/veya aksaklıkların etkilerini en aza indirmek amacıyla İMKB, İAB, VOB, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB'yi kapsayan bir çalışma başlatılmış olup, bir olağanüstü durum karşısında anılan kurumların asgari ölçüde zaman ve operasyonel süreklilik kaybına uğrayacak şekilde, herhangi bir bilgi kaybı olmaksızın tekrar ayağa kalkabilmeleri için Kurulumuz bünyesinde yer alan “Olağanüstü Durum Merkezi”nin (ODM) altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Bu kapsamda, İMKB, İAB, VOB, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB Bilgi Sistemleri konusundaki bilgilerinin ODM’de toplanarak yedeklenmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu kurumlar yedekleyecekleri bilginin kapsamına ve yedekleme düzeyine kendileri karar vermektedirler.

Mevcut durum itibari ile İMKB, TAKASBANK ve MKK gerekli sistemlerini getirmiş ve kurulumlarını yapmıştır. Ayrıca İMKB’ye ait yedekler periyodik olarak manyetik ortamda (teyp, kartuş vb.) Kurulumuz Ankara Merkez Binasındaki uygun özelliklere sahip kasada saklanmaktadır. Sermaye piyasalarında olası felaket ve/veya aksaklıkların etkilerini en aza indirmek amacıyla yürütülen ve Sermaye Piyasası Kuruluşlarını kapsayan çalışma devam etmektedir.

5.13.5. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi yönetimi, bilgi güvenliğinin sahip olduğu yaşamsal önemin bilincinde olarak bilgi teknolojileri hizmetleri kapsamında ISO/IEC 27001 standardına uygun olarak 2006 yılında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi’ni (BGYS) kurup, sistemi Türk Standartları Enstitüsü tarafından belgelendirmiştir. Ayrıca sistemin işlerliğini sağlamak ve gözetim ile denetim işlevlerini yürütmek için Bilgi Güvenliği Forumu oluşturulmuştur. 2010 yılı içerisinde sistemin işlerliği ile ilgili olarak yönetim gözden geçirme toplantıları, risk değerlendirme ve analizleri, iç denetimler gibi BGYS süreçleri yerine getirilmiştir.

5.13.6. Avrupa Birliği Destekli Projeler

Kurulumuz çalışmalarında Avrupa Birliği fonlarından yararlanmak amacıyla 2004 yılı içerisinde danışmanlık hizmeti alınmış ve Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi bünyesinde hazırlanan üç proje için şartname hazırlıkları yapılmıştır. Bu çerçevede “Sermaye Piyasası Kurulu’nun Kapasitesinin Geliştirilmesi İçin Teknik Yardım” isimli projeye 2006 Aralık ayında başlanmıştır. Bu proje ile Kurulumuzun teknik altyapısının geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2007’nin üçüncü çeyreğinde proje tamamlanmıştır. Projede üç adet fizibilite çalışması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında fizibilite çalışması yapılan projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla yeniden Avrupa Birliği’ne başvuruda bulunulmuş

ve ön kabul alınan bu üç projede Kurulumuz eşleştirme projesi ile birleştirilmiştir. Bu projelerle ilgili olarak 2010 yılında şartname (Terms of Reference) hazırlama çalışmaları yürütülmüştür. Anılan projelerin kısa açıklamaları aşağıdaki bölümlerde verilmektedir.

Stratejik Bilgi Sistemi Planı

Bu proje ile Kurulumuzun önümüzdeki üç yıl içindeki Bilgi Teknolojileri Stratejisi belirlenmiştir. Plan kapsamında Kurulun bilgi teknolojilerine yönelik vizyonu kararlaştırılmış, buna uygun olarak Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin yatırım ihtiyaçları; insan kaynağı, yazılım, donanım ve eğitim bazında tespit edilmiştir. Plan kapsamında sermaye piyasası kurum ve kuruluşları ile ilgili olan süreçler gözden geçirilmiş ve gelecek yıllardaki bilişim operasyonlarının koordinasyonu ele alınmıştır. Projenin amacı bilgi teknolojilerinin Kurulumuzun tüm iş alanlarında en uygun ve verimli biçimde kullanılmasını desteklemektir.

İleri Gözetim Projesi

Bir önceki projemiz olan "Gözetim Sistemi" ne ek olarak, bu projede normal dışı durumların daha ileri tekniklerle incelenmesi ve gözetim kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Projenin fizibilite çalışması tamamlanmıştır.

Elektronik Kayıt ve Veri Toplama Projesi

Bu projenin temel amacı, Kurulumuzun çeşitli şekillerde iletişimde bulunduğu sermaye piyasalarında faaliyet gösteren şirketlerin Kurul ile olan bilgi alışverişlerini elektronik imza teknolojisini kullanarak internet üzerinden yapmasıdır. Projenin fizibilite çalışması tamamlanmıştır.

Bilgi Teknolojisi Denetim Kapasitesinin Güçlendirilmesi

Sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının bilgi sistemlerinin denetlenmesi sürecine ilişkin mevzuat hazırlama çalışmalarına teknik destek almak amacıyla "Technical Assistance for Strengthening the Audit Capacity of The Capital Markets Board of Turkey" isimli proje ile Avrupa Birliği fonlarına başvuru yapılmış ve bu çalışma Kurulumuz için başvurusu yapılan "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Güçlendirilmesi" başlıklı projenin eşleştirme bileşenine eklenmiştir. Konuyla ilgili 2009 yılı içerisinde yapılan eşleştirme ihalelerine teklif gelmediğinden, anılan projeler birbirinden ayrılmış ve "Technical Assistance for Strengthening the Audit Capacity of The Capital Markets Board of Turkey" isimli projenin ihale çalışmaları 2010 yılında tamamlanmıştır.

SERMAYE PİYASASI KURULU

Merkez:

Eskişehir Yolu 8.Km No:156

06530 ANKARA

Tel : +90 (312) 292 90 90

Faks: +90 (312) 292 90 00

İstanbul Temsilciliği:

Harbiye Mah. Asker Ocağı Cad. No:15

34367 Şişli / İSTANBUL

Tel : +90 (212) 334 55 00

Faks : +90 (212) 334 56 00

E-Posta:

spk@spk.gov.tr

www.spk.gov.tr

www.yatirimyapiyorum.gov.tr